

UNIVERSITETET I OSLO

DET HUMANISTISKE FAKULTET

Norske partikkelverb og oversettelse til spansk

En detaljert analyse av norske partikkelverb og en kontrastiv analyse mellom norsk og spansk som belyser hvordan spanske oversettere oppfatter disse

Henriette Edvarda Berntsen

Vår 2009

Mastergrad i Lingvistikk

Universitetet i Oslo

ILN – Institutt for lingvistiske og nordiske studier

Veileder: Helge Lødrup

Forord

Jeg vil først få rette en stor takk til veilederen min, Helge Lødrup, for alle nyttige kommentarer og diskusjoner underveis. Takk for at du tok tak i oppgaven min da den trengte det som mest, og for at du hjalp meg med å komme i mål med dette prosjektet.

Videre vil jeg takke følgende fagpersoner ved Universitetet i Oslo, Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Hedmark for inspirasjon og hjelp i prosessen som har ført frem til denne masteravhandlingen (i alfabetisk rekkefølge): Cecilia Alvstad, Gro Asland, Julian Cosmes-Cuesta, Thomas Egan, Jan Engh, Jan Terje Faarlund, Ane Hoel, José María Izquierdo, Lars Anders Kulbrandstad, Susan Moll, Maximino J. Ruiz Rufino, Laila Sakshaug, Tormod Stauri, Peter Svenonius, Ian Watering og Marit Westergaard.

En spesiell stor og varm takk går til Maximino R. og Julian C. som alltid hadde tid til å hjelpe meg med utfordringer i spansk som dukket opp på veien, og til Cecilia A. for verdifull og nyttig gjennomgang av datamaterialet og diskusjon rundt arbeidshypotesen. Jan Engh viste seg å være uvurderlig i oppgaven med å finne relevant litteratur, og har vært en god samtalepartner i prosessen. En spesiell takk går også til Laila Sakshaug som introduserte meg for Noam Chomskys språkteorier i sin tid. Thomas Egan – takk for at du har trodd på meg siden første forelesning på engelsk grunnfag, og for all støtte du ga meg da jeg trengte det som mest.

Jeg må også få rette en stor takk til kollegaene mine i Tansa Systems for gode, oppmuntrende ord og samtaler underveis. Spesielt vil jeg nevne Morten for fleksibilitet med arbeidstiden, Vidar for verdifull gjennomgang av appendiksene og Kimberly som har lest korrektur og kommentert stoffet underveis i skriveprosessen. En spesiell takk går også til Viggo Kristensen og Karin Lillehei for både inspirerende og konstruktive faglige samtaler. Samtidig vil jeg også nevne kollegaene mine i Studentidretten SIO for å ha bidratt til å gjøre denne prosessen morsom og mindre krevende. Spesielt vil jeg takke Tiina T. og Lill-Jorun E. som har latt meg få arbeidsro med timene mine dette semesteret.

Dette prosjektet ville aldri blitt til uten mengder av kaffe og den gode samtalen: Marte K, Marte W, Siri, Miriam, Ann Kristin B, Anne Kjersti og André: Dette ville aldri gått uten dere! Til de av dere som har lest og kommentert teksten eller hjulpet til på andre måter: Jeg setter

umåtelig stor pris på all den hjelpen dere har bidratt med. En ekstra stor takk til Marte W. for oppmuntrende samtaler, korrekturlesing av oppgaven og god støtte og hjelp i skriveprosessen. Takk for at du tok deg tid og viste interesse, Marte – det var gull verdt.

Til slutt må jeg også få takke familien min for å ha vært så tålmodig med meg og stilt opp for meg hele tiden. Så – Til den snille og gode samboeren min, Eirik: Takk for at du har ventet på meg, vært så tålmodig med meg, gitt så mye av deg selv og vært en fantastisk samtalepartner gjennom hele prosessen. Nå er det oss!

A abuelito, tía Maja y tío Rolf – que en paz descansen

Oslo, Blindern, Mai 2009

Henriette E. Berntsen

Innhold

Forord	2
Innhold	4
1 Introduksjon	6
1.1 Kapittelinndeling	8
1.2 Det kontrastive aspektet	10
1.2.1 Oversettelse – nytte og bruk	10
2 Teori	11
2.1 Partikkelverb	12
2.1.1 Avgrensning og definisjon	15
2.1.2 Gruppering	22
2.1.3 Partikkelverb i spansk	30
2.1.4 Generativ grammatikk	32
2.1.4.1 Målet for lingvistisk forskning	32
2.1.4.2 Minimalismen som program	33
2.1.4.3 Syntaktiske strukturer	35
3 Metode og datamateriale	38
3.1 Metode	38
3.1.1 Ikke-eksperimentell kontrastiv lingvistisk tekst- og teorianalyse	38
3.1.2 Metoden i praksis	41
3.2 Datamateriale	42
3.2.1 Valg av datamateriale	42
3.2.2 En presentasjon av datamaterialet	43
4 Norske partikkelverb	45
4.1 Semantikk og aksjonsart	46
4.1.1 Idiomatisitet	46
4.1.2 Aksjonsart	51
4.2 Syntaks	55
4.2.1 Syntaktiske strukturer	59
4.3 Konklusjon	63
5 Kontrastiv analyse av norsk og spansk	64
5.1 Oversettelsesteori- og metode	66
5.2 Spansk oversettelse av partikkelverb	70
5.3 Detaljert kontrastiv analyse mellom norsk og spansk	73
5.3.1 Partikkelverb med transitiv verbkomponent	73

5.3.1.1	Verbtyper	76
5.3.1.1.1	Transitive verb	76
5.3.1.1.2	Intransitive verb	87
5.3.1.1.3	Pronominale verb	88
5.3.1.1.4	Kopulative verb	90
5.3.1.2	Valensbunden preposisjonsfrase	91
5.3.1.3	Komplekse konstruksjoner	92
5.3.1.3.1	V + PP og V + NP	92
5.3.1.3.2	Idiomatiske uttrykk	94
5.3.1.3.3	Perifrase	95
5.3.1.4	Omskrivning V -> AP	96
5.3.2	Partikkelverb med intransitiv verbkomponent	97
5.3.2.1	Verbtyper	98
5.3.2.1.1	Transitivt spansk verb	98
5.3.2.1.2	Intransitive verb	100
5.3.2.1.3	Pronominale verb	101
5.3.2.1.4	Kopulative verb	103
5.3.2.2	Komplekse konstruksjoner	103
5.3.2.2.1	V + PP og V + NP	104
5.3.2.2.2	Idiomatiske uttrykk	105
5.3.2.3	Omskrivning V -> NP/V -> AP	106
5.3.3	Spanske verb oversatt med partikkelverb til norsk	107
5.4	Konklusjon	108
6	Avslutning	110
	Litteraturliste	113
1	Faglitteratur	113
2	Skjønnlitteratur	116
3	Ordbøker og oppslagsverk	116
4	Internettreferanser	117
	Appendiks A	118
	Appendiks B	129
	Appendiks C	144
	Appendiks D	151

1 Introduksjon

Partikkelverb er et av de temaene innen norsk språk som fascinerer meg mest. Når jeg lytter til samtaler, snakker med kolleger og venner rundt meg eller leser tekster, tar jeg meg selv stadig i å stoppe opp ved denne merkelige sammensetningen av verb og preposisjon som synes å ha en helt særegen betydning. Samtidig virker det ikke som om det er usikkerhet blant nordmenn rundt hva verbene betyr eller hvilke partikkelverb som skal brukes når. På arbeidsplassen min er vi imidlertid et flerkulturelt miljø hvor mange forskjellige språk er representert. Der har jeg tatt meg selv i å ha store problemer med å forklare betydningen til disse partikkelverbene når kommentarer av typen "du kan da ikke hoste opp papirbunken for meg, har du begynt å spise papir nå da eller" og spørsmål som "hva er forskjellen på "å spise" og "å spise opp", har dukket opp i samtaler. Jeg vet så inderlig vel hva partikkelverbet betyr, og jeg vet også veldig godt forskjellen i betydningen mellom verbekomponenten og partikkelverbet, men jeg har like fullt store problemer med å få uttrykt og forklart betydningen for de utenlandske kollegaene mine.

Samtidig er det bemerkelsesverdig at det er skrevet så lite om denne typen verb i den norske faglitteraturen. Riktignok omtales de, men i korte ordelag, og de fleste grammatikker nøyer seg med en beskrivelse av typen "verb sammen med en preposisjon som i noen tilfeller kan stå i sammensatt form". Betydningen til partikkelverbene blir imidlertid ikke beskrevet så inngående, og ikke blir det spesifisert om verbene uttrykker noe spesielt i forhold til verbhandlingens utførelse i tid eller om partikkelverbene har spesifikke, særegne syntaktiske egenskaper. Det har også vært diskutert blant lingvister (jeg var selv en av diskusjonspartnerne i diskusjonen som fant sted) at det egentlig ikke er riktig å snakke om partikkelverb, men at det i stedet bare dreier seg om et verb og en preposisjon. Jeg må si at denne uttalelsen provoserte meg, enn så lenge det finnes så mange eksempler på disse verbene, betydningen er vanskelig å forklare, men allment forstått, vi bruker dem ofte både bevisst og ubevisst i norsk, og ikke minst: Partikkelverb er også beskrevet i andre språk så som engelsk, tysk, svensk og dansk. For meg er det utenkelig å "innskrenke" partikkelverb til bare å være et "verb og en preposisjon".

Samtidig som jeg har en stor fascinasjon for norske språklige fenomener, finnes det et område i lingvistikken som kanskje fascinerer meg enda mer og det er typologi. Av "mine" språk inngår engelsk og spansk i tillegg til norsk, og her begynner fascinasjonen for alvor fordi

partikkelverb er ikke blitt beskrevet i spansk, i hvert fall ikke i de grammatikkene jeg har studert. En annen utfordring med partikkelverbene er at det viser seg å være nesten umulig å få oversatt de korrekt til spansk og jeg har ikke tall på alle de gangene jeg har deltatt i diskusjoner om spanske oversettelser av disse verbene uten at vi har kunnet trekke en konklusjon på hvordan vi best kan oversette dem.

Som spanskstudent og lingvist har jeg lenge også latt meg fascinere av ulike aspekter i det spanske språket så som infleksjonssystemet for verb, den aktive bruken av konjunktiv og ulike måter å uttrykke passiv på. Både verbsystemet, konjunktiv og de mange mulighetene som finnes til å uttrykke passiv i spansk, er eksempler på hvor det spanske språket grammatisk skiller seg fra norsk. I arbeidet med spansk grammatikk har jeg også mange ganger fått i oppdrag å oversette tekster enten fra norsk til spansk eller omvendt, og jeg slutter aldri å la meg fascinere av hvor utfordrende det er å få til en god oversettelse som gjengir originalspråket så likt som mulig. Samtidig er det også lærerikt å diskutere seg frem til ulike løsninger og samtidig se på hvordan små detaljer kan få konsekvenser for en hel tekst. I oversettelse mellom spansk og norsk er det imidlertid særlig et fenomen som har vist seg vanskelig. I norsk har vi partikkelverb, men når disse skal oversettes til spansk er det en stor utfordring fordi det later ikke til å finnes en tilsvarende type verb i det spanske språket. Partikkelverbene har også vært gjenstand for utallige diskusjoner oss "spanskmennesker" imellom, og vi blir aldri enige om hvordan disse best kan oversettes.

Målet for denne oppgaven, og derav valget av tema for masteravhandlingen, er først å fremlegge evidens for at hypotesen min om at verbet sammen med partikkelen fungerer som en enhet syntaktisk og semantisk. Deretter ønsker jeg finne ut hvordan partikkelverb kan oversettes til spansk samtidig som analysene kan redegjøre for flere detaljer rundt fenomenet partikkelverb i norsk.

I denne masteroppgaven tar jeg for meg norske partikkelverb innenfor rammer av generativ grammatikk, nærmere bestemt minimalismen, der jeg belyser hvordan spanske oversettere behandler norske partikkelverb i oversettelse til spansk. Jeg argumenterer at spansk ikke har partikkelverb og at oversettelse av disse til spansk er utfordrende. Analysene i oppgaven er basert på et datamateriale hentet fra de fem romanene *Ut og stjele hester*, *Mannen i vinduet*, *De usynlige brødre*, *Maya* og *Vindens skygge* der jeg har identifisert 191 norske partikkelverb og oversettelsen av disse til spansk, og 67 spanske konstruksjoner som er oversatt med

partikkelverb i norsk. De norske partikkelverbene som er identifisert i romanen tilhører en gruppe idiomatiske uttrykk som kan være utfordrende å oversette til spansk på grunn av partikkelverbets semantiske og syntaktiske egenskaper. Jeg har valgt de nevnte romanene som datagrunnlag fordi skjønnlitterære tekster har en høyere forekomst av idiomatiske uttrykk enn andre typer skriftlig tekst. Hypotesen min er at partikkelverbene fungerer som en fonologisk, syntaktisk og semantisk enhet. Først fremlegger jeg evidens for hypotesen ved å beskrive hvilken betydning partikkelverbene har når enheten de danner er et idiomatisk uttrykk, og samtidig beskriver jeg hvordan enheten vises i den syntaktiske strukturen. Deretter fokuserer jeg på den kontrastive analysen og gjør rede for hvordan de idiomatiske partikkelverbene oversettes til spansk. Samtidig undersøker jeg også hvordan de spanske oversetterne forstår verbet og partikkelen som en enhet ved at oversettelsen er semantisk ekvivalent med den norske konstruksjonen. Denne oppgaven gir en dypere innsikt i hvordan partikkelverb kan bli utforsket i lingvistikken.

Litteraturhenvisninger følger Harvard-systemet, her hentet fra Vinje (2004:123-129). Sitater følger standard som anbefalt på Universitetet i Oslo sine nettsider (www.hf.uio.no/it/student/). Korte sitater er skrevet med anførselstegn inne i teksten. Lengre sitater står på eget avsnitt med vanlig standard teksttype, men i mindre skrift enn selve oppgaveteksten. Jeg følger forfatteren sin stil med hensyn til uthevet skrift og kursiv når jeg siterer. Jeg har i noen tilfeller selv valgt å gjengi sitater på norsk, selv om originalteksten er på engelsk eller spansk. Dette er gjort for å bevare flyten i teksten. For alle sitater i teksten vil det stå referanse til boken og sidetallet i sin helhet.

Jeg vil nå gjøre rede for kapittelinnstillingen i oppgaven før jeg kort diskuterer det kontrastive aspektet der jeg ser på nytte og bruk i forhold til oversettelse.

1.1 Kapittelinnstilling

Oppgaven har fire hoveddeler i tillegg til sammendrag, introduksjon og litteraturliste. Samtidig følger det også med fire appendiks som er en bearbeidelse av datamaterialet og som danner grunnlaget for analysene. Hoveddelene er fordelt på fire kapitler:

Kapittel 2 beskriver teorien som er brukt i oppgaven. I dette kapitlet tar jeg for meg partikkelverb generelt. Jeg presenterer først partikkelverbene slik de skal forstås i denne oppgaven, og jeg grupperer deretter norske partikkelverb inn i to hovedgrupper for å sette en

ramme rundt den typen av partikkelverb som jeg ser på. Deretter begrunner jeg hvorfor det kan være interessant å se på partikkelverb i en kontrastiv analyse med spansk. Til slutt i dette kapitlet beskriver jeg kort den generative grammatikken og hvordan denne kan anvendes i analysene mine. Hovedfokuset er først å utdype hva målet for lingvistisk forskning er innenfor en generativ ramme. Deretter beskriver jeg minimalismen der jeg gjør rede for hva minimalismen innebærer som program. Videre tar kapittel 2 for seg oppbygningen av syntaktiske strukturer innenfor det minimalistiske programmet. Jeg fokuserer på oppbygningen av syntaktiske strukturer som er relevante for partikkelverb. Ytterligere argumenterer jeg for at "mikroparametre" kan forklare lingvistiske forskjeller mellom språk. Jeg vil derfor se på muligheten for at en mikroparametrisk tilnærming kan gjøre rede for de lingvistiske forskjellene mellom norsk og spansk som blir beskrevet i denne oppgaven.

Kapittel 3 omhandler metode og datamateriale. Jeg definerer først metoden som jeg har anvendt i denne oppgaven for å kunne besvare problemstillingen min. Så redegjør jeg for hvordan jeg praktisk har anvendt den metoden som er beskrevet. Videre gir jeg en kort begrunnelse på valg av datamaterialet. Deretter presenterer jeg materialet som jeg har hentet dataene mine fra. I kapittel 4 analyserer jeg de norske partikkelverbkonstruksjonene både i forhold til semantikk, aksjonsart og syntaks. Jeg beskriver først partikkelverbene som idiomatiske uttrykk før jeg ser på aksjonsarten i partikkelverbet sammenlignet med aksjonsarten i verbkomponenten alene. Til slutt analyserer jeg partikkelverbene syntaktisk, og jeg argumenterer for en analyse som forklarer at partikkelverbene blir hentet inn i en struktur som én enhet, og som samtidig underbygger hvordan den semantiske tolkningen av partikkelverbet kan komme til uttrykk i den syntaktiske strukturen. Kapittel 5 fokuserer i hovedsak på den kontrastive analysen mellom norsk og spansk. Først i kapitlet presenterer jeg oversettelsesteori- og metode og ser på hvordan ulike metoder for oversettelse kan komme til uttrykk i spanske oversettelser av partikkelverb. Samtidig presenterer jeg kort de funnene jeg har gjort med hensyn til hvordan de spanske oversetterne har oversatt partikkelverbene i spansk, og jeg viser en oversikt over hvilke typer verb, komplekse konstruksjoner og omskrivninger som oversetterne har foretatt seg i arbeidet med de spanske tekstene. Deretter beskrives så den kontrastive analysen detaljert der hver type oversettelse av partikkelverb til spansk blir gjort rede for. Til slutt gir jeg et kort sammendrag av kapitlet der jeg foreslår at en mikroparameter kan forklare at partikkelverb finnes i norsk, men ikke i spansk. Ytterligere diskuterer jeg hvordan mikroparametre kan være relevant for videre forskning på partikkelverb og typologiske forskjeller mellom norsk og spansk.

En kort konklusjon på denne oppgaven gir jeg i kapittel 6.

1.2 Det kontrastive aspektet

1.2.1 Oversettelse – nytte og bruk

Det kan i mange tilfeller være utfordrende å oversette mellom språk. Det kan også oppleves som "nesten umulig" å skulle oversette en kompleks tekst fra et språk til et annet, selv om den som oversetter kan begge språkene godt. Det er heller ikke bare innenfor tolkning og litteraturoversettelse at oversettelsesproblematikken gjør seg gjeldende. Oversettelse er en mye brukt metode i norske skoler som en del av fremmedspråkundervisningen. Norske elever som lærer fremmedspråk, oversetter tekster fra eller til norsk for å lære nye ord, og for å øke bevisstheten rundt strukturforskjeller som finnes. Spansk er i dag et populært språk i den norske skolen, og flere elever velger spansk som fremmedspråk nå enn tidligere¹. Spansk er derfor et språk som flere vil lære seg godt. Men partikkelverb er en type verb som det er vanskelig å få oversatt riktig fra norsk til spansk. Både partikkelverbets form og betydning er utfordrende når partikkelverbet skal oversettes i spanske tekster. Resultatene i denne oppgaven vil derfor kunne komme til nytte for dem som studerer spansk i Norge eller i utlandet. Forelesere ved universiteter og høyskoler vil kanskje kunne bruke arbeidet mitt i undervisningen sin. Spansklærere i grunn- og videregående skoler kan i læresituasjoner bruke det denne oppgaven måtte gi av ny kunnskap. I tillegg kan oppgaven vise seg nyttig for oversettere som arbeider med norsk og spansk litteratur. Til slutt skal vi heller ikke glemme at vi ved å studere hvordan norske fenomener er oversatt til andre språk, kanskje kan belyse hypoteser om utfordringer vi selv har i det norske språket.

---

¹Se: <http://www.anpenorge.no/estadisticas.html>.

28. Mai 2009.

2 Teori

Teorikapitlet er inndelt i fire hoveddeler der den første delen presenterer partikkelverbene som danner utgangspunktet for oppgaven, mens den andre delen grupperer norske partikkelverb inn i to hovedgrupper. I den tredje delen begrunnes det deretter hvorfor partikkelverb kan være interessante å se på i en kontrastiv analyse med et annet språk som i denne oppgaven er spansk. Den fjerde delen i dette kapitlet er viet teorien som utgjør teorirammen for oppgaven. På grunnlag av inndelingen i fire hoveddeler, har dette kapitlet også fire hovedformål.

Det første formålet for dette kapitlet er å avgrense og beskrive de norske partikkelverbene som utgjør forskningsobjektet for oppgaven. Avgrensningen vil fokusere på hva som menes med partikkelverb innenfor rammene i denne avhandlingen. Samtidig danner avgrensningen også grunnlaget for en definisjon av partikkelverb som igjen kan underbygge hypotesen om at verbet sammen med partikkelen fonologisk, syntaktisk og semantisk fungerer som én enhet. Når verbet og partikkelen antas å fungere som én enhet, ligger dette forankret i antagelsen om at partikkelverbet er lagret som en enhet i leksikon, og at partikkelverbet derfor også hentes inn i syntaktiske strukturer som en enhet. Dette skal vi imidlertid komme tilbake til senere i oppgaven. Det andre formålet for kapitlet er å dele de norske partikkelverbene inn i to hovedgrupper for å vise at det finnes ulike typer partikkelverb i norsk. Samtidig begrunnes grupperingen også med at partikkelverbene som tilhører de respektive gruppene ikke kan antas å skulle analyseres likt verken syntaktisk eller semantisk. De to hovedgruppene av partikkelverb avgrenses derfor på både et semantisk og et syntaktisk grunnlag.

Det tredje hovedformålet for dette kapitlet er å fremlegge indirekte evidens for antagelsen om at partikkelverb ikke finnes i spansk. Samtidig vil evidensen underbygge hvorfor det kan være interessant med en kontrastiv analyse av norsk og spansk der forskningsobjektet er partikkelverb. Ytterligere fokuseres det også på hvilke utfordringer en spansk oversetter står overfor når partikkelverb skal oversettes fra norsk, og det begrunnes hvorfor det er mest hensiktsmessig at partikkelverb fra gruppe II analyseres kontrastivt med spansk. Formålet til den fjerde delen i dette kapitlet er å presentere den lingvistiske teorien som danner det teoretiske rammeverket rundt oppgaven. Samtidig redegjøres det for hvordan den teorien som er valgt, kan komme til uttrykk i de analysene som gjøres både av det norske og det spanske datamaterialet. Teorien i oppgaven er forankret i generativ grammatikk med

minimalismeprogrammet som utgangspunkt. Derfor omhandler teoridelen først å gjøre rede for hva minimalismen innebærer som program, og deretter fremstille kort hva som er relevant for oppbyggingen av syntaktiske strukturer innenfor det minimalistiske rammeverket. Til slutt presenteres det i kortfattethet hvordan minimalismen kan gjøre rede for typologiske forskjeller mellom språk.

Legg merke til at partikkelverbene i kapitlet står med uthevet skrift, og at alle eksemplene så sant ikke annet er nevnt, er hentet fra datamaterialet som er utarbeidet spesielt for denne oppgaven.

2.1 Partikkelverb

Norske partikkelverb slik de skal forstås i denne oppgaven, er bygget opp av et leksikalsk verb og en partikkel. Sammen synes verbet og partikkelen å fungere som én enhet fonologisk, syntaktisk og semantisk. La oss først se på noen eksempler:

- (1) a Det har slått meg at jeg i det minste kunne **sende over** en e-post (M_no²:28)
- b Eller hadde jeg bare **snappet opp** et par tilfeldige replikker fra en lengre samtale? (M_no:58)
- c Hei sjef, sa han, og jeg **slo øynene opp** og så meg omkring (USH_no:42)
- d Gjerningsmannen tar seg bryet med å kle av liket, skrive koden på kroppen og **stille kroppen ut** i vinduskarmen (MIV_no:79)
- e Jeg er i gang med å **bygge opp** en kronologisk oversikt over Newtons liv,... (DUB_no:61)
- f Varmt var det, for det hadde omsider **klarnet opp** etter noen heftige morgenskurer (M_no:58)
- g ..., sola **har gått ned** i det som må være vest,... (USH_no:94)
- h Jeg vil vite om jeg er i fare! **hogg hun til**, iltert (MIV_no:110)
- i Hun la kabalen fem ganger innen regnet ga seg; ingen av dem **gikk opp** (DUB_no:62)
- j Nå **tørner** jeg iallfall **inn** (M_no:197)

---

² Forkortelse for romanene eksemplene er hentet fra. Se kapittel 3 "Metode og datamateriale" for en beskrivelse av datamaterialet samt forkortelsene.

Det er kombinasjonene med uthevet skrift som jeg vil kalle "partikkelverb". En partikkelverbkonstruksjon kan derfor ha kombinasjonen [V + Prt] = Partikkelverb der "V" viser til den leksikalske verbkomponenten og "Prt" er forkortelse for "partikkel". Samtidig er det alltid mulig for verbkomponenten å opptre uten partikkelen fordi verbkomponenten i (1) a-j er homonym med et hvilket som helst ordinært verb. Verbet i seg selv krever et subjekt og kan være intransitivt eller transitivt. Den transitive verbkomponenten kan ta en NP som utfylling som syntaktisk fungerer som direkte objekt i setningen. Dette er vist i eksemplene (1) abcde, mens (1) fghij viser partikkelverb der verbkomponenten er intransitiv. Ytterligere er det preposisjoner som fungerer som partikler i alle eksemplene over. Jeg følger den samme definisjonen av preposisjoner som Faarlund et al. (1997:412) der ord som tradisjonelt ville vært definert som adverb, for eksempel "inn" og "bort", av Faarlund et al. (1997) er avgrenset som preposisjoner.

I litteraturen er det i hovedsak partikkelverb av typen kausativkonstruksjoner "å kaste ut" som er blitt beskrevet (Åfarli 1985, Svenonius 1996, Toivonen 2003). Samtidig finnes den gruppen partikkelverb som vises i (1) som består av idiomatiske uttrykk. I kausativkonstruksjonene har partikkelen ofte en konkret betydning som indikerer retning, og konstruksjonen som en helhet kan sies å ha resultativ betydning (Svenonius 1996:3). Dersom man ser på eksemplene i (1), er betydningen til partikkelverbene imidlertid idiomatisk, og disse partikkelverbene kan derfor skilles fra kausativkonstruksjonene på bakgrunn av betydningen. Samtidig finnes det også syntaktiske ulikheter mellom disse to gruppene partikkelverb. I denne oppgaven skal det fokuseres på de idiomatiske partikkelverbene, men forskjellene mellom kausativkonstruksjonene og de idiomatiske partikkelverbene blir beskrevet mer detaljert senere i dette kapitlet for å vise hvordan de skiller seg fra hverandre. De syntaktiske og semantiske forskjellene mellom de to typene av partikkelverb vil i tillegg danne grunnlaget for å kunne dele inn norske partikkelverb i to hovedgrupper. Dette kommer vi tilbake til.

I Faarlund et al. (1997:446) er en partikkel definert som en "preposisjon uten leksikalsk innhold. Dersom en slik preposisjon står uten utfylling, kalles den gjerne **verbalpartikkel**" (Faarlund et al. 1997:446). Partiklene som danner utgangspunkt for analysene mine, har form og funksjon som samsvarer med Faarlund et al. (1997:446) sin definisjon av verbalpartikkel fordi partiklene i denne oppgaven står uten leksikalsk innhold, og de tar heller ingen utfylling. I motsetning til preposisjoner som kan ta en utfylling, er ikke dette mulig for partikkelen.

Samtidig antar jeg i denne oppgaven at verbalpartikler utgjøres av preposisjoner som sammen med verbet synes å fungere som én enhet fonologisk, syntaktisk og semantisk. Dette fører samtidig til at begge komponentene av partikkelverbet må være uttrykt i en setning der partikkelen ikke kan elimineres uten at setningen dermed får en annen betydning. Det er likevel ikke en tilfredsstillende begrunnelse for at partikkelverbet fungerer som en enhet bare fordi verbet står sammen med en partikkel som er uten leksikalsk innhold og som ikke tar en utfylling. For å kunne redegjøre for antagelsen om at partikkelen danner en enhet sammen med verbet, er en videre avgrensning derfor nødvendig. Før vi går videre med å avgrense partikkelverbene skal vi imidlertid se kort på tilfeller som er beskrevet i tidligere arbeider om at ord fra andre ordklasser enn preposisjoner også kan fungere som verbalpartikkel, men at i disse tilfellene er partiklene forskjellige fra "mine" partikler.

Tor A. Åfarli (1985) og Torstein Fretheim (1974) klassifiserer ord som tilhører andre ordklasser enn preposisjoner, som partikler. Åfarli (1985) påpeker at visse PPer, adverb og adjektiv kan fungere som partikler, mens Fretheim (1974) hevder at gruppen "verbpartikler" henter medlemmene sine fra ulike leksikalske kategorier (Fretheim 1974:113). Åfarli poengterer også at det er en betydelig gruppe av partikler som ikke er preposisjoner (Åfarli 1985:79). La oss se på noen eksempler der partikkelen ikke er preposisjoner, her hentet fra Åfarli (1985:79) i (2) a, b og c og Fretheim (1974:115) i (2) d:

- (2) a Vi tok jakkene **av oss**
- b Vi fulgte Petter **heim**
- c Vi gjorde bilen **klar**
- d Har du gjort **rent**?

Vi ser av eksemplene fra Åfarli (1985) og Fretheim (1974) at både komplette PPer, adverb og adjektiver kan fungere som partikler. Når en full PP defineres som partikkel, kan den enten indikere retningen for verbhandlingen eller avgrense stedet for verbhandlingen, jamfør eksemplet i (2) a. Dersom partikkelen er et adverb, kan den som i (2) b enten vise til stedet eller utgjøre resultatet for verbhandlingen, mens adjektivet i (2) c og d som partikkel, kan sies å referere til et resultat av eller beskrive den handlingen som er utført. Samtidig har partiklene i de tre første eksemplene over det til felles at de beskriver sluttpunktet for tilstandsendingen som verbet beskriver. Se nå på eksempel (3) a hentet fra Fretheim (1974:123):

(3) a Jeg **slo-på** lyset

Preposisjonen som fungerer som partikkel i Fretheims eksempel i (3) a (1974:123), har derimot mistet noe av sitt opprinnelige, leksikalske innhold ved at den ikke sier noe om *hvor* det ble slått i dette tilfellet. I stedet oppstår det en helt ny, separat betydning som utgjøres av verbet sammen med partikkelen, slik at de i dette tilfellet sammen betyr 'å tenne'. I tillegg står utfyllingen "lyset", som fungerer som direkte objekt, til verbet og ikke partikkelen. Dette siste eksemplet samsvarer med eksemplene mine fordi partikkelen tilhører ordklassen preposisjoner, og der den samtidig har mistet noe av sitt opprinnelige leksikalske innhold i tillegg til at partikkelen samtidig endrer verbets egenskaper. For at et ord skal kunne defineres som en verbalpartikkel innenfor rammene til denne oppgaven, antar jeg derfor at partikkelen enten tilfører noe karakteristisk og særpreget til verbet, eller at den forandrer verbets egenskaper. Åfarli (1985) og Fretheim (1974) viser riktignok at noen ord fra andre ordklasser også kan fungere som partikler, men dette utgjør ikke videre noen viktig rolle for oppgaven min.

I avgrensningen som følger skal vi først se på hvordan intonasjonen kan hjelpe til å avgrense partikkelverb på grunnlag av at [V + Prt] sammen får "orduttale". Samtidig skal vi se at Fretheims beskrivelse av tonelagsskifte (Fretheim 1974) også kan være relevant for avgrensningen av partikkelverbene i denne oppgaven. Vi skal deretter se nærmere på særskilte syntaktiske og semantiske egenskaper hos partikkelverbkonstruksjonen. Til slutt skal vi gi en (foreløpig) definisjon på partikkelverb slik de skal forstås her. Jeg gjør oppmerksom på at det jeg heretter skriver om uttale og endring av tonelag, gjelder for østnorsk i et dialektområde innsnevret til Stor-Oslo.

2.1.1 Avgrensning og definisjon

Muligheten for å uttale verbet og partikkelen som ett ord kan vise at partikkelen sammen med verbet fungerer som én enhet. Partikkelen kan være trykklett og klitisere til verbet i noen sammenhenger. Når partikkelen klitiserer til verbet, fører dette til et toneskifte fra tonelag 1 til tonelag 2 for partikkelverbet som en helhet. Åfarli (1997) beskriver fenomenet med at preposisjonen som utgjør partikkelen er "en del av verbet i den forstand at verbet + partikkelen når det gjelder uttale i de fleste norske dialektene kan ha og typisk har "orduttale" med tonem 2" (Åfarli 1997:103). Christine Ven (1999) har gjort de samme observasjonene vedrørende uttalen av partikkelverbet. Ven påpeker at "hvis vi uttaler verb + preposisjon

sammen (der preposisjonen fungerer som en verbalpartikkel), synes de å ha orduttale. Dette står i motsetning til setninger med verb + preposisjon der preposisjonen ikke fungerer som partikkel" (1999:2). Vi kan se på noen av eksemplene fra (1), her gjentatt som (4), men der verbet står i imperativ for best å kunne understreke tonelaget samt poenget mitt. Jeg endrer derfor noe på partikkelverbsekvensen fra eksemplene mine. Samtidig illustrerer jeg orduttalen med å sette bindestrek mellom verbet og partikkelen som vist i Fretheim (1974:114). Tonelag 2 indikeres med symbolet "2" foran partikkelverbet. Dersom verbkomponenten i eksemplene i (4) a, b og c står uten den klitiske partikkelen i imperativ, har det derimot tonelag 1. Dette vises i (5). Verbet "å troppe" kan imidlertid kun opptre sammen med en preposisjon i et partikkelverb eller med en preposisjon som er kjerne i en PP med adverbialfunksjon³. Eksemplet fra (4) d utelates derfor i (5):

- (4) a   ² **Send-over** en e-post (M_no:28)
       b   ² **Tørn-inn**, nå! (M_no:197)
       c   ² **Spis-opp** folks ideer (VS_no:126)
       d   ² **Tropp-opp** om en halvtime (VS_no:52)
- (5) a   ¹ **Send**
       b   ¹ **Tørn**
       c   ¹ **Lukk**

Dersom man, med relevant dialektbakgrunn, uttaler partikkelverbsekvensene i (4) kan man høre at partikkelen er trykksvak, og at verbet og partikkelen samtidig uttales som ett ord. Partikkelverbet fungerer dermed fonologisk som én enhet der det har tonelag 2. Jeg vil derfor konkludere med at eksemplene i (4) kan sies å ha "orduttale". Intonasjonen styrer dermed også oppfatningen om at verbet + partikkelen danner en enhet slik at orduttalen og den trykksvake partikkelen kan anses som et underbyggende indisium for at partikkelen sammen med verbet fungerer som én enhet. I noen tilfeller har imidlertid østnorske dialekter trykksterk partikkel. Dette ser vi særlig i kausativkonstruksjoner der partikkelen kan være etterstilt verbutyllingen og samtidig indikere en konkret retning. Se eksempel (6) på et partikkelverb som er en kausativkonstruksjon. Eksemplene i (6) er hentet fra Åfarli (1985:75):

---

³ For referanse: <http://ordnett.no/ordbok.html?search=TROPPE>

26. Mai 2009.

- (6) a Jon **sparka** hunden **ut**
b Jon **sparka-ut** hunden

En mulig forklaring på at partikkelen i (6) a er trykksterk finner vi hos Åfarli (1997) som antar at preposisjonen i dette tilfellet ikke fungerer som en verbalpartikkel. Fordi partikkelen verken gir orduttale eller står inntil verbet, regner han den heller som kjernen P i en PP uten utfylling og som er adjungert til V-bar (Åfarli 1997:104). Samtidig har partikkelen også beholdt det leksikalske innholdet slik at beskrivelsen bryter med definisjonen av partikkelen slik den skal forstås i denne oppgaven. Begrunnelsen for orduttalen slik jeg legger det frem her, bygger imidlertid på østnorske dialekter. Flere detaljer om orduttale av verb + partikkel i østnorsk finner vi hos Fretheim (1974).

Fretheim (1974) beskriver fenomenet med orduttale der han argumenterer for en definisjon av partikler på bakgrunn av om de klitiserer til verbet, og samtidig medfører et tonelagsskifte, spesielt i østnorsk, i en del tilfeller. For eksempel har presens av sterke verb (sover, biter) og verbformer i imperativ (spis, løp) vanligvis tonelag 1 samtidig som de fleste flerstavellesverb har tonelag 2 i isolasjon (kaster, spiste, hugget). Tonelag 2 kan derfor antas normalt å være begrenset til to- eller flerstavellesord, mens enstavellesord (gi, få) har tonelag 1. Når enstavellesverb samt de fleste verb i imperativ settes sammen med en partikkel, vil tonelaget imidlertid endres til det karakteristiske tonelaget som høres for tonelag 2 (1974:113). Fretheim og Halvorsen (1972, her gjengitt fra Fretheim 1974), konkluderer med at tonelagsskiftet forekommer som en automatisk konsekvens av klitiseringsprosessen som partikkelen er en del av (Fretheim 1974:113). Tonelagsskiftet virker på en streng av ord bestående av et trykksterkt verb pluss klitiske former slik at strengen oppfattes som et enkeltord (Fretheim 1974:114). Eksemplene i (7) er hentet fra Fretheim (1974:123):

- (7) a Jeg ² **slo-på** lyset
b Han ² **fant-på** [at han skulle dra til Skottland] i forrige uke
c Han ² **kom-på** [at han skulle dra til Skottland] i forrige uke

Fretheim og Halvorsen har ytterligere kommet frem til at det ikke bare er ved klitisering av partikler at tonelaget endres. I Fretheim (1974:114) antas prosessen med tonelagsskifte for verb etterfulgt av et klitisert ord, til å være mye mer generell enn de (Fretheim og Halvorsen)

først hadde antatt (1974:114). Fretheim påpeker at all klitisering av ikke-pronominaler fører til tonelagsskifte for de aller fleste norske dialekter som han kjenner til (1974:114). Likevel er ikke antagelsen om at tonelagsskifte kun skjer for klitiserte partikler helt tilfeldig, for bare partikkelen alene fører til et *obligatorisk* skifte av tonelag⁴ (1974:114). I mange vestnorske dialekter er partikkelen derimot alltid trykksterk, samtidig som det kan antas at det også finnes variasjoner på uttalen av partikkelen innenfor én og samme dialekt. Jeg opprettholder imidlertid antagelsene mine om at intonasjonen er et viktig kriterium og en indikator på at verbet og partikkelen er én enhet. Samtidig er det ikke bare intonasjonen som kan underbygge teorien min rundt dette. Partikkelverbene må derfor også avgrenses syntaktisk og semantisk.

I den syntaktiske avgrensningen av partikkelverb beskrives først forskjellen mellom preposisjoner som komponent i et partikkelverb og som en kjerne i en valgfri preposisjonsfrase. Deretter gjøres det rede for plasseringen av partikkelen i forhold til verbutfyllingen. Ytterligere forsøkes det å avgrense partikkelverb i denne oppgaven i forhold til preposisjonsobjekt (Faarlund et al. 1997:446). I den semantiske avgrensningen fokuseres det i hovedsak på hvilken betydning partikkelen har for partikkelverbet som en helhet. Deretter kommenteres partikkelverbenes aksjonsart, før det til slutt legges frem en (foreløpig) definisjon av partikkelverbene slik de skal forstås i denne oppgaven.

Preposisjoner kan opptre sammen med verb og NPer i sekvensen V + P + NP der preposisjonen har en annen funksjon enn partikkel. Når preposisjonen er kjerne i en preposisjonsfrase tar den en NP som utfylling. Syntaktisk fungerer da preposisjonsfrasen som adverbial i setningen, noe som vises i setningene i (8) a og b, mens i eksemplene c og d er preposisjonen en partikkel:

- (8)   a   Jeg henger bildet **på veggen**
      b   Jeg løper **på veien**
      c   Jeg **skrur-på** varmen

---

⁴ Den prosodiske regelen for endring fra tonelag 1 til tonelag 2 er valgfri for eksempel ved klitisering av adverb (Fretheim 1974:114). Dette valgfrie tonelagsskifte forekommer i tilfeller der verbformen enten er monosyllabisk eller disyllabisk og bestandig uttales med tonelag 1 utenom i de tilfellene hvor et ord i klitisk form er etterstilt verbet (Fretheim 1974:114). I min dialekt som er østnorsk, forekommer det samme fenomenet med tonelag 2 både for klitiserte adverb og pronomener. Det samme gjelder for de fleste (øst) norske dialekter som jeg kjenner til, selv om jeg antar at det likevel vil være store regionale og dialektale variasjoner.

d   **Jeg deler-ut gevinsten**

Når en PP fungerer som adverbial kan preposisjonsfrasen som en helhet tematiseres uten at setningens grammatikalitet endres. Vi kan finne ut om Pene sammen med NPene i (8) virkelig fungerer som et ledd ved å gjennomføre tematiseringstesten (Åfarli 1997:102)⁵:

- (9)   a   **På veggen** henger jeg bildet
      b   **På veien** løper jeg
      c   ***På varmen** skrur jeg
      d   ***Ut gevinsten** deler jeg

For setningene (9) a og b gir tematiseringen av preposisjonsfrasen et grammatisk resultat. P + NP (**på veggen** og **på veien**) utgjør et ledd i disse setningene og fungerer som adverbial. Men tematiseringen av (9) c og d fører til ugrammatiske setninger. P + NP (**på varmen** og **ut gevinsten**) kan ikke fungere som et ledd sammen i setningene og utgjør derfor heller ikke egne PPer. Jeg definerer derfor verbet sammen med preposisjonen i (9) c og d som partikkelverb. I partikkelverbet kan det derfor sies å være en nær relasjon mellom verbet og partikkelen, men der NPen samtidig står som utfylling til verbet og ikke til partikkelen. Samtidig vil rekkefølgen i en PP også normalt alltid være [P + NP]. Men når preposisjonen fungerer som verbalpartikkel, kan NPen i gitte tilfeller plasseres foran partikkelen. Vi vil da få rekkefølgen [V + NP + Prt]. Dersom NP-utfyllingen i en PP plasseres foran kjernen, vil det resultere i ugrammatiske setninger. Muligheten for vekslingen av plassering mellom partikkelen og utfyllingen sammenlignet med en PP, illustreres i (10):

- (10)   a   Jeg løper på veien
      b   *Jeg løper veien på
      c   Jeg **skrur-på** lokket
      d   Jeg **skrur** det **på**
      e   ?Jeg **skrur** lokket **på**

I eksempel (10) a fungerer preposisjonen som kjerne i en PP og leddstillingen er P + NP. Dersom objektet imidlertid plasseres foran preposisjonen som i (10) b, resulterer det i en

---

⁵ For lignende eksempler og tematiseringstest se Christine Vens hovedfagsoppgave "En syntaktisk analyse av verbpartikler i norsk" (1999:5) eller boken *Syntaks* (Åfarli 1997:102).

ugrammatisk setning. Eksemplene (10) c og d med partikkelverbet "å skru på" indikerer at partikkelen har valgfri plassering enten foran eller etter objektet, og at begge plasseringene gir grammatiske konstruksjoner. Samtidig utgjøres objektet i eksempel (10) d av et pronomen som peker tilbake til "lokket" i eksemplet før. Ser vi på det siste eksemplet i (10) e, kan det diskuteres om denne setningen er akseptabel fordi partikkelen blir trykksterk og indikerer *hvor* lokket blir skrudd på mer enn det danner en enhet med verbet og får en særegen betydning. Plasseringen av partikkelen i partikkelverb antas derfor likevel ikke å være valgfri, men vil blant annet avhenge av objektets form. Dette kommer vi tilbake til i grupperingen av partikkelverbene.

Faarlund et al. (1997) beskriver tilfeller av preposisjoner som står uten egentlig leksikalsk innhold, men som alltid tar en NP som utfylling (Faarlund et al. 1997:46). Denne preposisjonen som alltid tar en NP-utfylling, er en valensbunden PP der preposisjonen er selektert av verbet, og som kalles "preposisjonsobjekt" i norsk (Faarlund et al. 1997:446). Vi ser først på noen eksempler på preposisjonsobjekt i (11) som er hentet fra Faarlund et al. (1997:446). Preposisjonsobjektet står med uthevet skrift:

- (11) a   Dei måtte leite **etter henne**
      b   Vi stoler ikke **på deg**
      c   Dei snakka **om ferien** heile tida

Preposisjonsobjektene kan for det første skilles fra partikkelverb på bakgrunn av tonelaget fordi preposisjonsobjektet får tonelag 1 når verbet står i imperativ (¹let-etter, ¹stol-på), mens partikkelverbet som kjent får tonelag 2. For det andre tar preposisjonsobjektet alltid en nominal utfylling, noe partiklene aldri gjør. Ytterligere har leddene i preposisjonsobjektet fast rekkefølge slik at leddstillingen alltid vil være [V + P + NP]. For preposisjonsobjektet er derfor plasseringen av objektet etter preposisjonen med rekkefølgen *[V + NP + P] ikke mulig. Dette står i motsetning til partikkelverbet hvor partikkelen i noen tilfeller kan være plassert etter NP-utfyllingen, men der det samtidig antas restriksjoner på rekkefølgen [V + NP + Prt] som tilsier at NPen bare kan utgjøres av et pronomen. Semantisk er det imidlertid en likhet mellom preposisjonen i preposisjonsobjektet og partikkelen fordi de begge er semantisk knyttet til verbet. På den andre siden danner ikke preposisjonen i preposisjonsobjektet en enhet med verbet der betydningen blir idiomatisk i motsetning til partikkelverbene som beskrives i denne avhandlingen.

Partikkelverbene i denne oppgaven kan karakteriseres som idiomatiske uttrykk. Dette skulle derfor tilsi at når partikkelverbene er idiomatiske, kan de ha særegne semantiske egenskaper slik at det også vil være nødvendig å avgrense partikkelverbene semantisk. Betydningen til partikkelverbene i denne oppgaven skiller seg samtidig mest karakteristisk fra kausativkonstruksjonene som vi husker fra innledningen i dette kapitlet, og som i mange tilfeller blir beskrevet som resultatative. Hovedfokuset i den semantiske avgrensningen vil derfor være å beskrive de semantiske forskjellene mellom kausativkonstruksjoner på den ene siden og de idiomatiske partikkelverbene som utgjør studieobjektet for denne oppgaven, på den andre.

Partikkelen utgjør en viktig komponent for den semantiske tolkningen av partikkelverbet. I noen tilfeller kan vi si at partikkelen fremhever et aspekt ved verbets betydning, mens i andre tilfeller fører partikkelen til en betydningsendring for verbet:

- (12) a ... eller også ville to av lemmene ha **visnet bort** (M_no:91)
- b Mannen **dukket opp** i døren så plutselig at Mai-Britt kvakk til (DUB_no:192)
- c Reidar **kjøpte opp** ting som var pantsatt og ikke hentet,... (MIV_no:112)
- d ..., **tar på** rein, hvit skjorte (USH_no:96)

Betydningen til partikkelverbene i eksemplene i (12) er forskjellig fra betydningen som verbkomponenten har når den opptrer alene. La oss se på eksempel a i detalj. Både partikkelverbet "å visne bort" og verbkomponenten "å visne" i a har betydningen 'noe begynte å dø eller langsomt miste sin kraft'. Men når noe "visner bort" antar jeg at det som visner til slutt blir "fullstendig borte" i motsetning til når verbkomponenten brukes alene hvor interpretasjonen mer indikerer at 'noe gradvis dør eller forfaller' uten at døden eller forfallet nødvendigvis blir det endelige sluttresultatet. Partikkelverbet uttrykker derimot at når noe "visner bort" eksisterer det ikke lenger, det opphører og forsvinner. Derav er det heller ikke bare betydningen som endres når partikkelen står til verbet. Partikkelverbet uttrykker i tillegg også at verbhandlingen "å visne bort" er avsluttet i tid i motsetning til verbkomponenten alene som uttrykker en durativ, fortsatt pågående handling. Aksjonsarten til partikkelverbet er dermed også forskjellig fra den aksjonsarten som verbkomponenten har alene. Legg merke til at den samme endringen i både betydning og aksjonsart også gjelder for de andre tilfellene i (12). Jeg nøyer meg her med å påpeke de interessante dataene som foreligger, men gjør

oppmerksom på at skal vi komme tilbake til endringen i både betydning og aksjonsart som partikkelen tilfører verbet, i analysene av de norske partikkelverbene i kapittel 4. Der skal også idiomatisitet og aksjonsart beskrives mer i detalj.

På bakgrunn av det intonasjonsmønsteret som er beskrevet for partikkelverket samt den syntaktiske og semantiske avgrensningen som er foretatt, kan det likevel gis en (foreløpig) definisjon på partikkelverb slik de skal forstås i denne oppgaven:

- (13) Dersom $V + P$ har orduttale, $P + NP$ i en $V + P + NP$ -sekvens ikke kan tematiseres, og/eller betydningen og aksjonsarten til V endres som følge av $V + P$, betydningen er idiomatisk og P står uten leksikalsk innhold og ikke tar en nominal utfylling, regnes P som en partikkel, forkortet Prt , der $V + Prt =$ Partikkelverb

2.1.2 Gruppering

I det foregående kapitlet ble de idiomatiske partikkelverbene avgrenset fonologisk, syntaktisk og semantisk. I lingvistikken er det blitt fremlagt ulike analyser av partikkelverb der de fleste (som jeg har studert) imidlertid fokuserer på kausativkonstruksjonene (Svenonius 1996, Ramchand og Svenonius 2002, Toivonen 2003). Samtidig er det ikke gitt at analysene som er foreslått for kausativkonstruksjonene verken kan overføres eller anvendes på de idiomatiske uttrykkene. Dertil kan det være hensiktsmessig å gruppere partikkelverbene i to hovedgrupper for å redegjøre for hva som semantisk og syntaktisk skiller dem for siden å kunne utføre mer inngående og konkrete analyser av de to gruppene. Grupperingen som foretas her er imidlertid ikke utført etter absolutte kriterier, men viser mer en tendens til at partikkelverbene kan inndeles etter ulike kriterier. Et kriterium for inndelingen i to grupper er betydningen til partikkelverket som varierer mellom de to gruppene. Et annet kriterium er at partikkelverbene syntaktisk opererer forskjellig. I den syntaktiske inndelingen er tematisering, modifisering og koordinasjon sentrale begreper.

I en tidligere gruppering av partikkelverb som er utført (Ven 1999:3), ble det hevdet at grupperingen kan gjøres alene på grunnlag av partikkelens mulige plasseringer. Dette antar jeg blir et for snevert og enkelt kriterium fordi vi har sett at rekkefølgen på leddene i noen tilfeller er lik for begge partikkelverbkonstruksjonene samtidig som både de semantiske og syntaktiske forskjellene må tas med i betraktningen. Partikkelens mulige plasseringer i partikkelverbkonstruksjonen er likevel interessant så før vi går videre til de semantiske og syntaktiske kriteriene for grupperingen, skal vi se litt nærmere på plassering av partikkelen.

Ven (1999) skriver at partikkelverbkonstruksjoner i norsk som en hovedregel kan deles inn i to hovedgrupper; gruppe I og gruppe II (Ven 1999:3) der grupperingen gjøres på grunnlag av om partikkelen kan etterstilles utfyllingen til verbet eller ikke. Vi ser da på muligheten for de to ordstillingene V + Prt + NP eller V + NP + Prt med ikke-pronominal NP. Som hovedregel er begge leddstillingene mulige for gruppe I, men ikke for gruppe II. I Ven (1999) består gruppe I av kausative konstruksjoner, mens idiomatiske uttrykk utgjør gruppe II. Vi beholder denne grupperingen slik at gruppe I er kausative konstruksjoner, mens gruppe II er idiomatiske uttrykk. Ven (1999) gjør imidlertid et markant skille mellom de to gruppene med hensyn til partikkelens plassering der Ven hevder at forskjellene mellom gruppe I og gruppe II med hensyn til plasseringen av partikkelen, er konstant (Ven 1999:3-4). Derav skulle vi anta at rekkefølgen [V + NP + Prt] er mulig for gruppe I, men at rekkefølgen ikke kan være *[V + NP + Prt] for gruppe II. Dette skulle videre tilsi at plassering av partikkelen etter objektet ikke er mulig for partikkelverb med idiomatiske uttrykk.

Bildet viser seg likevel ikke å være fullt så entydig som dette for i noen tilfeller kan partikkelen stå i postobjektsposisjon også i gruppe II. La oss først se på noen eksempler på gruppe I i (14) og gruppe II i (15). Eksemplene for gruppe I har jeg hentet fra Åfarli (1985), mens eksemplene for gruppe II har jeg tatt fra mitt eget datamateriale. Jeg har imidlertid modifisert eksemplene i begge gruppene noe:

- (14) a   Jon **sparka ut** hunden (1985:75)
       b   Jon **sparka** hunden **ut** (1985:75)
       c   Vi **sette på** hatten (1985:79)
       d   Vi **sette** hatten **på** (1985:79)
- (15) a   Jeg **sendte over** en e-post (M_no:28)
       b   *Jeg **sendte** en e-post **over**
       c   Jeg **kastet opp** frokosten, kveldsmaten... (VS_no:192)
       d   *Jeg **kastet** frokosten, kveldsmaten... **opp**

For eksemplene som tilhører gruppe I, resulterer flyttingen av partikkelen til postobjektsposisjon i grammatiske setninger. For eksemplene i gruppe II gir etterstilling av partikkelen derimot ugrammatiske setninger dersom betydningen av partikkelverbet som en

helhet skal opprettholdes. Når preposisjonene som utgjør partiklene i eksemplene i (15) plasseres etter objektet, antas det at setningen ikke lenger er akseptabel. Men se nå på eksemplene i (16):

- (16) a   Jeg **sendte** den **over**
      b   Jeg **kastet** det **opp**

I disse to tilfellene opprettholdes imidlertid både grammatikaliteten til verbet og verbet er et partikkelverb i setningene selv om partikkelen står i postobjektsposisjon. Man kan selvfølgelig legge trykket på partikkelen, men det ville synes lite hensiktsmessig i disse tilfellene fordi setningenes betydning da ville bli endret. Eksemplene viser imidlertid at Vens gruppering verken er så entydig eller konstant som hun beskriver den, og at i noen tilfeller kan partikkelen også i gruppe II være etterstilt objektet i setningen. En mulig forklaring på at eksemplene i (16) er grammatiske, er at også de refererende pronomenene klitiserer med verbet slik at V + NP + Prt får orduttale med tonelag 2 samtidig som partikkelen fortsatt er trykksvak i disse tilfellene. Samtidig antar jeg at rekkefølgen må være [V + Prt + NP] når objektet utgjøres av en full NP slik at en endret rekkefølge vil være mulig kun med restriksjoner som tilsier at objektet må utgjøres av et pronomen. Ven har derfor rett i at det er en forskjell mellom gruppe I og gruppe II med hensyn til mulige plasseringer av partikkelen, men påstanden hennes om at rekkefølgen [V + NP + Prt] aldri vil være mulig for gruppe II, medfører ikke riktighet.

De idiomatiske partikkelverbene i gruppe II har i tillegg til partikkelverb med transitiv verbkomponent som eksemplene i (15) indikerer, også partikkelverb som har intransitiv verbkomponent:

- (17) a   Da er det mange som bare **stikker av** (M_no:16)
      b   Bomull. **Ser** i alle fall slik **ut** (MIV_no:78)
      c   Mannen **dukket opp** i døren så plutselig at Mai-Britt **kvakk til** (DUB_no:192)
      d   ..., og så var dette replikken som **hang igjen** (USH_no:104)

Partikkelverbene med intransitiv verbkomponent i (17) er også idiomatiske, men for disse tilfellene vil ikke diskusjonen rundt postobjekts plassering være relevant fordi verbkomponenten naturligvis ikke tar objekt. Rekkefølgen vil i de fleste tilfellene også være

[V + Prt], selv om andre ledd i setningen kan påvirke denne som vist i (17) b. Samtidig kan ordstillingskriteriet også benyttes på de intransitive partikkelverbene ved at NPen som utgjør subjekt i den aktive setningen, ikke kan plasseres mellom verbet og partikkelen i presenteringssetninger:

- (18) a En hund **stakk av**
b Det **stakk av** en hund
c ??Det **stakk** en hund **av**

Når de intransitive partikkelverbene brukes i presenteringssetninger, må rekkefølgen på partikkelverbkomponentene være [V + Prt] som vist i b. Samtidig antas det at betydningen til partikkelverbet er et viktig kriterium for grupperingen fordi de intransitive partikkelverbene også er idiomatiske uttrykk.

Partiklene i kausativkonstruksjonene i gruppe I antas å ha en konkret betydning som mer indikerer en retning for verbhandlingen enn det partiklene i gruppe II gjør. Dertil kan vi tenke oss at partiklene i gruppe I ligger nærmere den opprinnelige og konkrete betydningen til preposisjonene de er derivert fra. Dette kan underbygges ytterligere av at partikkelen i gruppe I dertil ser ut til å ha beholdt sin opprinnelige leksikalske betydning. Partikkelen i gruppe II er derimot mer abstrakt og kan ikke sies å være retningsstyrende, og den har samtidig derfor mistet sin opprinnelige leksikalske betydning. Ytterligere blir betydningen av kausativkonstruksjonene ofte antatt å være "resultativ" fordi termen kan sies å beskrive et utfall av verbhandlingen som følgelig er resultativ (for ytterligere diskusjon, se Svenonius 1996). Dette står i motsetning til de idiomatiske uttrykkene som har en særegen og spesifikk betydning, men der verbhandlingen i de fleste tilfellene mer kan sies å indikere en avsluttet handling heller enn at handlingen er resultativ. I tillegg til at betydningen til partikkelverbene i gruppe I og II er forskjellig, finnes det ytterligere også syntaktiske variasjoner mellom de to gruppene.

Partiklene i gruppe I kan for det første tematiseres i motsetning til eksemplene i gruppe II. Når partikkelen tematiseres, blir den flyttet fremst i setningen til "temaplass". Det fremflyttede leddet blir dermed "tema" i setningen (Åfarli og Eide 2003:365):

- (19) a Vi **kastet ut** hunden

Ut kastet vi hunden

- b Vi **sendte over** en e-post
***Over sendte** vi en e-post

Som eksemplene viser, er tematisering uproblematisk for kausativkonstruksjonen i a, mens for det idiomatiske partikkelverbet i b kan ikke partikkelen bli "tema" i setningen. Samtidig kan partikkelverbet både i gruppe I og II opptre i presenteringssetninger når rekkefølgen er [V + Prt + NP]. Når partikkelen er etterstilt objektet, kan det imidlertid diskuteres om setningene er akseptable:

- (20) a Det **kastes ut** en hund
b ?Det **kastes** en hund **ut**
c Det **sendes over** en e-post
d *Det **sendes** en e-post **over**

Både kausativkonstruksjonene og de idiomatiske partikkelverbene kan opptre i presenteringssetninger når rekkefølgen på leddene er [V + Prt + NP]. Dersom rekkefølgen endres til [V + NP + Prt], kan det diskuteres om kausativkonstruksjonen er akseptable, mens det idiomatiske partikkelverbet blir ugrammatisk. Eksemplet fra gruppe I i (20) b antas imidlertid å kunne være akseptabelt dersom partikkelen får en PP etterstilt seg som for eksempel "av huset". Samtidig viser eksempel (20) d fra gruppe II at når rekkefølgen på leddene er [V + NP + Prt], blir konstruksjonen ugrammatisk i presenteringssetningen.

Partikkelen i begge gruppene kan imidlertid modifieres selv om det her vil være noen restriksjoner på hvilken rekkefølge på leddene som kan benyttes. Modifisering synes bare å være mulig når rekkefølgen på leddene er [V + NP + Prt] for begge gruppene. Samtidig vil man kunne diskutere om eksemplene er akseptable i alle tilfeller når rekkefølgen på leddene er som beskrevet over fordi det kan tyde på at setningene er mer akseptable når NPen står i bestemt form:

- (21) a Jon **kaster** hunden rett **ut**
??Jon **kaster** rett **ut** hunden
?Jon **kaster** en hund rett **ut**
*Jon **kaster** rett **ut** en hund

- b   Jeg **sender** e-posten rett **over**
 ??Jeg **sender** rett **over** e-posten
 ??Jeg **sender** en e-post rett **over**
 *Jeg **sender** rett **over** en e-post

Når rekkefølgen på leddene er [V + NP + Prt] og objektet står i bestemt form, kan partikkelen både i gruppe I og gruppe II modifiseres. Samtidig viser eksemplene i (21) at dersom rekkefølgen endres slik at partikkelen står foran objektet i bestemt form, synes setningene å være lite akseptable i begge gruppene. Når objektet derimot står i ubestemt form og rekkefølgen på leddene er [V + NP + Prt], kan det synes som at modifisering av partikkelen i kausativkonstruksjonen er mer akseptabel enn for det idiomatiske partikkelverbet, men at det i dette tilfellet ville være naturlig å anta at kausativkonstruksjonen har en PP etterstilt seg slik at setningen ville bli "Jon kaster en hund rett ut av huset". En PP etterstilt partikkelen for det idiomatiske partikkelverbet ville derimot ikke føre til at setningen ville bli mer akseptabel

*Jeg sender en e-post rett over på internett. Ytterligere viser eksemplene at når rekkefølgen på leddene er [V + Prt + NP] og objektet står i ubestemt form, blir setningene ugrammatiske for begge gruppene.

Partikkelen i gruppe I kan imidlertid også bryte ut av setningen, noe som ikke er en mulighet for eksemplene i gruppe II:

- (22) a   Det var **ut** at Jon **kastet** hunden
 b   *Det var **over** at jeg **sendte** en e-post

Fordi partikkelen fra gruppe I kan bryte ut av setningen som vist i (22) der den tydelig indikerer retningen for verbhandlingen, underbygger dette påstanden min om at partiklene i kausativkonstruksjonene indikerer en konkret retning og at preposisjonens opprinnelige leksikalske betydning, er bevart, men at dette ikke er tilfellet for det idiomatiske partikkelverbet, slik (22) b viser.

Det kan imidlertid også diskuteres om begge gruppene kan ha koordinering av flere partikler i en setning. Samtidig er rekkefølgen på leddene i partikkelverbkonstruksjonen igjen relevant for om setningen blir akseptabel eller ikke. Når rekkefølgen på leddene er [V + NP + Prt], er koordineringen uproblematisk for kausativkonstruksjonene og i noen tilfeller for de

idiomatiske uttrykkene. Når partikkelen står foran objektet, må det imidlertid diskuteres om resultatet er akseptabelt. Samtidig finnes det ikke så mange sideordnede partikler i gruppe II, men et eksempel hvor koordineringen må antas å være mulig, er i tilfeller der man skrur av/på noe:

- (23) a Jon **kastet** hunden **ut** og **inn**
b ??Jon **kastet ut** og **inn** hunden
c Jeg **skrur** lyset **av** og **på**
d ??Jeg **skrur av** og **på** lyset

Eksemplene i (23) viser at når rekkefølgen på leddene er [V + NP + Prt] kan partiklene koordineres i begge gruppene, men at setningene er mindre akseptable når partiklene plasseres foran objektet. Samtidig antar jeg at koordinering av partikkelen er mulig for de idiomatiske partikkelverbene bare i de tilfellene der to partikler kan sies å ha motsatt funksjon av hverandre. Dersom man kan "skru **på** lyset " må man også anta at man kan "skru **av** lyset igjen". For mange av de idiomatiske partikkelverbene finnes det derimot ikke partikkelverb hvor partikkelen kan indikere en motsatt funksjon slik som i (23), jamfør for eksempel "å sende over – *å sende under. Koordinering kan derfor antas å være mer problematisk for de idiomatiske partikkelverbene enn for kausativkonstruksjonene selv om det kanskje også vil finnes variasjoner innenfor partikkelverbene i gruppe I når det gjelder koordinering av partiklene.

Partiklene kan i mange tilfeller danne sammensetninger med verbet, men dette synes imidlertid bare å være mulig for tilfellene som hører til gruppe II. Eksempler på sammensatte former av partikkelverb vises i (24) der den enkle partikkelverbformen står i parentes:

- (24) a ?Hunden er utkastet (**kaste ut**)
b Brevet er oversendt (**sende over**)

Samtidig finnes det noen verb i norsk som bare kan stå i sammensetninger (ansette, overbevise), mens andre bare kan stå i en verbfrase (koke over, blusse opp) (Faarlund et al. 1997:83-84). Ytterligere finnes det også verb som både kan stå i en sammensetning og i en verbfrase. For noen av disse verbene vil betydningen være omtrent den samme (bortfalle – falle bort), mens i andre tilfeller har sammensetningen og verbfrasen ulike betydninger, der

verbfrasen i disse tilfellene har en mer konkret betydning der preposisjonen betegner et sted, mens den sammensatte formen er mer abstrakt i betydningen (slå av – avslå) (Faarlund et al. 1997:84). Når verbet er en del av tempusformen perfektum partisipp, ser man at partisippet oftere er sammensatt enn infinitiven og de finitte verbformene (oppgjort – gjøre opp, påkledd – kledde på) (Faarlund et al. 1997:85). I tillegg er det bare sammensetningspartisippet som kan brukes attributivt som adledd (en oppgjort sak) og som predikativ etter verbene "å være/bli" (hun var ikke påkledd) (Faarlund et al. 1997:86).

Dersom antagelsen over om at det kun er partikkelverbene i gruppe II som kan stå i sammensatte former, vil det også være bare disse som kan fungere som attributive adledd og predikativer. Samtidig beskrives det overfor tilfeller av verb som bare kan finnes i verbfraser der eksemplene, fra Faarlund et al. (1997:83-84)), er idiomatiske partikkelverb. Det vil derfor ikke være sånn at alle de idiomatiske partikkelverbene kan finnes i sammensatt form og dermed kan heller ikke alle kunne fungere som predikativ. Dette vises ved at det idiomatiske partikkelverbet i noen tilfeller blir ugrammatiske i sammensatt form, jamfør (25) a. Andre ganger har den sammensatte formen imidlertid en annen betydning enn partikkelverbet opprinnelig hadde, som vist i (25) b:

- (25) a   Maten **kokte over**
              * Maten var overkokt
- b   Eirik **rettet opp** feilen
              'Eirik reparerte feilen'
              Feilen ble **opprettet** av Eirik
              'Feilen ble startet av Eirik'

På grunnlag av de forskjellene vi har sett mellom kausativkonstruksjoner på den ene siden og idiomatiske partikkelverb på den andre siden, konkluderer jeg med at det kan være hensiktsmessig å dele partikkelverbene inn i to hovedgrupper I og II. Vi har for det første sett at når det gjelder plassering av partikkelen, er denne i større grad valgfri for kausativkonstruksjonen hvor både rekkefølgen [V + Prt + NP] og [V + NP + Prt] gir et akseptabelt resultat. For de idiomatiske partikkelverbene er det i hovedsak den første rekkefølgen som gjelder, men at partikkelen samtidig i noen tilfeller kan plasseres etter objektet når dette utgjøres av et pronomen. Samtidig er det en forskjell i betydningen mellom gruppene fordi verbhandlingen i kausativkonstruksjonen blir resultativt, mens betydningen for

de idiomatiske partikkelverbene heller kan karakteriseres som særpreget og karakteristisk der partikkelverbet i tillegg oftere viser til en avsluttet handling. Ytterligere finnes det syntaktiske variasjoner mellom kausativkonstruksjonene og de idiomatiske partikkelverbene, der bare de kausative partikkelverbene kan tematiseres og bryte ut av setningen.

Samtidig så vi at det også til dels finnes noen syntaktiske likheter mellom gruppene ved at begge kan stå i presenteringssetninger, partikkelen kan til en viss grad modifieres og koordinasjon på partikler er mulig i noen tilfeller. Likevel så vi at det finnes restriksjoner på partikkelens plassering og bestemthet på objektet for at de syntaktiske variasjonene skal kunne inntreffe. Til slutt har vi også sett at når det gjelder sammensatt form, antas dette bare å kunne gjelde for de idiomatiske partikkelverbene, men at det også her ligger visse restriksjoner på hva som er mulig.

I de videre analysene av partikkelverbene (kapittel 4) og i den kontrastive analysen mellom norsk og spansk (kapittel 5), vil det bare være partikkelverb fra gruppe II som blir beskrevet. I fortsettelsen av dette kapitlet fremlegges det først indirekte evidens for at påstanden om at spansk ikke har partikkelverb, medfører riktighet. Deretter begrunnes det hvorfor det er interessant å se på oversettelse til spansk av partikkelverb som tilhører gruppe II. Til slutt presenteres det teoretiske rammeverket for denne oppgaven.

2.1.3 Partikkelverb i spansk

Det synes utfordrende å skulle etablere evidens for at noe ikke finnes i et språk, men jeg vil samtidig hevde at spansk ikke har partikkelverb. La oss først imidlertid se på indirekte evidens for at partikkelverb ikke finnes i spansk og som ytterligere kan underbygge påstanden min. Begrunnelsen baserer seg på oppslag av ordene "partikkel" og "partikkelverb" i spanske grammatikker og oppslagsverk.

Både ordene *partícula* 'partikkel' og *verbo* 'verb' ble søkt på hos RAE⁶, det spanske språkakademiet. Akademiet definerer *Partícula: Gram* 'partikkel: gramm' som et grammatisk ord og skriver at dette er en *parte invariable de la oración, que sirve para expresar las relaciones que se establecen entre frases o vocablos*⁷ 'ikke-variabel del av setningen som

---

⁶ Referanse: www.rae.es. Se for øvrig litteraturlisten under internettreferanser for en mer detaljert beskrivelse av RAEs formål.

⁷ se: http://buscon.rae.es/draeI/SrvltConsulta?TIPO_BUS=3&LEMA=partícula. Onsdag 27. mai 2009.

uttrykker de relasjonene som etableres mellom fraser og ord'. Akademiet nevner imidlertid ikke "partikkel" i relasjon til verb. Ved å søke på ordet *verbo* 'verb', ble de ulike verbtypene som finnes i spansk listet opp. På RAE sine sider finnes det ingen referanser til partikkelverb, og heller ikke spanske grammatikker som jeg har konferert, har noen referanse til partikkelverb. Verken Corina González Araña og Carmen Herrero Aísa (1997), Leonardo Gómez Torrego (2002) eller John Butt og Carmen Benjamin (2004) beskriver partikkelverb i sine spanske grammatikker. María Luz Gutiérrez Araus omtaler imidlertid tilfeller av *verbos con preposición* 'verb med preposisjon' i sin spanske grammatikk for andrespråksopplæring (2004:149-154). Disse verbene synes imidlertid strukturelt å være tilnærmet verb som tar preposisjonsobjekt i norsk, og blir for øvrig beskrevet mer detaljert i kapittel 5. Men heller ikke Gutiérrez Araus har noen referanse til partikler eller partikkelverb. Like fullt må en spansk oversetter som oversetter tekster fra norsk til spansk, ta stilling til de norske partikkelverbene som finnes i den norske teksten. Dertil kan man tenke seg at en enkel måte å oversette partikkelverbene på, ville være å oversette verbkomponenten med et verb og partikkelen med en preposisjon. Med denne typen oversettelse ville imidlertid ikke den spanske oversettelsen være semantisk ekvivalent med den norske setningen og på det grunnlaget være utelukket. På den andre siden vil man kunne tenke seg at kausative og idiomatiske partikkelverbkonstruksjoner blir oversatt forskjellig i spansk.

I en kausativkonstruksjon har vi sett at partikkelen i mange tilfeller uttrykker en konkret retning for verbhandlingen. I noen av disse tilfellene vil spansk derfor kunne oversette denne typen partikkelverb med en V + PP-konstruksjon som også ligger nært opptil den norske konstruksjonen for denne typen partikkelverb. La oss se på et eksempel, legg merke til at dette eksemplet har jeg produsert selv:

- (26) a   Jon **kaster** hunden **ut** av huset
               Juan tira   el   perro
               Juan kaster -3.pers.sg. best.art.sg.mask. hund -sg.mask.
               fuera de la   casa
               ut   av best.art.sg.fem. hus -sg.fem.
               'Juan kaster hunden ut av huset'

Eksemplet viser at i en oversettelse av en kausativkonstruksjon, kan den spanske oversettelsens struktur være identisk med den norske samtidig som oversettelsen

uproblematisk gjengir den norske setningens betydning. Samtidig antar jeg at oversettelsen av de kausative partikkelverbene til spansk ikke er entydige. Det er med andre ord ikke sånn at spansk alltid vil oversette kausativkonstruksjoner med et verb etterfulgt av en preposisjonsfrase. Dette antar jeg at vil være relatert til kausativkonstruksjonens semantikk i hvert enkelt tilfelle og konteksten som konstruksjonen opptrer i. Hvilke muligheter kausativkonstruksjonene fra gruppe I har for å bli oversatt til spansk, er imidlertid heller ikke tema for denne oppgaven.

Det finnes imidlertid ikke verb i spansk som formelt kan sammenlignes med de norske partikkelverbene i gruppe II slik de defineres i kapittel 2.1.1. Oversettelsen av denne gruppen partikkelverb antas derfor å kunne være mer problematisk for en spansk oversetter enn det de kausative konstruksjonene er. Dette vil videre kunne være nært relatert til partikkelverbets idiomatiske betydning og at verbet sammen med partikkelen synes å fungere som én enhet. På dette grunnlaget velger jeg derfor kun å se på oversettelse til spansk av partikkelverb tilhørende gruppe II, samtidig som det derfor også er nødvendig med en dyperegående analyse av de norske partikkelverbene. De norske partikkelverbene blir derfor analysert i kapittel 4, mens den kontrastive analysen mellom norsk og spansk utføres i kapittel 5. Samtidig vil kapittel 5 også presentere oversettelsesteori og se på hvordan ulike oversettelsesmetoder kan gi seg utslag for den spanske oversettelsen av partikkelverbene. Samtidig vil alle analyser og diskusjoner ligge forankret i målet for lingvistisk forskning slik det skal forstås innenfor den generative grammatikken. Vi skal derfor først beskrive målet for lingvistisk forskning mer i detalj før vi ser på hvordan minimalismen kan være relevant for analysene som utføres i denne oppgaven.

2.1.4 Generativ grammatikk

2.1.4.1 Målet for lingvistisk forskning

Den generative grammatikken ønsker ikke bare å beskrive **hvordan** et språklig fenomen er, men å gi en forklaring på **hvorfor** et språklig fenomen opptrer som det gjør (Platzack 1998:37 Radford 2004:6). Samtidig ønsker den generative grammatikken å beskrive og forklare det automatiske systemet som språkbrukeren anvender for å relatere ordets eller setningens form til innhold (Platzack 1998:37). Et av lingvistens mål for forskningen er derfor å gjøre rede for hva en morsmålsbruker⁸ av ett gitt språk kan og vet om sitt eget språk. Språkbrukerne vet

---

⁸ Jeg velger å bruke betegnelsen "morsmålsbruker" for det engelske "native speaker".

intuitivt at det på ulike språklige nivåer finnes en mengde muligheter for å kombinere språklige elementer til et vell av setninger og ord. Norske språkbrukere som har norsk som morsmål, har automatisert det som er viktig og relevant for det norske språket. Det samme gjelder for spanske morsmålsbrukere. Dette skal jeg forsøke å vise i den kontrastive analysen mellom norsk og spansk der jeg beskriver hvordan spansk oversetter partikkelverb. Samtidig kan det ytterligere i språkforskningen være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i ett bestemt fenomen for å se om det kan motivere en valgt teori (Nordgård og Åfarli 1990:11). Forskning innenfor minimalismen skal også videreutvikle og modifisere den minimalistiske modellen. Samtidig skal analyser av språklige fenomener innenfor modellen føre til en dypere forståelse av enkeltspråklige fenomener (Faarlund 2005:61). Jeg håper derfor at en minimalistisk analyse av norske partikkelverbkonstruksjoner som tilhører gruppe II, kan underbygge og forklare at verbet sammen med partikkelen fungerer som én enhet. Dette vil for det første kunne komme til uttrykk ved enheten [V + Prt] blir satt inn i syntaksen som én enhet fra leksikon, og at den semantiske tolkningen av partikkelverbet samtidig kan komme til uttrykk i den syntaktiske strukturen

2.1.4.2 Minimalismen som program

Menneskets medfødte språkevne står sentralt i generativ grammatikk. Den medfødte evnen til å lære språk underbygger eksistensen til Universal Grammar (heretter kalt UG). UG kan betegnes som en spesifisering på hva som er mulig å lære, og på hva som er en mulig grammatikk. UG kan derfor defineres som "ein grammatikk for grammatikkar" (Faarlund 2005:50). For å kunne gjøre rede for ulike språklige fenomener som igjen kan gi oss innsikt i hvordan UG må være, er det innenfor den generative grammatikken utviklet forskjellige teorier for språkanalyse. Det siste analyseverktøyet som er blitt presentert, er "minimalismen". Minimalismen beskrives av Chomsky som "A Minimalist Program for Linguistic Theory" (Chomsky 1995:167). Det blir sågar definert som et program og ikke som en teori. Programmet bygger på tidligere generative teorier som "Government- and Binding" (GB) og "Prinsipp- og Parameterteorien" (PP). Siden minimalismen er en videreutvikling av tidligere generative teorier, er også mye av terminologien og strukturene for den syntaktiske analysen beholdt.

Bakgrunnen for innføringen av minimalismen var et ønske om å gjøre syntaksen så liten og enkel som mulig. Dette fordi en lingvistisk teori burde stille til rådighet en grammatikk som bruker det minste teoretiske apparatet som er nødvendig. Med andre ord, grammatikken bør

være så enkel som mulig (Radford 2004:9). Så lenge minimalismen bare er et program, kan den også i større grad tillate at språklige fenomener analyseres med både videre og flere retningsmuligheter enn de ville hatt innenfor en fast teori (Boeckx 2006:6). Dette kan åpne for nye innfallsvinkler i analysene av partikkelverb. Samtidig vil minimalismen ikke bare kunne få frem nye måter å analysere partikkelverbene på, men programmet kan også åpne opp for nye måter å tolke allerede etablerte generative analyser av partikkelverb. Ytterligere kan minimalismen kanskje føre til nye teorier rundt partikkelverbenes oppbygning, og dertil forklaringer på eksistensen av partikkelverb i norsk, men ikke i spansk. Dette vil kanskje særlig komme til uttrykk gjennom at minimalismen har en ny måte å tilnærme seg typologiske studier på enn det som tradisjonelt har vært antatt innenfor generativ teori.

I PP-teorien er det i første rekke typologiske komparative studier av ulike språk som er blitt utført, i motsetning til genetiske komparative studier (Åfarli og Eide 2003:360). Innenfor tradisjonell generativ grammatikk som PP-teorien, blir valget UG gir mellom to alternativer i et gitt språk, definert som en "parameter" (Faarlund 2005:54). Grammatiske forskjeller mellom språk vil derfor kunne forklares ved at det er satt ulike verdier for forskjellige parametre i språk (Faarlund 2005:54). Forskjeller mellom språk er således blitt forklart med at et språk setter verdien + på en gitt parameter dersom fenomenet som parameteren uttrykker, forekommer i språket. Settes derimot verdien til minus, betyr det at språket ikke har det aktuelle fenomenet (for eksempel pro-drop) (Faarlund 2005:54-55). I minimalismen er imidlertid parametre innskrenket til leksikalske egenskaper ved de leksikalske komponentene (Boeckx 2006:81). Parametrisk variasjon er i minimalismen derfor redusert til hvilke leksikalske egenskaper som språkernes ordtilfang har. Dette utgjør i dag også en viktig del av den standardiserte minimalistiske teorien (Boeckx 2006:81). Man tenker seg derfor at parametrisk variasjon ligger begrunnet i det leksikalske innholdet til leksikalske enheter i et gitt språk (Son og Svenonius 2008:8). Samtidig antas det at parametrene igjen kan være delt opp i mindre komponenter som har fått betegnelsen "mikroparametre". Son og Svenonius påpeker at man i dag ser at ulike parametre som er blitt foreslått over de tre siste tiårene og som har vært brukt som forklaring på språklig variasjon, vanskelig har latt seg dele opp i todelte og tydelig avgrensede "har/har ikke"-kategorier (Son og Svenonius 2008:8). Under nøyere undersøkelse har det derimot fremkommet at hver parameter har kunnet blitt delt opp i flere mindre enheter (Son og Svenonius 2008:8).

I minimalismen er imidlertid parametre innskrenket til leksikalske egenskaper ved de leksikalske komponentene (Boeckx 2006:81). Parametrisk variasjon er i minimalismen derfor redusert til hvilke leksikalske egenskaper som språkernes ordtilfang har. Dette utgjør i dag også en viktig del av den standardiserte minimalistiske teorien (Boeckx 2006:81). Man tenker seg derfor at parametrisk variasjon ligger begrunnet i det leksikalske innholdet til leksikalske enheter i et gitt språk (Son og Svenonius 2008:8). Samtidig antas det at parametrene igjen kan være delt opp i mindre komponenter som har fått betegnelsen "mikroparametre". Son og Svenonius påpeker at man i dag ser at ulike parametre som er blitt foreslått over de tre siste tiårene og som har vært brukt som forklaring på språklig variasjon, vanskelig har latt seg dele opp i todelte og tydelig avgrensede "har/har ikke"-kategorier (Son og Svenonius 2008:8). Under nøyere undersøkelse har det derimot fremkommet at hver parameter har kunnet blitt delt opp i flere mindre enheter (Son og Svenonius 2008:8).

Et interessant mål for forskningen innenfor minimalismeprogrammet på bakgrunn av temaet i denne oppgaven, vil være å kunne forklare *hvorfor* norsk har partikkelverb, men at synes å være fraværende i det spanske språket. Rammene rundt denne oppgaven skaper dessverre ikke rom for å komme frem til et endelig svar på denne lingvistiske variasjonen mellom norsk og spansk språk. Variasjon i forekomsten av partikkelverb i mellom de to språkene må i stedet være et prosjekt for fremtidig forskning. Samtidig håper jeg å kunne åpne en diskusjon om en mikroparametrisk tilnærming som forklaring på forskjellen mellom norsk og spansk i denne oppgaven, der diskusjonen kan oppmuntre til mer forskning på problemstillingen som senere kan gi flere (og mer sikre) resultater. Diskusjonen rundt mikroparametre skal vi komme tilbake til senere i oppgaven når både en mer dyptgående analyse av de norske partikkelverbene og den kontrastive analysen mellom norsk og spansk, er beskrevet.

2.1.4.3 Syntaktiske strukturer

I generativ språkforskning er syntaksen en viktig komponent. For at syntaksen skal kunne generere setninger, må den forholde seg til tre andre deler av språket; ord, uttale og meningsinnhold (Faarlund 2005:62). Ordene finnes lagret i menneskets interne, mentale leksikon. Det mentale leksikonet er bygget opp av organisert permanent ordkunnskap som benyttes i ulike språklige prosesser. Mennesket lagrer derfor ordene i sitt mentale leksikon, noe som fører oss over i hva det vil si "å kunne et ord". David Carroll skriver i *Psychology of Language* at "when we know a word, we know its phonological, morphological, syntactic and semantic attributes" (Carroll 2004:99). Ordet er dermed oppført med spesifisert uttale, betydning og grammatiske egenskaper i leksikon. Det er også ordene i leksikon som hentes

inn ved oppbygningen av syntaktiske strukturer. Det finnes ulike tilnæringer til oppbygning av en syntaktisk struktur i de ulike generative teoriene, men fokuset i denne oppgaven vil være på hvordan dette fremstilles i minimalismen. Vi ser derfor først på hvilke minimalistiske operasjoner som er framtrede i oppbygningen av strukturer, for deretter å beskrive kort to operasjoner som er relevante for partikkelverb i en syntaktisk struktur.

I minimalismen bygges syntaksen opp ved at ordene hentes inn fra leksikon og kombineres i samsvar med allmenne syntaktiske prinsipper (Faarlund 2005:62). Et allment syntaktisk prinsipp krever for eksempel at verbets objekt må stå på samme nivå som verbet i strukturen (Platzack 1998:33). I en struktur med et transitivt verb, settes derfor verbets utfylling inn på intern argumentplass (Faarlund 2005:62, Radford 2004:249). Deretter kombineres verbet og objektet med et subjekt som settes inn på eksternt argumentplass. Ytterligere danner så verbkjernen sammen med det interne og eksterne argumentet, en VP (Radford 2004:249). Når den syntaktiske strukturen er ferdig bygget opp, blir strukturen tolket semantisk slik at setningen får innhold. Det syntaktisk bestemte innholdet kalles "Logisk Form" (heretter forkortet LF). Det er den syntaktiske strukturen som en helhet som ligger til grunn for LF (Faarlund 2005:62-63). Videre tolkes strukturen fonetisk. Det lydige uttrykket kalles "Fonetisk Form" (heretter forkortet FF). Den syntaktiske strukturen ligger også til grunn for realiseringen av FF. Samtidig må det finnes en operasjon som utfører oppbygningen av strukturene. Denne operasjonen er det som i minimalismen kalles *merge* 'spleis' (Faarlund 2005:62, Boeckx 2006:78).

Setninger er dannet av et potensielt infinitt antall av fraser (Boeckx 2006:77). Dette tvinger lingvistisk teori til å beskrive en operasjon som kan kombinere elementene fra leksikon til syntaktiske strukturer (Boeckx 2006:77-78). Samtidig kan ikke operasjonen tillate at for mange elementer kombineres i en argumentstruktur. Dersom antallet elementer er for mange, vil strukturen ende opp som ugrammatisk. Det må derfor være en operasjon som henter ord fra leksikon og kombinerer disse til fraser og setninger. Denne operasjonen kaller Chomsky *merge* 'spleis' (Boeckx 2006:78). Spleis henter ordene fra leksikon og fører komponentene sammen til en struktur i henhold til allmenne syntaktiske prinsipper. Samtidig kan setningskomponenter også plasseres på andre steder i strukturen enn der de først ble spleiset inn. Et eksempel på dette er ved topikaliserings der verbets utfylling "flyttes" fra intern argumentplass i VP til <spec, CP>. Topikaliseringsleddet står dermed på initial plass i setningen. Tidligere ble denne "flyttingen" forklart med operasjonen *move* 'flytt' (Faarlund

2005:62). Chomsky betegner imidlertid flytting som en annen form for spleis (Radford 2004:199). Spleis kan derfor deles opp i to separate operasjoner. Disse to operasjonene som utgjør spleis, kalles *external and internal merge* 'ekstern og intern spleis' (Radford 2004:199, Boeckx 2006:78-79). I kapittel 4 der jeg analyserer partikkelverbene syntaktisk, skal jeg komme tilbake til detaljene rundt ekstern og intern spleis. Der vil jeg også i en syntaktisk analyse av partikkelverbene vise hvordan operasjonene danner strukturer med partikkelverb.

Vi har i dette delkapitlet sett på hva som er målet for lingvistisk forskning innenfor det generative rammeverket og minimalismen. Samtidig har vi også beskrevet hva minimalismen innebærer som program. En interessant komponent i minimalismen er teorien om at språklige variasjoner skyldes mikroparametre som igjen kan tenkes å kunne forklare hvorfor fenomenet partikkelverb finnes i norsk, men ikke i spansk. En diskusjon om mikroparametre som forklaring på de variasjonene som finnes i språk når det gjelder partikkelverb, vil bli tatt opp igjen senere i oppgaven. Ytterligere har vi imidlertid beskrevet oppbygningen av syntaktiske strukturer i minimalismen og sett på hvilke operasjoner som bygger opp setninger og fraser innenfor minimalismen. Hvordan en syntaktisk struktur med partikkelverb bygges opp, skal vi også komme tilbake til senere i oppgaven.

3 Metode og datamateriale

Dette kapitlet fokuserer i hovedsak først på å definere og beskrive metoden som er brukt i oppgaven, for deretter å presentere datamaterialet. Metoden som er brukt i avhandlingen defineres i den første delen av dette kapitlet (3.1.1). Først beskrives metoden på generelt grunnlag og deretter utdypes detaljene rundt hvordan metoden skal forstås for denne masteroppgaven. Videre går det også nærmere inn på de kriteriene som er brukt i valget av metode i tillegg til at den praktiske siden ved metoden som er brukt for å fremskaffe datamaterialet og utføre analysene, beskrives (3.1.2). I den andre delen av dette kapitlet presenteres så datamaterialet som er brukt i oppgaven. Kriteriene for valg av datamateriale blir beskrevet (2.2.1). Deretter redegjøres det for romanene datamaterialet bygger på (2.2.2). Likeså oppgis navnene på de ulike norske og spanske romanenes forfattere og oversettere. Navnene blir i denne sammenhengen spesifisert for å underbygge at både forfatterne og oversetterne er henholdsvis norske og spanske morsmålsbrukere. I tillegg presenteres forkortelsene for disse romanene som skal brukes gjennomgående i hele oppgaven. La oss imidlertid nå se på hvordan metoden "ikke-eksperimentell kontrastiv lingvistisk tekst- og teorianalyse" skal forstås.

3.1 Metode

3.1.1 Ikke-eksperimentell kontrastiv lingvistisk tekst- og teorianalyse

Metoden som benyttes i en oppgave kan ifølge Ranjit Kumar (2005), klassifiseres på grunnlag av hvordan man utfører undersøkelsene og arbeider med datamaterialet (Kumar 2005:100). På dette grunnlaget klassifiserer Kumar metode i tre undergrupper: Eksperimentell, ikke-eksperimentell og kvasi- eller semi-eksperimentell metode (Kumar 2005:100). I denne oppgaven har jeg valgt en "ikke-eksperimentell" metode. Når en ikke-eksperimentell metode benyttes, observerer forskeren et fenomen og forsøker så å beskrive hva som forårsaker det. Man antar derfor et "årsaks- og-virknings"-forhold der forskeren observerer de innsamlede data av et forskningsprosjekt og så forsøker å etablere grunner til hva som forårsaket disse resultatene (Kumar 2005:100). Den ikke-eksperimentelle metoden er derfor den underliggende arbeidsmetoden jeg har benyttet i analysene mine i denne oppgaven.

Samtidig definerer jeg selv metoden som er brukt i den kontrastive analysen, som en "kontrastiv lingvistisk teori- og tekstanalyse". Den kontrastive teoriansalysen må knyttes opp mot den lingvistiske teorien som jeg skriver innenfor. Den må også reflektere hovedtemaet i

oppgaven. Siden jeg skal presentere en analyse av partikkelverb i norsk i forhold til betydning, aksjonsart og syntaks, har jeg analysert alle partikkelverbene for å komme frem til betydningen, aksjonsarten og syntaksen til hvert enkelt partikkelverb. Samtidig har jeg sammenlignet forskjellige analyser av partikkelverb i minimalismen for å danne meg et bilde av ulike tilnærminger innen generativ teori om partikkelverbenes syntaks. En stor utfordring med de analysene som er gjort til nå, er at flesteparten av disse fokuserer på den kausative partikkelverbkonstruksjonen og ikke den idiomatiske. På grunnlag av dette har jeg selv måttet forsøke å komme frem til en akseptabel syntaktisk analyse av partikkelverbkonstruksjonene som danner grunnlaget for denne oppgaven. Her har jeg hatt nytte av ulike diskusjoner som andre lingvister har gjennomført om idiomatiske partikkelverb. Ytterligere har jeg derfor konsultert litteratur om minimalismen generelt, og partikkelverb innenfor det generative rammeverket spesielt, men jeg har også studert litteratur som omhandler ikke-komposisjonalitet og aksjonsart.

En kontrastiv tekstanalyse er i denne oppgaven å sammenligne norske og spanske tekster. Tekstene sammenlignes for å identifisere partikkelverb i norsk og oversettelsen av disse til spansk. For å kunne gjennomføre dette, trenger jeg litteratur på både norsk og spansk. Oversettelse og utfordringer knyttet til oversatte tekster, står derfor sentralt i metoden. Det samme gjør oversettelsesteori og ulike metoder man kan benytte i oversettelsen av en tekst fra et språk til et annet. Det har derfor også vært nødvendig å lese oversettelsesteori- og metode. I tillegg har jeg også måttet analysere det spanske datamaterialet i forhold til betydning, aksjonsart og syntaks for å kunne beskrive de spanske oversettelsene inngående. Tekstene som sammenlignes i identifiseringen av partikkelverb og oversettelsen av disse, danner så utgangspunktet for datamaterialet mitt. Disse ble valgt ut på grunnlag av noen spesifikke ønsker og behov relatert til denne oppgaven og blir beskrevet i kapitlet om datamaterialet.

Jeg ønsker å påpeke at jeg i arbeidet med partikkelverbene har vært pragmatisk i forståelsen både av partikkelverbenes betydning og av plasseringen av partikkelen. Selv om jeg antar at de funnene jeg har gjort gjelder for norsk generelt, vil andre norske morsmålsbrukere kunne komme frem til andre resultater enn meg. Det har derfor også vært viktig for meg i dette arbeidet å bruke min egen intuitive oppfatning av hva som er grammatisk korrekt eller feil. I de tilfellene der jeg beskriver en setning som "grammatisk" fordi den for meg høres intuitiv riktig ut, vil det bety at den er akseptabel på bakgrunn av min egen intuitive oppfatning av hva som er et grammatisk akseptabelt norsk språk. Grammatikalitet i motsetning til akseptabilitet,

går derimot på forholdet til en konkret grammatikk og hva som er beskrevet som grammatisk korrekt i et gitt språk (Chomsky 1965:24). Dette skulle dermed også tilsi at setninger som for meg er grammatisk akseptable ikke nødvendigvis trenger være det for andre.

Likevel har jeg ikke stått helt alene i analysene av datamaterialet. I arbeidet med denne oppgaven opprettet jeg et utvalg på tjue personer som har fungert som samtalepartnere og informanter rundt ulike partikkelverbkonstruksjoners akseptabilitet. Utvalget består av personer av begge kjønn med ulik teoretisk bakgrunn og med opprinnelse fra ulike plasser i Norge slik at flere dialekter og geografiske områder i Norge har vært representert. Selv om akseptabiliteten til ulike setninger utvalget fikk i oppgave å diskutere varierte noe, er det interessant for meg å observere at utvalgets akseptabilitetsgrense i stor grad samsvarte med min egen intuitive språkfølelse⁹. I tillegg til dette har jeg samtidig benyttet de elektroniske oppslagsverkene *Norsk Riksmålsordbok* og *Bokmålsordboka*¹⁰ i analysene av de norske partikkelverbene. I arbeidet med det spanske datamaterialet har jeg i stor grad benyttet meg av *La Real Academia Española*¹¹ sine internettsider for å slå opp spanske ord og uttrykk. I tillegg til dette har jeg kunnet benytte meg av den spanske ekspertisen¹² ved Universitetet i Oslo på ILOS (Institutt for Litteratur, Områdestudier og Europeiske Språk) som har fungert som diskusjonspartnere rundt spansk språk og oversettelse generelt og språkspesifikke detaljer i det spanske språket spesielt.

I valget av litteratur har jeg satt noen spesifikke kriterier. For det første må litteraturen holde en høy språklig standard. Språket må også ha blitt nøye revidert av utgiver. Litteraturen bør derfor kun være utgitt på anerkjente norske og spanske forlag. Utgivelsene skal videre ivareta et autentisk språk. Jeg trenger derfor et datamateriale som er skrevet av norske og spanske morsmålsbrukere. Dette gjelder originaltekstene så vel som de oversatte. Det er også viktig for meg at det ikke finnes noen "mellomoversettere" av materialet. Dette kriteriet er satt for å unngå at innholdet som en helhet kan være endret underveis i oversettelsen. Jeg har derfor også etablert en metode for en sammenligning av tekstene. Metoden skal vise meg i detalj

---

⁹ Jeg kunne ha valgt å fokusere mer på utvalget og arbeidet med informanter i forhold til analyse av data. Det var imidlertid dessverre ikke rom for det i denne oppgaven.

¹⁰ *Norsk Riksmålsordbok*: www.ordnett.no. *Bokmålsordboka*: [www. http://www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html](http://www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html).

¹¹ www.rae.es

¹² Universitetslektor Maximino Ruíz Rufino, universitetslektor Julian Cosmes-Cuesta og førsteamanuensis Cecilia Alvstad.

hvordan spansk oversetter partikkelverb fra norsk og omvendt. Jeg er her avhengig av å identifisere de norske partikkelverbene i tekstene. Siden må jeg finne den konkrete spanske oversettelsen av partikkelverbet. Metoden må også sikre at originaltekstene ikke blir endret eller modifisert underveis.

3.1.2 Metoden i praksis

Datamaterialet for både de norske partikkelverbene og den kontrastive analysen av norsk og spansk, er hentet fra skjønnlitterære tekster. Tekstene har jeg skannet inn på en pc.

Tekstsidene har jeg først OCR-behandlet i Intralogic¹³ til tiff-format. Deretter har jeg konvertert tekstene i tiff til søkbart pdf.-format for norsk og spansk tekst. Det har ikke vært mulig for meg å endre teksten i verken tiff- eller pdf-format. Å ha tekstene tilgjengelige i pdf.-format, gir meg imidlertid større fleksibilitet i arbeidet med å hente ut data. Samtidig oppleves det lettere å jobbe med tekstene foran en dataskjerm enn å jobbe direkte med bøkene. Jeg har også muligheten til enklere å gå tilbake og dobbeltsjekke eksemplene og tekstene når det er nødvendig. De norske partikkelverbene har jeg søkt ut ved å lese den norske teksten side for side. Når et partikkelverb er blitt identifisert, har jeg konsultert den spanske versjonen for å finne den konkrete oversettelsen. Deretter har jeg analysert de spanske oversettelsene for å identifisere hvordan partikkelverbet alene er oversatt og samtidig hvordan setningen som partikkelverbet står i, som en helhet er oversatt i spansk. Ytterligere har jeg også analysert de spanske dataene i forhold til betydning og aksjonsart. Samtidig har jeg også laget tabeller som partikkelverbene og de spanske oversettelsene er skrevet opp i. Tabellene er delt opp etter hvilke spanske verbkategorier som oversetter partikkelverbene og som er identifisert i det oversatte datamaterialet. Tabellene gjengis i to appendiks bakerst i oppgaven.

Det finnes samtidig også et appendiks hvor de norske partikkelverbene er gruppert etter partikkel og som ble laget som et hjelpemiddel til de norske analysene. I analysen av de norske partikkelverbene har jeg først identifisert hvilke av de norske partikkelverbene som har intransitiv verbkomponent og hvilke som har transitiv verbkomponent. Deretter har jeg analysert de norske dataene for å se på plasseringer av partikkelen, og for å bestemme betydning og aksjonsart. Samtidig har jeg også sett på hva andre generative lingvister har beskrevet for skandinaviske språk samt engelsk med hensyn til partikkelverb. For analysene av norske partikkelverb i generativ syntaks har jeg sammenlignet mine egne analyser med andre forslag innenfor generativ grammatikk. I analysene jeg studerer, er det viktig at

---

¹³ Intralogic kjøres på pc med operativsystemet Windows 2000 fra Microsoft.

definisjonen som jeg gir av partikkelverb i norsk kan ivaretas. Slik kan jeg komme frem til den analysen som gjenspeiler definisjonen min av partikkelverbene. Jeg har også benyttet de norske partikkelverbene og de spanske oversettelsene av disse som eksempler gjennom hele oppgaven utenom i de tilfellene der jeg henter eksempler fra andres artikler og bøker.

3.2 Datamateriale

3.2.1 Valg av datamateriale

Tekstene jeg har valgt er skrevet og oversatt av norske og spanske morsmålsbrukere. For det første ønsker jeg et tekstmateriale som vil illustrere en gjennomført og genuin bruk av partikkelverb i norsk. Den norske teksten må derfor være skrevet av en norsk forfatter. Det tilsvarende er viktig i valget av spansk litteratur. Jeg ønsker et spansk autentisk språk å jobbe med for å kunne si noe om hvilke typer av spanske verb som partikkelverbene oversettes med fra norsk. Det er derfor viktig at forfatteren og oversetterne av det spanske tekstmaterialet er spanskspråklige. Videre er det en fordel om forfatteren og oversetterne er fra Spania og ikke Latin-Amerika. Det finnes til dels store forskjeller mellom fastlandsspansk og spansk som skrives i de latinamerikanske landene. Det spanske språket jeg kjenner godt og har studert, er fra Fastlands-Spania. Forskjellene mellom ulike varianter av spansk gjelder både grammatikk, ordvalg og interpretasjon. Forskjellig bruk av språket kan føre til feiltolkninger og feil i analysene jeg gjør av tekstene. Sannsynligheten for at jeg unngår misforståelser og feilinterpretering er derfor større ved å velge en spansk forfatter samt bøker oversatt til spansk av spanjoler.

For det andre har jeg valgt tekster innenfor den skjønnlitterære sjangeren. De skjønnlitterære tekstene vil mest sannsynlig ha en ekte og opprinnelig morsmålsbruk av partikkelverb. Skjønnlitterære tekster vil også gjøre meg i stand til å identifisere bruken av partikkelverbene i en større skriftlig sammenheng. På den måten vil jeg kunne nøye meg med færre tekster. Mer datamateriale kan også hentes ut fra en- og samme tekst. I tillegg er det viktig for meg å fremheve at innenfor den gruppen av partikkelverb som jeg har analysert i denne oppgaven, har langt de fleste en idiomatisk betydning. Jeg antar at idiomatiske uttrykk og konstruksjoner er lettere og mer anvendt i skjønnlitterære tekster enn i for eksempel formell fagprosa. På dette grunnlaget kan datagrunnlaget jeg har skaffet fra de skjønnlitterære tekstene være rikere på eksempler enn om jeg hadde valgt andre typer av litteratur. Til slutt vil jeg påpeke at det også har vært viktig å finne norsk litteratur som er oversatt til spansk av forskjellige oversettere. Dette har jeg valgt bevisst fordi kun en roman og dermed en oversetter vil være

for lite materiale til å kunne si noe om hvordan spansktalende håndterer partikkelverbene i oversettelse til spansk. Det har derfor vært viktig å kunne se på om forskjellige oversettere oppfatter partikkelverbene på den samme måten og derfor hadde jeg behov for romaner oversatt av forskjellige oversettere. Oversetterne fungerer i tillegg som informanter for det spanske språket og derfor behøvde jeg et bredt datamateriale for å kunne trekke så riktige konklusjoner som mulig ut av de resultatene som dataene viser for i siste instans å gjøre rede for hypotesen min.

3.2.2 En presentasjon av datamaterialet

Jeg har valgt fem skjønnlitterære romaner som datamateriale der jeg har alle fem bøkene i én norsk og én spansk utgave. Fire av romanene er skrevet av norske forfattere samt oversatt til spansk, mens en er skrevet av en spansk forfatter og oversatt til norsk. De fire norske romanene er *Maya* av Jostein Gaarder, *Ut og stjele hester* av Per Petterson, *Mannen i vinduet* av Kjell Ola Dahl og *De usynlig brødre* av Kurt Aust. Den spanske romanen er *La sombra del viento* av Carlos Ruiz Zafón. Originalutgavene er altså skrevet av fire norske og en spansk morsmålsbruker. De spanske oversettelsene av de norske romanene heter *Maya* (med samme navn), *Salir a robar caballos*, *Un muerto en el escaparate* og *La hermandad invisible*. Den norske oversettelsen av Zafóns bok heter *Vindens skygge*. Til sammen består tekstmaterialet av 2002 sider der 1912 sider er hentet fra henholdsvis *Maya* og *La sombra del viento*. Videre har jeg analysert 30 sider hver fra de tre resterende romanene. Dette utgjør 90 sider til sammen.

Dataene fra de fire norske romanene danner grunnlaget både for analysen av partikkelverbene, og for den kontrastive norsk-spanske analysen. Datamaterialet som er hentet ut fra den spanske romanen, utgjør grunnlaget for analysen av hvilke spanske verb som oversettes med partikkelverb til norsk. I datamaterialet har jeg identifisert til sammen 191 norske partikkelverb i de norske romanene og deres oversettelse til spansk. Eksemplene av partikkelverb fyller opp seksten A4-sider med tekst til sammen. Fem sider med eksempler på partikkelverb fra de norske romanene er hentet fra *Maya*, mens seks sider er fra henholdsvis *Ut og stjele hester*, *Mannen i vinduet* og *De usynlig brødre* med to sider fra hver bok. Datamaterialet fra *Maya* inneholder 62 av eksemplene på partikkelverb. Videre er 37 partikkelverb identifisert i Per Pettersons bok, mens det ble funnet 46 partikkelverb hver i både Kjell Ola Dahl og Kurt Aust sine romaner. De fem resterende A4-sidene med eksempler

er imidlertid hentet fra *La sombra del viento*. Her har jeg identifisert 67 partikkelverb i den norske oversettelsen av denne romanen.

Når jeg bruker eksempler fra datamaterialet i oppgaven har jeg gitt referanser for de ulike bøkene følgende forkortelser som vist i tabell (1):

Tabell (1)

Roman	Forkortelse
<i>Maya</i>	<i>Maya</i> – norsk -> M_no
<i>Maya</i>	<i>Maya</i> – spansk -> M_sp
<i>Ut og stjele hester</i>	<i>Ut og stjele hester</i> – norsk -> USH_no
<i>Salir a robar caballos</i>	<i>Ut og stjele hester</i> – spansk -> USH_sp
<i>Mannen i vinduet</i>	<i>Mannen i vinduet</i> – norsk -> MIV_no
<i>Un muerto en el escaparate</i>	<i>Mannen i vinduet</i> – spansk -> MIV_sp
<i>De usynlig brødre</i>	<i>De usynlig brødre</i> – norsk -> DUB_no
<i>La hermandad invisible</i>	<i>De usynlig brødre</i> – spansk -> DUB_sp
<i>Vindens skygge</i>	<i>Vindens skygge</i> – norsk -> VS_no
<i>La sombra del viento</i>	<i>Vindens skygge</i> – spansk -> VS_sp

Alle de spanske oversettelsene av de norske romanene er utgitt på anerkjente spanske forlag, og de er oversatt av spanske morsmålsbrukere. *Maya* er utgitt på Ediciones Siruela. Den er oversatt av Kirsti Baggethun og Asunción Lorenzo. *Ut og stjele hester* er utgitt på Ediciones Bruguera og oversatt av Cristina Gómez Baggethun. Det er Editorial Planeta som har utgitt *Mannen i vinduet* på spansk og her er oversetter María Dolores Ábalos. *De usynlige brødre* er det Ediciones Destino som har utgitt og i tillegg er denne oversettelsen støttet av NORLA (Norwegian Literature Abroad). Oversetter av denne boken er Sofia Pascual Pape. Den norske utgaven av *La sombra del viento* er utgitt på Gyldendal forlag. Oversettere her er Kari og Kjell Risvik. Det vises ikke til noen mellomoversettere i det oversatte materialet. Både innholdet og språket i oversettelsene skal være nøye revidert av forlagene. Fordi oversetterne er norske og spanske morsmålsbrukere, vil samtidig språket også i oversettelsene bære et autentisk preg. Forfatterne av bøkene er kjente i både inn- og utland, og romanene er dessuten blitt internasjonale bestselgere og oversatt til flere andre språk i tillegg til spansk og norsk.

4 Norske partikkelverb

Hovedformålet til dette kapitlet er å fremlegge en mer detaljert analyse av de norske partikkelverbene som tilhører gruppe II som ytterligere vil kunne underbygge hypotesen om at verbet sammen med partikkelen utgjør én enhet. Samtidig vil de detaljerte analysene beskrive semantikken, aksjonsarten og syntaksen til partikkelverbene. Avgrensningen som ble gjort i kapittel 2 viser at det på fonologisk, syntaktisk og semantisk grunnlag kan begrunnes at verbet sammen med partikkelen fungerer som en enhet. Samtidig viser grupperingen i kapittel 2 at den gruppen partikkelverb som beskrives her, består av idiomatiske uttrykk. Gruppen med idiomatiske partikkelverb er også forskningsobjektet for denne avhandlingen, og derfor vil det være hensiktsmessig å gjøre rede for idiomatisitet i den semantiske analysen av partikkelverbene for å begrunne hvorfor partikkelverbene i gruppe II kan anses som idiomatiske. Ytterligere kommenteres det kort i kapittel 2 i beskrivelsen av partikkelverket at det i mange tilfelle har en annen aksjonsart enn den verbkomponenten har alene. Aksjonsarten er derfor relevant i en detaljert analyse av partikkelverket.

Avgrensningen i teorikapitlet viser at partikkelverket også syntaktisk fungerer som en enhet. På dette grunnlaget vil jeg også anta at verbet + partikkelen blir satt inn i strukturen som en enhet fra leksikon, samtidig som partikkelverket ikke nødvendigvis oppfører seg som ett enkelt ord i syntaksen. At partikkelverket ikke fungerer som ett ord i syntaksen kommer til uttrykk blant annet i de tilfellene hvor partikkelen er plassert etter NP-utfyllingen. Samtidig må det like fullt antas at selv i de tilfellene der NP-utfyllingen kommer mellom verbet og partikkelen, må partikkelverket syntaktisk sees som en enhet. Jeg vil derfor foreslå en syntaktisk struktur i tråd med denne hypotesen der partikkelverket er kjerne i VP. På dette grunnlaget vil det også bli utført en syntaktisk analyse av partikkelverket som kan følge av den semantiske tolkningen av partikkelverket. Samtidig vil den syntaktiske analysen kunne redegjøre for hvordan operasjonen ekstern spleis bygger opp en syntaktisk struktur når verbet i V er et partikkelverb.

Den første delen av dette kapitlet (4.1.1) fokuserer i hovedsak på å fremlegge en semantisk analyse av partikkelverbene der det gjøres rede for den idiomatiske tolkningen som partikkelverket kan ha. Idiomatisitet vil først bli beskrevet på generelt grunnlag der det også kort kommenteres i forhold til oversettelse. Således vil det bli sett på hvordan idiomatisitet kommer til uttrykk i partikkelverket. Samtidig fokuseres det også på partikkelens bidrag til

den semantiske tolkningen av partikkelverbet. Deretter beskrives aksjonsarten i konstruksjoner med partikkelverb i den andre delen av dette kapitlet (4.1.2). Aksjonsart beskrives også først i generelle vendinger før det gjøres rede for partikkelverbenes aksjonsart. Samtidig fokuseres det også her på hvilket bidrag partikkelen gir til aksjonsarten i partikkelverbet som en helhet. Den neste delen av dette kapitlet (4.2) analyserer partikkelverbene syntaktisk, og beskriver samtidig i en minimalistisk analyse hvordan partikkelverbene hentes inn i syntaktiske strukturer som eksemplifiserer henholdsvis partikkelverb med både transitiv og intransitiv verbkomponent. Videre diskuteres det også både tidligere analyser av partikkelverb som er fremlagt innenfor den generative grammatikken, og hvordan det kan komme til uttrykk i den syntaktiske strukturen at verbet og partikkelen fungerer som én enhet. Til slutt gis det en kort oppsummering av analysene i den siste delen av kapitlet (4.3).

Det gjøres oppmerksom på at verbene og partiklene er slått opp i *Norsk Riksmålsordbok* (heretter forkortet *NRO*) og *Bokmålsordboka*¹⁴ for å finne informasjon om den semantiske tolkningen samt forståelsen av aksjonsarten for partikkelverbene. Eksemplene for dette kapitlet finnes i sin helhet i appendiks A.

4.1 Semantikk og aksjonsart

4.1.1 Idiomatisitet

Tradisjonelt har det, ifølge D.A. Cruse (1997), vært vanlig å definere et uttrykk som idiomatisk dersom betydningen uttrykket innehar, ikke kan tolkes ut fra betydningen til enkeltkomponentene det er bygget opp av (Cruse 1997:37). Utenfor idiomet har enkeltkomponentene en helt annen betydning (Cruse 1997:37). Idiomatiske uttrykk kan derfor også semantisk beskrives med at de har en ikke-forutsigelig betydning (Enger og Kristoffersen 2005:117). Dette ser vi for eksempel i uttrykk av typen "en glad laks" og "høl i huet". Det første uttrykket betyr ikke 'en fisk som er glad', men brukes derimot om en sorgløs og munter person, og det andre uttrykket indikerer ikke at noen har fått et 'hull i hodet', men brukes derimot om noe som er fryktelig dumt eller vanvittig. Strukturelt ser vi også at de idiomatiske uttrykkene har en leksikalsk kompleks sammensetning der uttrykket består av mer enn ett ord, men at den semantiske bestanddelen samtidig er minimal fordi

---

¹⁴ For *Norsk Riksmålsordbok*: www.ordnett.no. *Bokmålsordboka*: www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html

uttrykkene som en helhet har én bestemt betydning (Cruse 1997:37). Derav kan idiomatiske uttrykk beskrives som leksikalsk komplekse og semantisk simplekse (Cruse 1997:37).

Idiomatisitet kan ytterligere forstås til å være nært relatert med komposisjonaltet i språk på den måten at idiomer er ikke-komposisjonelle. De idiomatiske uttrykkenes tolkning kan med andre ord ikke kunne baseres på den komposisjonelle funksjonen til de leksikalske komponentene som uttrykket består av. Dersom betydningen til en syntaktisk enhet skal kunne betegnes som komposisjonell, må betydningen til enheten som en helhet være derivert av betydningen til enkeltkomponentene den er bygget opp av (Matthews 2005:66). Når et uttrykk er ikke-komposisjonelt, kan ikke betydningen til uttrykket i sin helhet forstås ut ifra betydningen til enkeltkomponentene (Radford 2004:246).

Definisjonen av idiomatisitet og beskrivelsen av idiomatiske uttrykk som ikke-komposisjonelle uttrykk, tilsier ytterligere at de idiomatiske uttrykkene som en helhet må være lagret i leksikon, og at betydningen er blitt memorert av (morsmåls)brukerne (Aronoff og Fudeman 2005:105). Samtidig danner dette et grunnlag for å kunne hevde at idiomatiske uttrykk kan være utfordrende og krevende når de skal oversettes fra opprinnesspråket sitt til et annet språk. Ofte finnes det ikke noe direkte tilsvarende idiom. I oversettelse fra norsk til engelsk kan for eksempel ikke "en glad laks" oversettes med *'a happy salmon'. Fordi partikkelverbene som blir analysert i denne oppgaven er idiomatiske, og vi samtidig har sett evidens på at denne typen verb ikke finnes i spansk, kan det antas at partikkelverbene vil kunne være utfordrende for spanske oversettere fordi det ikke finnes noen direkte ord – for – ord motsvarighet.

Idiomatiske partikkelverb beskrives av Nicole Dehé (2002a) som semantisk simplekse fordi partikkelen danner en semantisk enhet med verbet hvis tolkning ikke er forutsigbar på grunnlag av den betydningen som verbet og partikkelen har hver for seg (Dehé 2002a:5). Samtidig påpeker Dehé at tolkningen til sammensetningen verb og partikkel (som kan forkortes [V + Prt]), ofte også kan parafraseres eller omskrives med et enkelt verb (Dehé 2002a:6). Dette stemmer også i mange av tilfellene, mens i noen tilfeller må tolkningen av partikkelverbet gjengis med en frase og i andre eksempler igjen vil tolkningen avhenge av konteksten partikkelverbet opptrer i:

- (27) a   **legge frem** – mulig tolkning: vise, presentere
 b   **smøre på** – gni utover et smøraktig stoff
 c   **hogge til** – mulig tolkning: svare stygt

Dersom man ser på tolkningen til partikkelverbene i (27), kan ikke den forstås ut ifra betydningen til enkeltkomponentene alene, men må antas å være særegen og karakteristisk for sammensetningen [V + Prt] (Frawley 1992:9). Partikkelverbet er altså ikke-komposisjonelt. Dette skulle derfor også tilsi at betydningen til partikkelverbet som en helhet må være lagret i leksikon. Ray Jackendoff underbygger også denne antagelsen ved at han påpeker at fordi betydningen til idiomatiske partikkelverb er ikke-komposisjonell, finnes det ingen annen mulighet enn å anta at de er lagret i leksikon som en enhet (Dehé et al. 2002b:73)

Partikkelen danner en enhet sammen med verbkomponenten [V + Prt] som et partikkelverb. Dette ser vi som en enhet på grunn av partikkelverbets idiomatiske tolkning. Samtidig kan det derfor også antas at betydningen til verbet endres som følge av en semantisk funksjon i kombinasjon med partikkelen, og at verbkomponenten derfor ville hatt en annen tolkning dersom det opptrådte alene. Dette kan vi se på med et eksempel:

- (28) a   Da **sperret** han øynene **opp**, som om det var noe han merket seg spesielt
 (M_no:170)
 b   Politiet sperret veien

I setningen i (28) a har partikkelverbet en idiomatisk betydning fordi enheten verb + partikkel betyr 'å spile, ha større mellomrom enn vanlig', men når verbkomponenten blir brukt alene har den en helt annen betydning der tolkningen er 'å stenge, forhindre gjennomfart'. Samtidig er verbets betydning alene produktiv fordi objektet kan utgjøres av mange forskjellige NPer som kan være patiens for verbhandlingen og bli "sperret". De to semantiske tolkningene vil ha forskjellige bruksområder fordi betydningsforskjellen mellom dem er stor. Samtidig må tolkningen hos hvert enkelt verb også ses i sammenheng med den konteksten verbet eller partikkelverbet opptrer i.

I andre tilfeller kunne man imidlertid si at verbbetydningen bare forsterkes av partikkelen slik at verbet får en dypere eller en mer detaljert tolkning som utdyper den betydningen verbet

allerede har. Samtidig antas det at også tolkningen i disse eksemplene må være nært knyttet opp mot konteksten verbet står i:

- (29) a   ..., det er som om den farga lufta **bindet** verden **sammen** (USH_no:97)
              ' den farga lufta forener verden'
      b   Han bandt hunden til et tre

I eksemplene i (29) kan man tenke seg at partikkelverbet og verbkomponenten kunne brukes om hverandre i noen gitte sammenhenger ved at både partikkelverbet og verbkomponenten betyr 'å forene, koble sammen'. Samtidig kan verbkomponenten i (29) b i tillegg til den tolkningen som vises her, også ha en tolkning som indikerer utførelse av visse typer arbeid som 'å binde en not'. Med denne tolkningen vil ikke partikkelverbet fra (29) a kunne erstatte verbet "å binde" dersom det var den sistnevnte tolkningen som var relevant for sammenhengen. På den andre siden indikerer dette at tolkningen av partikkelverbet avhenger av sammenhengen verbet står i, som hos alle andre verb. Samtidig viser analysene av partikkelverbene fra datamaterialet at i noen sammenhenger kan ikke verbkomponenten stå alene, men der verbet alltid er et partikkelverb:

- (30) a   **varte opp** – servere
      b   **fritte ut** – utspørre, spørre ivrig
      c   **troppe opp** – ankomme, møte

Dersom verbkomponenten i eksemplene i (30) opptrådte alene, ville ikke setningen bli grammatisk og gi mening. Det finnes for eksempel ikke en mulighet for å si *jeg varter noen. Også partikkelverbene må være lagret i leksikon som en enhet og memorert av norske morsmålsbrukere. Dette kommer særlig til uttrykk i det siste eksemplet der verbkomponenten "troppe" kan stå sammen med flere forskjellige partikler (av, inn, på) i tillegg til opp, og der verbet har ulike betydninger avhengig av partikkelen.

Analysene av partikkelverbene i forhold til betydning, viser at i de fleste tilfellene blir verbbetydningen endret som følge av partikkelen. Tilfellene hvor betydningen bare blir forsterket, er derimot i mindretall. Fordelingen mellom partikkelverb med endret og forsterket betydning fra datamaterialet kan oppsummeres i en tabell. Legg merke til at tabell (2) indikerer antallet for både partikkelverb med transitiv og intransitiv verbkomponent:

Tabell (2)

	Transitiv verbkomponent	Intransitiv verbkomponent
Endret betydning	138	49
Forsterket betydning	3	1
Totalt	141	50

Tabell (2) viser at langt de fleste verbene i de partikkelverbene jeg har undersøkt, har en annen betydning når verbet står sammen med en partikkel sammenlignet med betydningen verbet har alene.

Samtidig kan det argumenteres for at det ikke medfører riktighet å karakterisere alle partikkelverbene i datamaterialet mitt som idiomatiske. Idiomatisitet og ikke-komposisjonalitet kan kanskje ikke sees som et absolutt enten- eller-forhold. Det finnes også en gråsoner (som det ofte gjør i språkfenomener) mellom de helt klare tilfellene av idiomatisitet (holde ut, gi opp) og partikkelverb der den opprinnelige verbbetydningen i stor grad beholdes (drikke ut, spise opp). Jackendoff (2002b:73-80) deler partikkelverb inn i ulike subkategorier der han skiller mellom det han betegner som idiomatiske uttrykk av typen *look up* 'slå opp' og partikkelverb hvor partikkelen mer kan karakteriseres som en aspektsmarkør som uttrykker fullstendighet eller at noe er ferdig utført som i uttrykk av typen *drink/eat up* 'drikke/spise opp'. Dersom man følger Jackendoff sin inndeling, vil det være verb som jeg har plassert i gruppe II som ikke hører hjemme der.

Fordi det finnes et skille mellom partikkelverb som helt klart er idiomatiske (slå opp, stikke av) og partikkelverb som ikke er helt idiomatiske fordi den opprinnelige verbbetydningen blir beholdt (spise opp, drikke ut), kunne en treinndeling kanskje være hensiktsmessig. Likevel finnes det argumenter for at partikkelverb som "spise opp" og "drikke ut" bør regnes som idiomatiske. Det finnes for eksempel ikke partikkelverb som *spise inn eller *spise ned. Dette skulle tilsa at partikkelen er selektert av verbet og at partikkelverbet er idiomatisk fordi det må angis for hvert enkelt verb hvilken partikkel som skal brukes. Et annet godt eksempel på dette er partikkelverbet "å lese ut" som betyr at man har 'lest noe ferdig'. Denne tolkningen har slektskap med "å spise opp" der noe regnes som ferdig spist. Av dette skulle man kunne tenke seg at det finnes et partikkelverb *å lese opp med samme tolkning, men partikkelverbet "å lese opp" betyr i stedet 'å fremsi, proklamere'. Dette tilsier at selv verbene innenfor gråsonen vi har tegnet opp har et element av idiomatisitet og fordi partikkelen samtidig antas å være selektert av verbet, og verbkomponenten alene og partikkelverbet i mange tilfeller har

forskjellige bruksområder, regnes også disse gråoneverbene som idiomatiske i denne oppgaven.

Vi har nå sett hvordan partikkelen kan bidra til at partikkelverbet som en helhet blir idiomatisk. I kapittel 2 ble det også antydnet at partikkelen også er relevant for aksjonsarten til partikkelverbet. Aksjonsart og hvilket bidrag partikkelen har for denne i partikkelverbet, er derfor tema i neste kapittel.

4.1.2 Aksjonsart

I dette kapitlet velger jeg å følge Faarlund et al. (1997:637-644) sin terminologi i beskrivelsen av verbhandlingens interne tidsforløp, og beskriver derfor tidsforløpet som "aksjonsart". I mange grammatikker (Comrie 1995, Frawley 1992) brukes betegnelsen "aspekt", men selv om både aspekt og aksjonsart beskriver handlingens interne tidsforløp, uttrykker aksjonsarten egenskaper som ligger i selve verbhandlingen som handling, mens aspekt i mange språk opptrer som en egen grammatisk kategori på lik linje med tempus og modus (Faarlund et al. 1997:637 – 644). I norsk finnes det ikke en egen aspektkategori i verbene, slik at aspekt i norsk uttrykkes derimot i enkelte syntaktiske konstruksjoner som har en betydning som kan tilsvare betydninger som uttrykkes med aspekt i andre språk (Faarlund et al. 1997:644). Aksjonsarten kan derfor sies å være en mer "objektiv" kategori for beskrivelsen av interne tidsforløp (Faarlund et al. 1997:644) og jeg velger derfor denne termen i stedet for aspekt fordi den bedre ivaretar beskrivelsen av tidsforløpet i norsk.

Aksjonsart kan beskrives som en handlingens interne tidsforløp som kan anses som en måte å se den interne temporale komponenten til en situasjon på (Comrie 1995:3, Faarlund et al. 1997:637). Samtidig er aksjonsarten relatert til egenskaper som ligger i selve verbhandlingen som handling, og kan derfor sies å henge sammen med verbets betydning (Faarlund et al. 1997:637). Ytterligere kan det skilles på fire ulike faktorer *durativ*, *dynamisk*, *telisk* og *iterativ* som hver på sin måte brukes til å beskrive handlingens aksjonsart (Faarlund et al. 1997:638). Et hovedformål for en analyse av en handlingens aksjonsart, kan være å fastsette om en handling er *durativ* (pågående) i tid eller beskriver en handling som er avsluttet i tid. Samtidig er det også viktig å forsøke å skille mellom handlinger som finner sted momentant og som ikke kan sies å ha varighet, og situasjoner som varer over en viss tid (Comrie 1995:41). I analysen av partikkelverbenes aksjonsart har de to nevnte inndelingene vært

sentrale der faktorene *durativ* og *telisk* aksjonsart har vist seg mest relevante for denne spesifikke analysen.

Faktoren *durativ* beskriver en verbhandling som har utstrekning i tid uten noen form for avgrensning eller der det antas at det finnes et avsluttet tidspunkt for handlingen (Faarlund et al. 1997:638, Comrie 1995:41). Dersom verbet derimot uttrykker en handling som ikke har utstrekning i tid, er aksjonsarten imidlertid *ikke-durativ* eller *punktuell* (Faarlund et al. 1997:638). I en *ikke-durativ* handling realiseres handlingen momentant og det kan derfor ikke snakkes om et visst tidsforløp, selv ikke veldig korte perioder i tid (Faarlund et al. 1997:638, Comrie 1995:41). En *telisk* aksjonsart uttrykker derimot at handlingen til sist når et avslutningspunkt (Comrie 1995:44). Aksjonsarten betegnes ytterligere som *telisk* når verbet uttrykker en *durativ* handling, men der handlingen samtidig inneholder en forestilling om et sluttpunkt (Faarlund et al. 1997:639). Dersom handlingen derimot har utstrekning i tid, men samtidig ikke inneholder en forestilling om et sluttpunkt, betegnes aksjonsarten som *ikke-telisk* (Faarlund et al. 1997:639-640, Comrie 1995:44)

For å kunne skille handlinger med *telisk* aksjonsart fra handlinger med *ikke-telisk* aksjonsart, finnes det et hjelpemiddel som beskrives som en "tidstest" der man kombinerer verbet med et tidsadverbial enten bestående av "på" eller "i" som ytterligere er koblet til en angivelse av tidslengden (Faarlund et al. 1997:640):

(31)	a	Telisk aksjonsart:	spise + på + fem minutter
	b	Ikke-telisk aksjonsart:	spise + i + en time

Eksemplet indikerer at aksjonsarten blir *telisk* dersom verbet kan stå sammen med tidsadverbialet "på fem minutter", mens den blir *ikke-telisk* når verbet kobles med adverbialet "i en time". Enkelte verb er akseptable sammen med bare ett av tidsadverbialene. For andre verb vil begge adverbialene kunne brukes, og i disse tilfellene må aksjonsarten ses i sammenheng med konteksten verbet står i. Samtidig er ikke forskjellen mellom *teliske* og *ikke-durative* verb alltid klar (Faarlund et al. 1997:641). Enkelte verb som for eksempel *å dø* vil av mange kunne oppfattes som *punktuelt* og *ikke-durativt*, der det "å dø" er en momentan handling. Samtidig anbefaler Faarlund et al. at verb som kan ta adverbialer som betegner varighet helst bør klassifiseres som *durative-teliske* og altså få aksjonsarten *telisk* (Faarlund et al. 1997:641-642). Verbet "å dø" kan ta adverbialer og selve verbhandlingen kan også i noen

sammenhenger oppfattes som pågående med atnoen "dør litt etter litt", og kan få aksjonsarten telisk. Heretter vil ikke mulige forskjeller mellom ikke-durativ og telisk aksjonsart bli diskutert videre i oppgaven, men det antas derimot at aksjonsarten er telisk dersom verbet kan ta et adverbial som betegner varighet som vist i (31) a.

Bruken av tidsadverbialer er kun et hjelpemiddel til å kunne definere aksjonsarten for et enkelt verb i en gitt sammenheng. Aksjonsarten vil ikke være lik i alle mulige tilfeller hvor et spesifikt verb opptrer. Samtidig beskrives ikke situasjoner av verb alene, men derimot vil både subjekt og objekter samt adverbialer kunne påvirke aksjonsarten (Comrie 1995:45). Verbet "å gå" er helt klart ikke-telisk, men dersom man legger til PPen "dit" vil verbet bli telisk. Dette skulle dermed også tilsi at verbet sammen med utfyllingene sine definerer aksjonsarten slik at handlingens interne aksjonsart fastlegges gjennom både verbet og verbfrasens semantikk (Faarlund et al. 1997:642). Faarlund et al. bruker de ikke-teliske verbene *lese*, *skrive* og *spise* som eksempel der de viser at disse verbene i forbindelse med preposisjoner som *ut*, *opp* eller *ned* helt klart blir teliske (Faarlund et al. 1997:642). Comrie påpeker også dette fenomenet ved at han beskriver muligheten som visse språk har til å derivere telisk aksjonsart fra verb som normalt ikke refererer til teliske situasjoner (Comrie 1995:46). I mange språk vil denne endringen i aksjonsarten foregå gjennom derivasjonsmorfologi, og samtidig beskriver Comrie forskjellen mellom det engelske ikke-teliske *to eat* 'å spise' som blir telisk når det opptrer som et partikkelverb i *eat up* 'spise opp'. Eksemplene som Faarlund et al. viser til i norsk er også partikkelverb der det kan se ut til at det er partikkelen som fører til en endring i verbets aksjonsart som en helhet:

- (32) a ikke-telisk: Mina dikter sanger
b telisk: ... om det der er noe dere bare **dikter opp** her på øya...(M_no:136)

Eksempel (32) b viser at aksjonsarten til verbet endres som følge av at partikkelen settes til verbet der aksjonsarten går fra å være ikke-telisk til å bli telisk og der det finnes et antatt slutt punkt for verbhandlingen. For eksemplet i (32) a, derimot, synes verbhandlingen ikke å inneholde antagelsen om et slutt punkt der man ikke ser når "diktningen" vil ta slutt. Samtidig viser endringen i aksjonsart seg klart når tidsadverbialtesten utføres. Adverbialene vil i noen tilfeller også føre til at setningen resulterer enten i å være ugrammatisk eller merkelig:

- (33) a *Mina **spiser opp** i en time
 Mina **spiser opp** på fem minutter
 Siri spiser i en time
 Siri spiser på fem minutter

Dersom testadverbialet for ikke-telisk aksjonsart legges til partikkelverbet i (33) a, resulterer det i enten en ugrammatisk eller en merkelig setning. Samtidig er setningen med partikkelverbet i (33) b grammatisk når tidsadverbialet for telisk aksjonsart legges til. Når verbkomponenten opptrer alene, kan det i dette tilfellet være både telisk og ikke-telisk, men andre verb (gå, lese) er klart ikke-teliske når de opptrer alene. Igjen ser vi derfor at når en partikkel legges til et verb slik at [V + Prt] danner et partikkelverb, blir aksjonsarten oftest telisk i motsetning til aksjonsarten når verbkomponenten opptrer alene og er ofte ikke-telisk.

Analyser av aksjonsarten til partikkelverbene i datamaterialet viser også at i de fleste tilfellene endrer partikkelen verbets aksjonsart slik at partikkelverbet blir telisk (bygge – bygge opp). Her vil jeg imidlertid også gjøre oppmerksom på at aksjonsarten i analysene er bestemt ut ifra den konteksten som partikkelverbet står i, slik at aksjonsarten kan tenkes å være annerledes for partikkelverbet i andre sammenhenger. Analysen av verbene viser at det ikke alltid er sånn at verbkomponenten alltid er ikke-telisk i de tilfellene der partikkelverbet er telisk. La oss først oppsummere de ulike forekomstene av aksjonsart hos partikkelverbene i en tabell slik de er blitt analysert på bakgrunn av datamaterialet. Legg merke til at tabell (3) viser tilfellene både for partikkelverbene med transitiv og intransitiv verbkomponent:

Tabell (3)

Kategori	Aksjonsart	Transitivt partikkelverb	Intransitivt partikkelverb
A	Verb: ikke-telisk Prt.Verb: telisk	117	34
B	Verb: telisk Prt.Verb: telisk	3	1
C	Verb: ikke-telisk + telisk Prt.verb: telisk	4	3
D	Verb: ikke-durativ Prt.verb: telisk	6	X
E	Verb: ikke-telisk + telisk Prt.Verb: ikke-telisk + telisk	3	X
F	Verb: ikke-telisk Prt.verb: ikke-telisk + telisk	8	X
G	Verb: ikke-telisk Prt.verb: ikke-telisk	X	12

Tabellen viser at aksjonsarten for partikkelverbet blir som forventet telisk i de fleste tilfellene når verbet står sammen med en partikkel i et partikkelverb. De fleste eksemplene er også som beskrevet over at verbet alene er ikke-telisk, mens partikkelverbet er telisk. Noen ganger er imidlertid verbkomponenten alene også telisk. I disse tilfellene fører dermed partikkelen ikke til en endring for aksjonsarten (låse – låse opp). Andre ganger kan verbkomponenten brukes både ikke-telisk og telisk (gå), og i noen få tilfeller er den ikke-durativ (finne), selv om partikkelverbet fortsatt blir telisk (gå opp – finne ut). For noen av tilfellene med enten ikke-telisk eller telisk aksjonsart, kan derimot også partikkelverbet tolkes til å ha enten telisk eller ikke-telisk aksjonsart (slippe inn lyset på fem minutter/slippe inn lyset i en time). For disse eksemplene vil aksjonsarten avhenge av om verbkomponenten har en nominal utfylling eller ikke. Til slutt er det noen få partikkelverb som uttrykker en ikke-telisk aksjonsart der også verbkomponenten er ikke-telisk alene (se ut – se, holde på – holde).

Uavhengig av de ulike skiftene i aksjonsart som tabellen viser, kan vi trekke en generell konklusjon basert på de funnene som er gjort. I de fleste tilfellene skjer det nemlig en endring i aksjonsarten som følge av at partikkelen settes til verbkomponenten. Som en ytterligere generalisering, på bakgrunn av det tabell (3) viser, kan det konkluderes med at partikkelen fører til en endring i aksjonsarten og at den for partikkelverbet som oftest resulterer i å være telisk. Samtidig tar ikke den analysen som er gjort av partikkelverbene i forhold til aksjonsart hensyn til skillet mellom partikkelverb som er absolutte idiomer og de partikkelverbene som kanskje mer befinner seg i den gråsonen av idiomatisitet som ble diskutert i forrige kapittel. Det kan tenkes at det ville være en forskjell i aksjonsarten for partikkelverbene innenfor de to ulike gruppene der man kunne tenke seg at de egentlige idiomatiske verbene kunne være både teliske og ikke-teliske, men at gråsoneverbene for eksempel alltid var teliske. Dette var det dessverre ikke rom for å diskutere i denne oppgaven, og jeg må derfor overlate det spørsmålet til fremtidig forskning.

4.2 Syntaks

Når en partikkel settes sammen med et verb i en [V + Prt] til et partikkelverb, ses det både fonologiske, semantiske og syntaktiske endringer i verbet. Det er blitt påpekt at V + Prt får orduttale samtidig som partikkelen i de aller fleste tilfellene endrer tolkningen av verbet. I tillegg påfører partikkelen også gjerne en endring i aksjonsarten i verbet. Disse funnene skulle derfor tilsi at verbet sammen med partikkelen fungerer som én enhet både fonologisk, semantisk og syntaktisk. Samtidig er det blitt påpekt at partikkelen aldri kan ta en utfylling,

men at interne argumenter står til verbkomponenten alene. Partikkelen beskrives ytterligere av Dehé et al. (2002b) som et ledd som ikke tildeler abstrakt kasus til verbkomplementer, og der det på bakgrunn av ulike semantiske og syntaktiske egenskaper hos partikkelverbet må antas en nær relasjon mellom verbet og partikkelen (Dehé et al. 2002b:3). Ut ifra dette kan det antas at [V + Prt] danner en enhet og at partikkelverbet også må være en enhet i strukturen.

Den nære relasjonen mellom verbet og partikkelen skal ivaretas i den syntaktiske strukturen, samtidig som det er vanskelig å få partikkelen til å passe inn i de fleste frasestrukturteorier fordi partikler funksjonelt ikke utgjør en egen ordklasse (Toivonen 2003:xi). Toivonen beskriver partikkelen ytterligere som et syntaktisk uavhengig ord som ikke projiserer komplette fraser, men der partikkelen må være adjungert til verbet i V (Toivonen 2003:1). Når partikkelen adjungeres til verbet i V, vil partikkelverbet likevel fortsatt være et verb hvor verbets spesifikke ordegenskaper er ivaretatt. Samtidig kan verbkomponenten flytte ut av V i de tilfellene der verb + partikkel ikke nødvendigvis står sammen.

Partikkelverbet får, som alle andre verb, tempus ved at verbet flytter til den funksjonelle projeksjonen TP¹⁵ som står over den leksikalske projeksjonen VP i strukturen (Faarlund 2005:85-87). Deretter flytter verbet videre til C i helsetninger. Samtidig står tempusmorfemet alltid bak verbkomponenten i norsk og ikke til partikkelen (spiste opp – *spise oppte, leser ut – *lese uter). Dette skulle tilsi at det er bare verbkomponenten alene som flytter til TP, og at partikkelen blir stående igjen i VP. I setninger som inneholder et setningsadverbial (han **spiser** ikke **opp**) eller i topikalisert ikke-subjekt (derfor **spiser** han **opp**), ser man tydelig at verbkomponenten flytter alene til TP. I disse tilfellene blir også partikkelen stående igjen i VP. At verbet flytter til TP for å få tempus og at det i noen tilfeller står andre ord i mellom verbet og partikkelen, forandrer inidlertid ikke partikkelverbet som en enhet. Enheten som partikkelverbet danner blir satt inn som en enhet fra leksikon og når verbet flytter til TP, kan enheten opprettholdes fordi det står igjen et spor etter verbet i V:

(34) a Jeg [CP spiser [TP spiser_i (+fin) [T' ikke [V t_i opp [DP maten]]]]]

---

¹⁵ Jeg velger å benytte TP og ikke IP fordi norsk bare har tempusinfleksjoner på verbet og ikke person- og tallbøyning som IP rommer.

Dersom partikkelen adjungerer til verbet i V vil dette kunne underbygge hypotesen om at verbet sammen med partikkelen utgjør én enhet samtidig som at verbet kan flytte alene til TP. Dette viser også at partikkelverbet ikke nødvendigvis opptrer som ett ord i syntaksen. Toivonen fremlegger en analyse basert på partikkelverb som hører til gruppe I, altså kausativkonstruksjoner av typen *Pia sparkade **upp** bollen* 'Pia sparket opp ballen' (Toivonen 2003:1). Innenfor det generative rammeverket er det blitt fremlagt mange ulike analyser av partikkelverb, men de fleste omhandler nettopp kausativkonstruksjonene (Se: Svenonius 1996, Ramchand og Svenonius 2002, Dehé 2002a). Samtidig kan ikke de syntaktiske analysene av partikkelverb tilhørende gruppe I antas å skulle kunne overføres til gruppen partikkelverb som tilhører gruppe II fordi de to gruppene syntaktisk opererer forskjellig. Toivonen beskriver også tilfeller av partikkelverb hvor partikkelen kan utgjøre en del av en idiomatisk verb-partikkelkombinasjon (Toivonen 2003:157), der hun hevder at de idiomatiske partikkelverbkonstruksjonene ikke har særegne, spesifikke syntaktiske egenskaper. Strukturelt antar derfor Toivonen at de vil være identiske med kausativkonstruksjonene (Toivonen 2003:155). Dette begrunnes av Toivonen med at idiommer også kan inkludere ord som ikke projiserer fraser (Toivonen 2003:155). Det kan være verdt å merke seg at Toivonen beskriver svenske partikkelverb, og i svensk er rekkefølgen på leddene alltid [V + Prt + NP] (Toivonen 2003:159). En lik syntaktisk struktur for svenske kausativkonstruksjoner og idiomatiske partikkelverb kan derfor forsvares på grunnlag av rekkefølgen på leddene. I grupperingen av partikkelverbene som ble utført i kapittel 2, ble det imidlertid vist at de idiomatiske partikkelverbene er forskjellige fra kausativkonstruksjonene på flere viktige områder. Derav virker det urimelig å anta at partikkelverbene innenfor de to hovedgruppene opptrer i identiske syntaktiske strukturer.

I analysene av partikkelverb tilhørende gruppe I som kausative konstruksjoner, står småsetningsanalysen sentralt i flere forskjellige arbeider (Svenonius 1996, Ramchand og Svenonius 2002), mens noen har foreslått at partikkelen bare er en kjerne P i en PP som er adjungert til V-bar (Platzack 1998). En sentral egenskap som blir påpekt for denne gruppen partikkelverb, er at plasseringen av partikkelen kan veksle mellom pre- og postobjektplassering uten at setningen blir ugrammatisk. Ramchand og Svenonius (2002) påpeker at en analyse må tillate både pre- og postobjektplasseringen av partikkelen (Ramchand og Svenonius 2002:6). Svenonius (1996) argumenterer også for at det er sannsynlig at den syntaktiske strukturens betydning reflekteres direkte ved at NP-utfyllingen danner en småsetning med partikkelen. Når partikkelen er plassert bak verbutfyllingen, regnes

den som et predikat i en småsetning (SC) som har verbutfyllingen som subjekt. Samtidig argumenterer Svenonius for at alle småsetninger har et funksjonelt hode F. Ytterligere antar Svenonius at et sterkt drag for EPP (Extended Projection Principle) er representert i F-kjernen til småsetningen som krever at et nominalt element er representert. Dette gir den følgende detaljerte analysen av kausativkonstruksjonen der partikkelen er plassert etter NP-utfyllingen (Svenonius 1996:6-8):

(35) a The doorman threw [FP the drunks_i F [PP **t_i** [out]]]

Svenonius påpeker deretter muligheten for at partikkelen i noen sammenhenger kan stå foran NP-utfyllingen der han antar at partikkelen får kjerneflytting til F som gir følgende struktur (Svenonius 1996:8-9):

(36) a The doorman threw [FP out_i [PP the drunks [**t_i**]]]

Småsetningsanalysen som vist i (35) og (36) vil dermed kunne gjøre rede for vekslingen av partikkelens plassering mellom pre- og postobjektsplassen. Videre medfører småsetningsanalysen at partikkelen flytter til et funksjonelt hode i en egen projeksjon der partikkelen blant annet kan ha en PP som utfylling (Svenonius 1996:6-10).

Hovedargumentet for at partikkelen i de idiomatiske partikkelverbene adjungerer med verbet i V, er, ifølge Jackendoff, at den ikke kan projisere en egen frase fordi partikkelen ikke tar en utfylling (Dehé et al. 2002b:89). Jeg hevder at dersom partikkelen er adjungert til verbet i V vil dette kunne underbygge den nære relasjonen mellom verbet og partikkelen og vise at verbet sammen med partikkelen fungerer som en enhet. Samtidig vil ikke denne analysen kunne aksepteres for kausativkonstruksjonene som er partikkelverb tilhørende gruppe I fordi partikkelen i denne typen partikkelverb projiserer en egen frase. Derimot foreslår jeg at den typen partikkelverb heller analyseres som en småsetning som vist i (35) og (36). Med disse to ulike syntaktiske strukturene vil også forskjellene mellom de to gruppene syntaktisk komme frem, og samtidig underbygges det ytterligere at det er hensiktsmessig å dele partikkelverbene inn i to hovedgrupper.

I den videre redegjørelsen og syntaktiske analysen av partikkelverbene, antar jeg at partikkelen er et ikke-projiserende ord som er adjungert til verbet i V.

4.2.1 Syntaktiske strukturer

I minimalismen beskrives *external merge* 'ekstern spleis' som den operasjonen man antar at henter ord fra leksikon og fører komponentene sammen til en struktur i henhold til allmenne syntaktiske prinsipper (Radford 2004:199). Samtidig kan ikke ekstern spleis tillate at for mange elementer spleises inn i strukturen samtidig fordi dette vil kunne generere ugrammatiske setninger. Man antar at kun to elementer kan spleises inn i strukturen om gangen slik at for strukturer som inneholder flere enn to elementer, må ekstern spleis foregå som en to- eller flertrinnsprosess (Boeckx 2006:78). Denne flertrinnsprosessen vil typisk også gjelde for de tilfellene der en setning med et partikkelverb skal spleises inn i en syntaktisk struktur der verbkomponenten er transitiv og med et direkte objekt som også må på plass i strukturen:

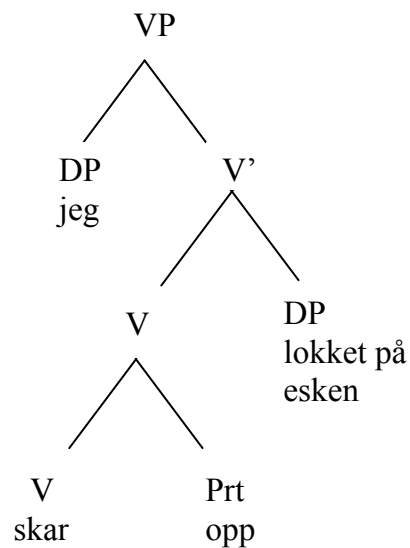
(37) a   ..., men jeg **skar opp** lokket på esken (MIV_no:240)

Fordi partikkelverbene som det redegjøres for i denne oppgaven er idiomatiske og følgelig lagret som én enhet i leksikon, antas det også at partikkelverbet som en helhet spleises inn i strukturen som en enhet. Partikkelverbet hentes som en enhet fra leksikon sammen med verbutfyllingen. Det neste trinnet i spleiseprosessen vil være å hente subjektet fra leksikon og sette dette inn i strukturen. Dette skulle dermed også tilsi at når verbkomponenten er transitiv vil ekstern spleis foregå som en prosess over to trinn. Det første trinnet i prosessen vil være eksternt å spleise partikkelverbet "skar opp" fra (37) a, inn på kjerneplassen V i VP der partikkelen er adjungert til verbet i V samtidig med at verbutfyllingen "lokket på esken" settes inn på den interne argumentplassen til V-bar¹⁶. Deretter hentes verbets eksterne argument, subjektet "jeg", inn fra leksikon og spleises inn på ekstern argumentplass slik at en komplett VP genereres. Den grunnleggende trestrukturen til setningen blir derav følgende:

---

¹⁶ Her er beskrivelsen noe forenklet. Jeg antar at leddene som utgjør objektet også må spleises sammen, først til en NP og siden til en DP, før den settes inn i strukturen.

(38)

Strukturen i (38) viser at partikkelen er adjungert til verbet i V og jeg antar derfor at den nære relasjonen mellom verbet og partikkelen ivaretas samtidig som adjungeringen underbygger at partikkelverbet er et idiomatisk uttrykk. Samtidig viser strukturen også at objektsleddet står som utfylling til verbet og at partikkelverbet og objektet sammen med subjektet danner en komplett VP.

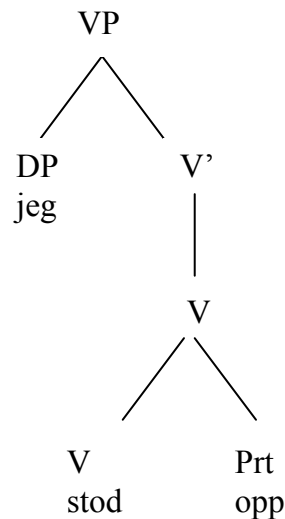
I de tilfellene der verbkomponenten i partikkelverbet er intransitiv, vil komponentene kunne spleises eksternt inn i strukturen som en enkeltprosess fordi setningen da bare vil ha to obligatoriske ledd:

(39) a En bok, et par disketter og en haug papirer **dukket fram**...(DUB_no:316)

Det er to obligatoriske komponenter i setningen i (39) a som må inn i strukturen for at den skal bli grammatisk korrekt, og det er partikkelverbet "dukket fram" og subjektet som utgjøres av en kompleks NP "en bok, et par disketter og en haug papirer". Ekstern spleis henter derfor partikkelverbet inn fra leksikon og spleiser det inn på kjerneplassen V i VP der partikkelen også i dette tilfellet vil være adjungert til verbet i V. Samtidig vil ekstern spleis kunne hente subjektet fra leksikon i den samme prosessen, og sette det inn på ekstern argumentplass slik at

det dannes en full VP¹⁷. De to obligatoriske komponentene spleises derfor eksternt inn i en enkeltprosess som genererer følgende grunnleggende trestruktur:

(40)

Strukturen i (40) viser at partikkelen er adjungert til verbet i V og at det eksterne argumentet kan spleises inn på <spec, VP> slik at strukturen blir grammatisk korrekt. Samtidig antas det at analysen av et intransitivt partikkelverb ivaretar den nære relasjonen mellom verbet og partikkelen, og at den også underbygger hypotesen om at verbet sammen med partikkelen fungerer som én enhet. Både avgrensningen av partikkelverbene i kapittel 2 og de analysene som er foretatt i dette kapitlet med hensyn til partikkelverbets semantikk, aksjonsart og syntaktiske struktur, gir også evidens for at [V + Prt] fungerer som en enhet slik det vises i den syntaktiske strukturen.

I kapittel 2 ble det også kort beskrevet tilfeller der rekkefølgen på komponentene i partikkelverbkonstruksjonen i noen tilfeller kan være [V + NP + Prt] for partikkelverbene som tilhører gruppe II, men der det antas at en restriksjon tilsier at objektet må være et pronomen

---

¹⁷ Denne beskrivelsen er også forenklet. Jeg antar også her at subjektet må spleises sammen først til en NP og siden til en DP før den settes inn i strukturen.

ved klitisering av pronomenet til verbet. Det er dessverre ikke rom for en dyptgående analyse av dette fenomenet innenfor rammene i denne oppgaven, men det skal likevel beskrives i korthet i forhold til syntaktisk struktur.

Når objektet utgjøres av et pronomen, er verbkomponenten naturligvis transitiv og tar objekt. Det antas derfor at ekstern spleis vil hente komponentene fra leksikon og spleise disse inn i en syntaktisk struktur der rekkefølgen på leddene initialt vil være som for eksemplet i (38). Deretter kan man tenke seg at objektet som utgjøres av et pronomen, deretter adjungeres til verbet i V slik at leddet flytter fra intern argumentplass. En grunn til å anta at objektet adjungerer til verbet er at når det utgjøres av et pronomen, klitiserer det til verbet og sekvensen av verb + pronomen + partikkel uttales som ett ord med tonelag 2.

Når objektet flytter fra intern argumentplass til verbet i V oppover i den syntaktiske strukturen tenkte man seg tidligere at det var en operasjon "flytt" som plasserte setningskomponenter på andre steder i strukturen enn der de først ble spleiset inn (Faarlund 2005:62). Chomsky påpeker imidlertid at flytting bare er en annen form for spleis (Chomsky gjengitt fra Radford 2004:199). Ytterligere betegnes derfor den operasjonen som flytter allerede eksisterende ledd i strukturen til en ny posisjon, som *internal merge* 'intern spleis' (Radford 2004:199). Intern spleis virker derfor strukturinternt ved at den flytter ledd som allerede finnes i strukturen. Barbara Citko (2005) forklarer dette med at operasjonen har den samme effekten på syntaktiske strukturer som "flytt" tidligere indikerte (Citko 2005:475). I motsetning til ekstern spleis som henter komponenter fra leksikon og bygger opp en struktur, virker intern spleis kun på ledd som allerede er satt inn i strukturen slik at intern spleis fører til en endring av leddenes plassering. Det er også dette som antas at inntreffer når rekkefølgen i partikkelverbkonstruksjonen blir [V + NP + Prt]. Samtidig redegjøres det ikke med intern spleis hvilke konsekvenser denne leddrekkefølgen får for partikkelens plassering i strukturen, eller hvordan den nære relasjonen mellom verbet og partikkelen fortsatt kan opprettholdes. Et for meg uløst problem er at pronomenet adjungeres "under" partikkelen i V som allerede er der, samtidig som forventet plassering ville være mellom verbet og partikkelen. Det finnes imidlertid ingen plass mellom verbet og partikkelen som objektet kan adjungere til.

Fenomenet som er blitt beskrevet her, er imidlertid ikke hovedformålet med denne oppgaven selv om fenomenet likevel er interessant, med det bør heller antas å være et mål for videre forskning.

4.3 Konklusjon

I dette kapitlet har vi sett på detaljerte analyser av partikkelverbet både som et idiomatisk uttrykk, og av hvordan aksjonsarten endres som følge av verbet. Samtidig har vi også sett på hvordan partikkelverb kan hentes inn i syntaktiske strukturer og at den nære relasjonen mellom verbet og partikkelen kommer til uttrykk ved at partikkelen kan adjungeres til verbet i V. I tillegg til dette har vi også sett at partikkelen i de fleste tilfellene endrer betydningen til verbkomponenten den står til, og at aksjonsarten i de fleste tilfellene med partikkelverb blir telisk. Analysene som er utført underbygger også hypotesen om (som sagt) at partikkelverbet fungerer som en enhet både semantisk og syntaktisk, samtidig som diskusjonen rundt syntaktiske strukturer påpeker at partikkelverb tilhørende henholdsvis gruppe I og II syntaktisk bør analyseres forskjellig.

5 Kontrastiv analyse av norsk og spansk

Den kontrastive analysen av norsk og spansk har to hovedformål. For det første skal analysen beskrive og utdype hvordan norske partikkelverb som tilhører gruppe II kan oversettes til spansk på grunnlag av at denne typen partikkelverb ikke finnes i spansk språk. De funnene som er gjort med hensyn til hvordan partikkelverbene oversettes i hvert enkelt tilfelle, beror på analysene av datamaterialet som er utarbeidet for denne oppgaven. Samtidig fokuserer den kontrastive analysen også på om de spanske oversetterne oppfatter verbet + partikkelen i partikkelverbet som én enhet syntaktisk og semantisk. Dersom den kontrastive analysen viser at spanske morsmålsbrukere, som oversetterne er, også oppfatter at verbet + partikkelen danner en syntaktisk og semantisk enhet, vil dette underbygge hypotesen som jeg argumenter i denne oppgaven om at partikkelverbet fungerer som en enhet. Dette vil i hovedsak komme til uttrykk i de spanske oversettelsene dersom denne gjengir partikkelverbets betydning og den norske og den spanske setningen derav kan tolkes som semantisk ekvivalente. I kapittel 4 redegjorde jeg for påstanden om at partikkelverbet fungerer som én enhet semantisk og syntaktisk, samtidig som jeg la frem begrunnelser som underbygger denne påstanden. Derav så vi at på bakgrunn av semantiske og syntaktiske forhold ved partikkelverbet, kan dette antas å fungere som en enhet. I analysen av oversettelsene av de norske partikkelverbene, blir det derfor lagt vekt på *hvordan* det kommer til uttrykk i de spanske oversatte tekstene dersom også de spanske oversetterne har forstått partikkelverbene som én enhet. Dersom de spanske oversettelsene har en ekvivalent semantikk sammenlignet med den norske setningen, vil dette underbygge at verbet + partikkelen fungerer som en enhet fordi de også oppfattes sånn av morsmålsbrukere av et annet språk enn norsk.

Den kontrastive analysen fokuserer også på om det finnes tilfeller der den spanske oversettelsen semantisk er forskjellig fra den norske setningen, og derav forsøkes det å forklare mulige årsaker til dette. Ytterligere vil beskrivelsen av oversettelsene også se på om den spanske oversettelsen av *partikkelverbet* i isolasjon kan underbygge at partikkelverbet kan regnes som en enhet ved at den konkrete spanske oversettelsen av partikkelverbet gjengir den idiomatiske betydningen som partikkelverbet har. Samtidig kan det tenkes at oversettelsen som en helhet ikke ivaretar den norske strukturens semantikk på grunn av avvikende oversettelse av andre setningsledd. Et annet mål for analysen er også å se på om oversettelsene i noen tilfeller semantisk er ekvivalent med den norske originalstrukturen, men at strukturene syntaktisk avviker fra hverandre. For andre tilfeller igjen er det relevant å se på

om syntaktiske avvik i oversettelsen kan få konsekvenser for semantikken. Samtidig er det også lagt vekt på aksjonsarten i de spanske oversettelsene for å avdekke om den korresponderer med partikkelverbets aksjonsart, og derav den norske setningens aksjonsart. Dersom aksjonsarten i noen av oversettelsene avviker fra den norske, vil det bli forsøkt etablert årsaker også for dette. De spanske oversetterne antas videre å ha benyttet forskjellige oversettelsesmetoder som kommer til uttrykk på ulike måter i den oversatte teksten. I oversettelsen kan man tenke seg at med flere metoder brukt i oversettelsen samtidig, vil dette kunne gjengi originalteksten bedre enn for tilfeller der bare en metode er benyttet alene.

Oversettelsesmetode står i samsvar med oversettelsesteori slik at den første delen av dette kapitlet (5.1) handler om oversettelsesteori generelt. Her fokuseres det spesielt på hva som kjennetegner en god oversettelse, samtidig som de viktigste momentene rundt den oversatte tekstens formål beskrives. Til slutt greies det kort ut om ulike oversettelsesmetoder og hvordan disse kan gi seg utslag i oversettelsen av partikkelverb. Deretter fremlegges det i den andre delen av dette kapitlet (5.2) en kort oversikt over hvordan de norske partikkelverbene er oversatt til spansk med hensyn til type verb, komplekse konstruksjon eller omskrivning. Samtidig blir det gjort rede for hvordan termene "type verb, komplekse konstruksjon og omskrivning" skal forstås. Deretter beskrives de ulike typene av spanske oversettelser i den kontrastive analysen mellom norsk og spansk (5.3) der detaljene i den spanske oversettelsen utdypes. De ulike oversettelsene til spansk beskrives inngående, og i hovedsak fokuseres det på de tilfellene der den spanske oversettelsen er forskjellig fra den norske med hensyn til enten struktur, betydning eller aksjonsart. Det kontrastive analysekapitlet er samtidig inndelt i tre delkapitler hvor det første (5.3.1) omhandler partikkelverbene med transitiv verbkomponent, mens de tilfellene der verbkomponenten er intransitiv, beskrives i det andre delkapitlet (5.3.2). Ytterligere kommenteres det kort i det siste delkapitlet (5.3.3) hvilke spanske verb som er oversatt til norsk med partikkelverb. Til slutt, i den siste delen av dette kapitlet (5.4), trekkes det en kort konklusjon på bakgrunn av den kontrastive analysen som er beskrevet og de funnene som er gjort.

I den kontrastive analysen har jeg valgt ut typiske eksempler for hver enkelt kategori eller type oversettelse som jeg viser eksplisitt i kapitlet. For en komplett oversikt over datamaterialet og eksemplene, henviser jeg til appendiks B og C. Disse to appendiksene tar henholdsvis for seg gruppen av partikkelverb med transitiv og intransitiv verbkomponent. Appendiksene viser de norske og de spanske eksemplene, partikkelverbenes og de spanske

verbenes betydning og de norske og spanske setningenes aksjonsart. For detaljene rundt de spanske verbene som er oversatt med norske partikkelverb, henviser jeg til appendiks D. Legg merke til at i alle eksemplene som vises i teksten, er det norske partikkelverbet samt den spanske oversettelsen av verbet, uthevet. I tillegg er direkte objekter samt utfyllingen til valensbundne preposisjonsfraser understreket i de tilfellene der disse komplementene uttrykkes eksplisitt i eksemplet.

5.1 Oversettelsesteori- og metode

Å oversette tekster fra et språk til et annet kan i mange tilfeller være utfordrende. En god oversettelse bør være definert i et klart mål for oversettelsen, og samtidig være gjennomført med gode oversettelsesmetoder. Videre er det viktig at den som oversetter har en både språklig og kulturell forståelse av det språket som teksten skal oversettes fra. I oversettelse av en tekst må oversetteren først danne seg en forståelse av teksten og dens innhold. Et videre mål for oversetteren er å skulle gjengi originalteksten i et annet språk, nemlig det språket som teksten oversettes til. Ifølge Antin Fougner Rydning er oversetterens overordnede mål å skulle gjenskape betydningen fra originalforfatterens tekst, og samtidig kunne produsere ekvivalente forståelige tekster for leserne (Rydning 1988:243). Samtidig bør en oversetter også vite at det er en nær sammenheng mellom det språket en person snakker (eller skriver) og denne personens kultur. I tillegg til dette kommer, ifølge Kirsten Malmkjær, forståelsen av verdenen rundt ham eller henne (Malmkjær 2005:42). Ytterligere, i henhold til Marianne Lederer, vil den språklige og betydningsmessige kvaliteten på den oversatte teksten i stor grad komme an på oversetterens skriveferdigheter og kjennskap til språkene (Lederer 2003:3).

For at oversettelsen skal være god, må oversetteren i tillegg ha både en lingvistisk kompetanse om det aktuelle språkets oppbygning, men også en samtidig leksikonkunnskap om ulike ords betydning og bruk (Lederer 2003:23). Vi kan si at oversetteren har en komplett forståelse av lingvistiske komponenter i et språk når han eller hun forstår betydningen til det som eksplisitt uttrykkes i en tekst. Å forstå eksplisitt uttrykte ord og uttrykk kan videre sies å være det samme som å ha kjennskap til språkets grammatikk og oppbygning (Lederer 2003:23-24). Samtidig er det også viktig at oversetteren forstår det som implisitt uttrykkes i en tekst. Med en implisitt uttrykt betydning forstår vi konteksten den aktuelle teksten står i samt de ulike bruksområdene språkets ordforråd har (Lederer 2003:23-24). Parallelt må en også ta høyde for at ord påvirkes av både en muntlig, kulturell, situasjonsbetinget, pragmatisk og etnografisk kontekst, og ikke kun kan forstås og oversettes isolert (Rydning 1988:247).

Når en tekst skal oversettes, kan oversetteren så ta i bruk ulike metoder som på forskjellige måter gjenspeiler formålet til den oversatte teksten. Rydning deler oversettelsesmetode inn i tre ulike komponenter. Disse tre komponentene er alle viktige bidragsytere for oversettelsen ved at de utfyller hverandre. Samtidig vil komponentene brukt hver for seg vanskeliggjøre å få til gode oversettelser. De tre komponentene oversetteren kan velge mellom som metode, og som beskrives av Rydning, er *literal* 'bokstavelig', *semantic* 'semantisk' eller *communicative* 'kommunikativ' oversettelse (Rydning 1988:243). Den første metoden er sjelden vanskelig ved at teksten oversettes ord for ord. Metoden er også nødvendig til en viss grad for oversettelsen fordi den bidrar til tekstens helhet. Gode oversettere bør heller ikke ha problemer med å forstå referansene til et enkelt ord eller en struktur (Rydning 1988:244). En utfordring med bare å benytte denne metoden, er at det kan være vanskelig å vite når man kan oversette et ord direkte. Særlig utfordrende er metoden dersom oversetteren ikke kjenner opprinnesspråket godt nok (Rydning 1988:244). Med kun denne metoden vil heller ikke ordets referanse eller konteksten det står i, bli tatt med i betraktningen (Rydning 1988:244).

Det andre nivået i metoden for oversettelse, semantikken, kan benyttes i de tilfellene der det er en sammenlignbar lingvistisk form på et ord eller en struktur mellom originalspråket og det språket som er målet for oversettelsen (Rydning 1988:245). Likevel vil man oversette betydningen til et ord, en frase eller en setning i isolasjon dersom man benytter denne metoden alene. Dette øker risikoen for at betydningen til den opprinnelige forfatterens tekst blir svekket (Rydning 1988:245). Både metode en og to er derimot enkle i bruk og er kanskje fristende for enkelte. Rydning påpeker imidlertid viktigheten av at oversettere bør unngå enkle utveier i oversettelsen av en tekst for å kunne gjenskape gode tekster (Rydning 1988:246). På dette grunnlaget bør det derfor også være det tredje nivået, 'kommunikativ' oversettelse, som benyttes. Målet med denne metoden er å skape en kommunikativ ekvivalens mellom to tekster (Rydning 1988:246). Dette tredje nivået gjør nemlig at oversetteren må assosiere ekstra-lingvistisk kunnskap inn i teksten i tillegg til de lingvistiske kategoriene han eller hun oppfatter som grammatisk korrekte i originalteksten. Oversetteren skal kunne ekstrahere den betydningen som forfatteren av den originale teksten har ment. Når denne betydningen er forstått, kan oversetteren deretter skrive denne om til en korrekt oversettelse uten nødvendigvis å gjengi ordrett fra den opprinnelige teksten (Rydning 1988:246). Ytterligere skulle man på dette grunnlaget anta at det vil være den tredje metoden som i de fleste tilfellene ville gi den beste oversettelsen, også i spansk oversettelse av partikkelverb.

Like fullt kan det i oversettelse av partikkelverb til spansk antas at metode to, semantisk oversettelse, kan gi gode oversettelser. Samtidig har denne metoden noen restriksjoner i forhold til når den er best anvendbar i oversettelsen av partikkelverb.

De tre ulike metodene kan bevirke ulike konsekvenser for oversettelsen av partikkelverb i spansk. Vi har sett at partikkelverbet på grunnlag av betydningen sin og på hvordan det opererer syntaktisk, antas verbet + partikkelen å danne én enhet. Metode en, "bokstavelig oversettelse" der man oversetter ord-for-ord, antas å bli problematisk i oversettelsen av partikkelverbet fordi denne metoden vil kunne innebære at verbkomponenten oversettes med et verb og partikkelen med en preposisjon. Metode en vil derfor ikke kunne ivareta partikkelverbets særegne semantiske og syntaktiske egenskaper, og oversettelsen vil resultere i å være mangelfull eller feiltolkende. Samtidig kan partikkelverbet i mange tilfeller på grunnlag av betydningen det har, oversettes til et enkelt verb i spansk. I disse tilfellene kan metode to, "semantisk oversettelse", benyttes dersom den syntaktiske strukturen som verbet opererer i, ivaretas som en helhet slik at setningene strukturelt er like, og den spanske oversettelsen blir semantisk ekvivalent med den norske setningen. På den andre siden blir metode to problematisk i de tilfellene der det for eksempel ikke finnes semantisk ekvivalente verb i spansk som isolert samsvarer med partikkelverbet som skal oversettes. Likeledes er metoden utfordrende dersom den spanske oversetteren må legge til komplementer i oversettelsen som ikke finnes i den norske originalsetningen, for at oversettelsen semantisk skal kunne forsvares. Da kan ikke oversetteren lenger benytte metode to, men må i stedet ta i bruk andre språklige virkemidler som for eksempel omskrivning, for at oversettelsen skal kunne gjengi den norske setningen semantisk. Selv om metode to også tilsier at man oversetter hvert ord eller hver frase til en viss grad i isolasjon, kan denne metoden imidlertid føre til at nyansforskjeller og flerbetydninger i ord og fraser ikke ivaretas.

Et spesifikt partikkelverb kan benyttes i ulike tekster hvor det dertil har ulike betydninger avhengig av konteksten det står i. Når et partikkelverb av denne typen benyttes i flere forskjellige setninger, må partikkelverbets betydning analyseres for hvert enkelt tilfelle i tekstsammenheng. Dersom den spanske oversetteren kun ser på partikkelverbets betydning i isolasjon eller bare antar én betydning for dette partikkelverbet i alle sammenhenger, vil ikke den spanske oversettelsen av den norske originalteksten bli ekvivalent for alle setningene hvor partikkelverbet brukes. I disse tilfellene kan man tenke seg at oversetteren må ta i bruk den tredje metoden. Den tredje metoden, "kommunikativ oversettelse", kan også særlig komme til

uttrykk i de tilfellene der det norske partikkelverbet er oversatt mer komplekst til spansk enn med bare et enkelt verb. Samtidig kan det tenkes at med denne metoden vil noen spanske oversettelser syntaktisk være forskjellig fra den norske originalsetningen, men at semantikken like fullt er kommunikativ ekvivalent. I noen tilfeller kan oversetteren for eksempel skrive inn komplementer i den spanske teksten som ikke finnes i den norske for å gjenskape partikkelverbets betydning i den spanske oversettelsen.

Andre ganger kan oversetteren foreta en omskrivning av den norske teksten i oversettelsen til spansk. I disse tilfellene er det betydningen til den norske teksten som står i fokus og ikke nødvendigvis strukturen, men dette gjenspeiler igjen målet for en god oversettelse. Noen ganger kan imidlertid den spanske strukturen være lik den norske uten at den spanske oversettelsen gjengir betydningen til originalteksten. Avvikene mellom de to tekstene vil i disse tilfellene være av ren semantisk art, der dette kan skyldes at oversetteren ikke fullt ut har forstått betydningen til enten partikkelverbet alene, eller den konteksten som verbet står i. En annen mulig årsak kan være at partikkelverbets betydning eller strukturen verbet står i, gir andre assosiasjoner til oversetteren enn det som var ment fra originalforfatterens side. Samtidig kan det konkluderes med her at den spanske oversetteren kan alternere eller samkjøre metode to og tre hvis bruk av begge disse metodene vil indikere at verbet sammen med partikkelen oppfattes som en enhet også av den spanske oversetteren.

Jeg har i et tidligere kapittel (2.1.3) lagt frem en begrunnelse på hvorfor jeg antar at spansk ikke har partikkelverb. Samtidig har jeg vist at for visse norske kausativkonstruksjoner vil både den spanske oversettelsens betydning og struktur, være lik den norske. Dette gjør seg gjeldende som i eksemplet *el hombre tiró el perro fuera de la casa* 'mannen kastet hunden ut av døra'. For de norske konstruksjonene med partikkelverb som jeg ser på i denne oppgaven, finnes det derimot ingen lingvistisk ekvivalent struktur i spansk. Spansk synes dermed ikke å ha konstruksjonen [V + Prt = Partikkelverb]. Dette innebærer at i mange tilfeller vil spansk ha verb som kan gjengi det semantiske innholdet som verbet + partikkelen har i norsk. Samtidig kan ikke det spanske verbets betydning i enkelte oversettelser isolert sett gjengi betydningen til partikkelverbet. I noen av disse tilfellene er syntaksen til den oversatte teksten derfor blitt endret, men på semantisk grunnlag. Jeg vil likevel ikke si at en syntaktisk avvikende tekst nødvendigvis er en dårlig oversettelse. Den viser bare at ordforrådet i ulike språk ikke deler inn verden på nøyaktig samme måte i forhold til ordene de tar i bruk, og at nyanser i ord vil variere mellom språk. Samtidig kan en avvikende oversettelse si noe om hvordan de spanske

oversetterne oppfatter at verbet sammen med partikkelen fungerer syntaktisk og semantisk. Dette kommer særlig til uttrykk i de tilfellene hvor en omskrivning har funnet sted, men der semantikken likevel ivaretas. Samtidig skal det påpekes at for de fleste oversettelsene hvor enten metode to eller metode tre, eller kanskje begge to samtidig, er tatt i bruk, indikerer metodene at den spanske oversetteren oppfatter partikkelverbet som et enkeltord fordi verbet eller konstruksjonen som oversetter partikkelverbet, er semantisk ekvivalent med det norske verbet.

I den kontrastive analysen mellom norsk og spansk skal vi se hvordan spanske oversettere velger å oversette partikkelverb i ulike sammenhenger. Diskusjonen vil i stor grad dreie seg om de tilfellene der den spanske oversettelsen avviker fra den norske teksten syntaktisk og/eller semantisk der hovedfokuset for analysen er å se om også de spanske oversetterne ser verbet sammen med partikkelen i et partikkelverb som én enhet. Aller først skal vi imidlertid se en kort oversikt over de ulike typene av oversettelse som spansk har benyttet med hensyn til type verb, komplekse konstruksjon eller omskrivning i oversettelsen for å danne oss et oversiktsbilde av hvordan de spanske oversetterne oppfatter partikkelverbet med hensyn til struktur og semantikk.

5.2 Spansk oversettelse av partikkelverb

Jeg har delt inn de spanske oversettelsene i to hovedgrupper. I gruppe 1 finnes de oversettelsene hvor den spanske konstruksjonen er lik den norske. Den norske og den spanske setningen sammenfaller her slik at både subjektet og eventuelle direkte objekt og andre komplement er like. I tillegg er partikkelverbet oversatt med et enkelt verb og den spanske oversettelsen gjengir partikkelverbets betydning. I gruppe 2, derimot, samsvarer ikke den spanske oversettelsen med den norske konstruksjonen. Et avvik som gir seg utslag i syntaksen, er når partikkelverbet ikke er oversatt til et enkelt verb i spansk. Et annet syntaktisk avvik er når subjekter og andre verbuttyllinger ikke sammenfaller med den norske setningen. Samtidig er det noen ganger slik at det norske og det spanske eksemplet strukturelt stemmer overens, men at betydningen til den spanske oversettelsen ikke gjengir partikkelverbets betydning. I disse tilfellene er forskjellene semantiske. Jeg diskuterer imidlertid mulige årsaker til de syntaktiske og semantiske forskjellene som forekommer. Analysen tar òg for seg aksjonsarten til eksemplene. Her undersøker jeg om den spanske oversettelsen har samme aksjonsart som den norske setningen den er oversatt fra. I de tilfellene der aksjonsarten varierer mellom de to språkene, kommenterer jeg disse spesielt.

Aksjonsarten er særlig relevant hvor oversetteren har måttet foreta et valg i oversettelsen som det kan være interessant å se på hvor aksjonsarten enten fremkommer tydeligere eller på en annen måte i spansk enn i den norske setningen.

Det er flere ulike typer verb, konstruksjoner og omskrivninger som de norske partikkelverbene er blitt oversatt med til spansk. Med verbtyper mener jeg i denne sammenhengen transitive,- intransitive- og pronominale verb samt kopulaverb. Betegnelsen "pronominale verb" er den man i spanske grammatikker tradisjonelt benytter om en gruppe verb som er sammensatt av en leksikalsk verbkomponent og et obligatorisk eller valgfritt refleksivt pronomen *se* 'seg' (Gómez Torrego 2002:114-115, Gutiérrez Araus 2004:134-136). Videre oversetter spansk i noen tilfeller partikkelverbet med et verb som står sammen med et verbkomplement *complemento de régimen* (heretter forkortet CR). Dette verbkomplementet er en valensbunden preposisjonsfrase der preposisjonen er selektert av verbet. Verbkomplementet CR kan sidestilles med preposisjonsobjekt som for eksempel "å tenke på noen" i norsk og som er beskrevet i Faarlund et al. (1997:446).

Noen ganger har spansk også oversatt partikkelverb med det jeg vil kalle "komplekse konstruksjoner". Jeg antar termen "komplekse konstruksjoner" først for de tilfellene der den spanske oversettelsen benytter et verb sammen med enten en PP eller en NP. Disse får henholdsvis betegnelsen V + PP og V + NP. Preposisjonsfrasen i den komplekse konstruksjonen V + PP er ikke valensbunden, og preposisjonen er heller ikke selektert av verbet i motsetning til i verbkomplementet CR. Videre antas termen "komplekse konstruksjoner" også der den spanske oversettelsen av partikkelverbet er et idiomatisk uttrykk. De idiomatiske uttrykkene som er brukt i oversettelsen har strukturen V + PP der kjernen i PP har en nominal utfylling. Til de komplekse konstruksjonene regnes i tillegg også de tilfellene hvor det er benyttet en perifrase *volver + a + infinitivo* 'å komme tilbake + til + infinitiv' i den spanske oversettelsen av partikkelverbet. Perifrasen antas å være benyttet som en helhet i den spanske oversettelsen av partikkelverbet både på grunnlag av perifrasens semantiske innhold og aksjonsart. Til slutt finnes det eksempler på at spansk benytter en omskrivning av partikkelverbet i oversettelsen. Det norske partikkelverbet er i disse tilfellene oversatt til enten en nomenfrase eller en adjektivfrase i spansk. Denne typen oversettelse kaller jeg "omskrivning", og jeg gir de betegnelsen V -> NP og V -> AP.

En fullstendig oversikt over de ulike oversettelsene samt antallet for hver enkelt gruppe kan enkelt oppsummeres i en tabell. Tabell (4) viser derfor antallet for de ulike oversettelsene av partikkelverb med transitiv verbkomponent, mens tabell (5) viser tilfellene der verbkomponenten er intransitiv. Inndelingen mellom transitiv og intransitiv verbkomponent er gjort fordi verbets mulighet til å ta objekt kommer til uttrykk i oversettelsen samtidig som de spanske oversettelsene har tatt i bruk både transitive og intransitive verb i oversettelsen av begge partikkelverbgruppene. I tabellene viser kolonnen "spansk oversettelse" de ulike verbtypene, komplekse konstruksjonene og omskrivningene som er identifisert i analysen av oversettelsene, mens kolonnen "antall" indikerer antallet av de ulike typene av oversettelse som er identifisert. Detaljene rundt de ulike oversettelsene og hva antallet indikerer, kommer jeg imidlertid tilbake til i den detaljerte kontrastive analysen:

Tabell (4)

Partikkelverb med transitiv verbkomponent	
Spansk oversettelse	Antall
Transitivt verb	106
Intransitivt verb	2
Pronominale verb	11
Kopulative verb	3
Valensbunden PP	2
V + PP	2
V + NP	11
Idiomatiske uttrykk	2
Perifrase	1
V -> NP	X
V -> AP	1
Totalt	141

Tabell (5)

Partikkelverb med intransitiv verbkomponent	
Spansk oversettelse	Antall
Transitivt verb	4
Intransitivt verb	14
Pronominale verb	18
Kopulative verb	5
Valensbunden PP	X
V + PP	1
V + NP	2
Idiomatiske uttrykk	2
Perifrase	1
V -> NP	2
V -> AP	1
Totalt	50

Tabell (4) viser at i de fleste tilfellene der partikkelverbet har transitiv verbkomponent, er dette blitt oversatt til spansk med et transitivt verb. Samtidig er oversettelsene med andre verbtyper, komplekse konstruksjoner og omskrivninger i mindretall. Dersom vi ser på tabell (5) viser den at i oversettelsen av partikkelverbene med intransitiv verbkomponent er det i de fleste tilfellene blitt benyttet intransitive og pronominale verb. De resterende verbtypene samt både de komplekse konstruksjonene og omskrivningene er derimot brukt færre ganger også i oversettelsen av intransitivt partikkelverb. På den andre siden viser tabellene derimot bare hvordan selve *partikkelverbet* er oversatt. Tabellene gir dertil ingen informasjon om ekvivalente eller avvikende syntaktiske og semantiske strukturer i den spanske oversettelsen av den norske originalteksten. I tabellene gis det heller ingen indikasjon på hvilke metoder oversetterne har benyttet seg av. Jeg beskriver derimot oversettelsene mer inngående i den detaljerte kontrastive analysen av norsk og spansk. Vi begynner i den første delen (5.3.1) med å se på oversettelsen av partikkelverb med transitiv verbkomponent. Jeg gjør oppmerksom på at alle eksemplene for de transitive partikkelverbene finnes i sin helhet i appendiks B.

5.3 Detaljert kontrastiv analyse mellom norsk og spansk

5.3.1 Partikkelverb med transitiv verbkomponent

I oversettelsen av partikkelverb med transitiv verbkomponent, forventer jeg at spansk i de fleste tilfellene benytter transitive verb. Dette er fordi transitive verb i spansk syntaktisk opererer på samme måte som norske transitive verb. Verbet er toverdig og kan ha ett eksternt og ett internt argument. Det spanske transitive verbet, som det norske, kan ta en utfylling i form av et direkte objekt. Det direkte objektet er som oftest eksplisitt til stede i setningen, men i noen tilfeller kan objektet være implisitt i strukturen. Videre har verbets eksterne argument syntaktisk funksjon som subjekt i setningen og dette utgjøres som oftest av en NP. For de norske partikkelverbene står imidlertid utfyllingen til verbkomponenten og ikke til partikkelen. Men når verbkomponenten er transitiv, vil jeg heretter for enkelthets skyld regne partikkelverbet som toverdig og at det tar både subjekt og objekt. Tabell (4) viser at den spanske oversettelsen i de fleste tilfellene også er som forventet. I den spanske oversettelsen av partikkelverb med transitiv verbkomponent, er det i de aller fleste tilfellene brukt transitive verb. De transitive spanske verbene må ytterligere antas å kunne gjengi betydningen til partikkelverbet slik at oversettelsen er semantisk ekvivalent. I disse tilfellene er det mest nærliggende at oversetteren har benyttet metode to, "semantisk oversettelse", i oversettelsen, samtidig som en semantisk ekvivalent struktur også innebærer at partikkelverbet oppfattes som en enhet.

Samtidig forventer jeg imidlertid også at de spanske oversettelsene er ikke bare semantisk ekvivalente de norske setningene, men også syntaktisk like i de fleste tilfellene. For at den spanske setningen skal være syntaktisk lik den norske, må subjekter og objekter samt andre utfyllinger i de norske setningene være like eller samsvarende i de spanske oversettelsene. Dette skulle for eksempel tilsi at når norsk benytter en passivkonstruksjon gjør spansk det samme. Videre skulle det da også være sånn at når det direkte objektet er implisitt til stede i norsk, skulle det også være implisitt i spansk. I de fleste eksemplene der spansk har oversatt partikkelverbet med et transitivt verb, er den norske og den spanske setningen syntaktisk like. Samtidig finnes det tilfeller hvor syntaksen differerer. Dette kommer vi tilbake til. Likeledes som jeg forventer at syntaksen skal være lik, antar jeg at de norske setningene og de spanske oversettelsene av disse innholdsmessig er semantisk ekvivalente. Dette skulle derfor tilsi at betydningen til den spanske oversettelsen av partikkelverbet er innebygget i det spanske verbet, og at den spanske oversettelsen benytter verb som gjengir betydningen til partikkelverbet som en helhet. Dette viser seg også å være tilfellet for de fleste eksemplene. Det er dermed flest setninger hvor det semantiske innholdet er ekvivalent mellom den norske setningen og den spanske oversettelsen av denne.

Ytterligere regner jeg også med at setningenes aksjonsart, som er blitt studert i analysen av de norske partikkelverbene, vil være likeverdig mellom de to språkene. Vi så i kapittel 4 at de fleste partikkelverbene har telisk aksjonsart. Samtidig så vi at verbkomponenten alene som oftest er ikke-telisk. Det er ikke enkelt å skulle definere aksjonsarten for de spanske verbene. Verbene som er benyttet i oversettelsene, kan i mange tilfeller tolkes som ikke-teliske, men dette er særlig gjeldende hvis man ser på verbet alene i isolasjon. Når aksjonsarten likevel er definert som telisk for de spanske eksemplene mine selv om verbet alene er ikke-telisk, henger dette sammen med to forhold. Aksjonsarten telisk vil også i spansk avhenge av om verbet har en utfylling eller ikke, samtidig som aksjonsarten må ses ut ifra konteksten som verbet står i. Derfor vil det være sånn i enkelte tilfeller at den spanske setningen som helhet har telisk aksjonsart, mens verbet alene kan defineres som ikke-telisk. Jamfør her også diskusjonen rundt de norske verbenes aksjonsart i kapittel 4 og tilstedeværelse av objekter som eksempel. I de fleste tilfellene stemmer imidlertid også aksjonsarten mellom det norske eksemplet og den spanske oversettelsen overens, slik at aksjonsarten er telisk. Samtidig kunne man tenke seg tilfeller der partikkelen gir telisitet i den norske setningen, men at den spanske oversettelsen ikke uttrykker denne aksjonsarten. I disse tilfellene kan man tenke seg to årsaker

til at aksjonsarten varierer. En årsak kan være begrunnet i at spansk ikke greier å uttrykke den samme telisiteten som den norske setningen, mens en annen årsak er at ulike tempussystemer i norsk og spansk får konsekvenser for aksjonsarten i enkelte av oversettelsene. Dette skal vi se nærmere på.

La oss nå først se på et typisk eksempel med et partikkelverb der den spanske oversettelsen har benyttet et transitivt verb i oversettelsen av partikkelverbet. Her er det syntaktisk og semantisk ekvivalens mellom de to språkene ved at verbutfillinger og subjekter er like, og semantikken kan regnes som kommunikativ ekvivalent mellom de språkene. I tillegg er aksjonsarten som forventet telisk:

- (41) a   **Jeg finner frem den minste kjelen** (USH_no:96)
              Sac-o   la   cacerola más pequeña (USH_sp:109)
              velger -1.pers.sg   best.art.sg.fem.   kjele   mest liten –sg.fem.
              'Jeg velger den minste kjelen'

Vi ser først kort på den generelle syntaksen og morfologien til denne spanske setningen. I spansk bøyes verb i både person og tall. Dette fører til at spansk i mange tilfeller kan la være å realisere et subjektspronomen fordi verbendelsen indikerer både person- og tall (såkalt "pro-drop"). Subjektet kan derfor sies å være implisitt til stede i setningen. Jeg kommenterer ikke dette videre i oppgaven, men gjør leseren oppmerksom på at fenomenet forekommer. Verbet *sacar* betyr 'å hente, velge' og har verbendelsen *-o* som indikerer første person, entall, slik at subjektet er likt mellom de to setningene ved at det i den norske setningen også utgjøres av pronomenet "jeg". Det direkte objektet er også identisk mellom de to setningene der begge språkene har nomenfrasen "den minste kjelen" i norsk og *la cacerola más pequeña* 'den minste kjelen' i spansk, som objekt. I tillegg gjengir det spanske verbet partikkelverbets semantiske innhold som er 'å hente, velge', og setningene er derfor samtidig semantisk ekvivalente.

For de resterende eksemplene med samsvarende syntaktisk og semantisk struktur og der partikkelverbet er oversatt med et transitivt verb, henviser jeg til appendiksnnummer 1–79. De ulike syntaktiske og semantiske forskjellene for tilfellene der et transitivt verb er brukt i den spanske oversettelsen, blir beskrevet mer inngående i kapitlet om verbtyper (5.3.1.1.1). Deretter diskuteres avvikene som gjelder for de tilfellene der spansk enten benytter et

intransitivt eller et pronominalt verb i oversettelsen (i henholdsvis 5.3.1.1.2 og 5.3.1.1.3). Videre blir oversettelsene med kopulative verb kort beskrevet i det siste delkapitlet om verbtyper (5.3.1.1.4). I det neste kapitlet blir de syntaktiske og semantiske aspektene rundt oversettelsen til spansk der en valensbunden PP er benyttet beskrevet (5.3.1.2). Når det gjelder oversettelsen til spansk med bruk av komplekse konstruksjoner og omskrivninger, kan vi generelt si om disse strukturene at de ikke vil være syntaktisk like de norske setningene de er oversatt fra. Årsakene til de ulike avvikene beskrives for hver enkelt type konstruksjon i kapitlet om de komplekse konstruksjonene som henholdsvis tar for seg V + PP og V + NP (5.3.1.3.1), idiomatiske uttrykk (5.3.1.3.2), og perifrase (5.3.1.3.3) i oversettelsen. Til slutt finnes det et tilfelle der den spanske oversettelsen benytter fraseomskrivningen V -> AP. Dette eksemplet gjøres det rede for i kapitlet om omskrivninger (5.3.1.4). Til slutt diskuteres også aksjonsarten og variasjoner av denne mellom de to språkene, for hver enkelt verbtype eller konstruksjon hvor dette anses som relevant.

For en komplett oversikt over eksemplene henvises det til appendiks B. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at tabellen i appendiks B er gruppert etter lik og ulik syntaktisk og semantisk struktur som indikeres med fargekodene forklart øverst i tabellen.

5.3.1.1 Verbtper

5.3.1.1.1 Transitive verb

Det finnes 29 tilfeller der den spanske oversettelsen ikke samsvarer syntaktisk med de norske setningene. For disse tilfellene er det ulike setningsoppbygninger mellom norsk og spansk som ligger til grunn for de avvikende strukturene. I de fleste av tilfellene med ulik syntaks, er objektet eksplisitt til stede i spansk, mens det er implisitt i norsk. Bruk av passiv varierer også noen ganger mellom språkene slik at passiv i norsk er aktivsetninger i spansk eller omvendt. En annen forskjell som gjør seg gjeldende i syntaksen, er tilfeller hvor spansk legger til en PP i oversettelsen som ikke finnes i den norske setningen. Andre ganger er en PP i norsk ikke blitt oversatt til spansk, men derimot utelatt fra den spanske setningen. Samtidig finnes det også noen tilfeller hvor den spanske oversettelsen har ulik bruk av tempus sammenlignet med den norske setningen. Semantisk vil det variere i hvor stor grad den spanske oversettelsen gjengir den norske setningen. Dette må imidlertid ses i sammenheng med hvor ulike den norske og den spanske setningen er syntaktisk. I noen tilfeller får ikke de syntaktiske variasjonene nevneverdige konsekvenser for semantikken, mens andre ganger kan ikke betydningen sies å være semantisk ekvivalent som følge av de syntaktiske variasjonene

mellom den norske og den spanske setningen. Dette betyr imidlertid ikke at partikkelverbets oversettelse til spansk i isolasjon ikke samsvarer med partikkelverbets semantiske innhold. Samtidig kommenteres ikke dette eksplisitt for alle tilfellene. Her vil imidlertid likheten mellom norsk og spansk underbygges av at partikkelverbets semantiske innhold i parentes etter partikkelverbet og glossingen av de spanske verbene også enten er semantisk identiske eller ekvivalente.

De syntaktiske forskjellene kan imidlertid undergrupperes i ulike kategorier. Kategoriene er gjensidig utelukkende slik at en setning bare kan tilhøre en kategori. Disse kategoriene gjengis først i en tabell som viser antallet av hver enkelt kategori samt hvilke(t) appendiksnr eksemplene refererer til:

Tabell (6)

Kategori	Syntaktisk strukturforskjell	Antall	Appendiksnr
1	Implisitt direkte objekt i norsk – Eksplisitt objekt i spansk	4	78–81
2	Implisitt direkte objekt i norsk – Eksplisitt objekt i spansk samt ulike PPer i norsk og spansk	1	82
3	Implisitt direkte objekt i norsk – Eksplisitt objekt i spansk + adverb	1	83
4	Forskjellige objekter mellom norsk og spansk	3	84–86
5	Norsk passiv – Spansk aktiv	4	87–90
6	Norsk aktiv – Spansk passiv	3	91–93
7	Norsk passiv – Spansk impersonal	2	94–95
8	Norsk partikkelverb – Spansk partisipp i et idiomatisk uttrykk	1	96
9	Norsk setning med en PP – Spansk setning uten PPen, men med en NP som et direkte objekt	3	97–99
10	Norsk setning med en PP – Spansk setning kun med verb	1	100
11	Norsk setning med kun verb – Spansk setning med en PP	1	101
12	Norsk setning med PP – Spansk setning med et adverb	1	102
13	Norsk setning med et adjektiv som mangler i spansk	1	103
14	Norsk tempus preteritum – Spansk tempus perfektum partisipp	1	104
15	Spansk omskriving der partikkelverbet er sløyfet i oversettelsen	1	105
16	Norsk tempus preteritum – Spansk tempus preteritum perfektum	1	106

Kategori 1, 2 og 3 viser at en syntaktisk forskjell mellom norsk og spansk oppstår når det direkte objektet er implisitt i norsk, mens det er eksplisitt til stede i spansk. Men i tillegg til ulik forekomst av objekt har setningene i kategori 2 ulike PPer til stede i den norske og den spanske setningen, mens i kategori 3 har spansk et adverb i oversettelsen som ikke finnes i den norske setningen. En mulig årsak til at objektet er eksplisitt tatt med i spansk for disse tre kategoriene, kan være at de spesifikke verbene som brukes i de spanske setningene krever direkte objekt, og at setningene dermed blir ugrammatiske hvis objektet sløyfes. Ved utelatelse av objekt vil den spanske setningen i disse tilfellene dermed kunne anses som mangelfull. En annen årsak kan være at den spanske oversetteren har valgt å gjøre den spanske setningens betydning mer konkret ved at verbutfyllingen eksplisitt uttrykkes.

Samtidig går jeg ut fra at de norske setningene som partikkelverbene opptrer i, i disse tilfellene antas som grammatisk korrekte selv om objektet er utelatt. Imidlertid bør vi studere følgende eksempel som tilhører kategori 1, nøye:

- (42) a Verten hevet glasset sitt og de **drakk ut** (tømme, gjøre til intet) (DUB_no:74)
 El dueño levantó la copa y
 best.art.sg.mask. vert løftet -3.pers.sg. best.art.sg glass -sg.fem. og
 los dos **apuraron** la copa de calvados (DUB_sp:74)
 de to tømte -3.pers.pl. glasset med calvados/brandy
 'Verten løftet glasset og de to tømte brandyglasset'

I den spanske setningen er det direkte objektet *la copa de calvados* 'brandyglasset' til verbet *apurar* 'å tømme, gjøre slutt på' eksplisitt til stede. Objektet i den norske setningen, derimot, er underforstått ved at vi forstår at de drakk ut "noe", selv om den norske setningen ikke spesifikt peker til hva det er som drikkes. Dersom denne spanske oversettelsen derimot var uten objekt, ville den spanske setningen kunne anses som ugrammatisk. Det antas derfor at det spanske verbet *apurar* 'å tømme' må ha objekt synlig til stede for at setningen det står i skal bli grammatisk. Samtidig gjengir ikke den spanske oversettelsens betydning den norske setningen helt nøyaktig fordi den spanske oversettelsen er mer konkret i betydningen ved at den spesifiserer *hva* som ble drukket opp, noe den norske eksplisitt ikke gjør.

I eksemplene tilhørende kategori 4 er et direkte objekt eksplisitt til stede for begge språkene. For disse tilfellene er imidlertid forskjellen mellom den norske setningen og den spanske oversettelsen av denne, forankret i hvilket ledd som innehar objektsfunksjonen i setningene:

- (43) a ...og brød han hadde bakt sjøl i den gamle ovnen, og han skar
 det i tjukke skiver og **smurte margarin på** (gni utover et smøraktig stoff)
 (USH_no:45)
 ...y pan que había cocido él mismo en
 og brød -ubest.sg.mask som hadde -3.pers.sg. bakt sjøl i
 el viejo horno, lo cortó en gruesas
 best.art.sg.mask. gammel ovn -sg.mask. den skar -3.pers.sg. i tjukk -pl.fem.
 rebanadas y las **untó** con margarina (USH_sp:51)
 brødskive -pl.fem. og de -pl.fem. smurte -3.per.sg. med margarin
 '... og brød som han hadde bakt sjøl i den gamle ovnen, han skar det
 i tjukke skiver og smurte dem med margarin'

I den norske setningen er det "margarin" som har funksjon som direkte objekt for verbkomponenten "å smøre". I den spanske setningen, derimot, utgjøres det direkte objektet av det personlige pronomenet *las* 'de' som peker tilbake på *rebanadas* 'brødiskiver'. Den spanske oversettelsen inkluderer også "margarin" ved at substantivet står som utfylling til preposisjonen *con* i en PP. Samtidig kunne vi her tenke oss bruk av den samme PPen i den norske setningen med "han smurte brødiskivene med margarin". På den andre siden kunne også den spanske setningen vært formulert som den norske slik at den da ville vært *untó margarina en las rebanadas* 'han smurte margarin på brødiskivene'.

Denne mulige vekslingen mellom objektsfungerende ledd antar jeg tilsvarende fenomenet "spay/load-alternation" som Beth Levin beskriver for engelsk (Levin 1993:50-51). Levin beskriver fenomenet som en lokativ alternasjon og påpeker at denne finnes for transitive verb som relaterer til plassering eller tildekking av objekter (Levin 1993:51). Eksemplet Levin benytter i beskrivelsen sin er *Jack sprayed paint on the wall/Jack sprayed the wall with paint* 'Jack sprayet maling på veggen/Jack sprayet veggen med maling' der alternasjonen mellom hvilke ledd som syntaktisk fungerer som objekt, er tilsvarende den vi finner i eksempel (43) mellom norsk og spansk. Levin forklarer fenomenet med at alternasjonen bekrefter en helhetstenkende delingseffekt (Levin 1993:51) som jeg tolker at beskriver en veksling mellom hvilke ledd som fungerer som verbutfyllingen i en setning, men der resultatet er grammatisk uavhengig av objektsleddet. Dersom vi ser videre på den spanske oversettelsen i eksemplet over, ser vi at selv om syntaksen mellom den norske og den spanske setningen differerer, synes betydningen til den spanske oversettelsen å være svært lik den norske setningen. Jeg ser derfor ikke at syntaksforskjellene her fører til store semantiske forskjeller mellom norsk og spansk, men at setningene derimot i stor grad er kommunikativt ekvivalente.

Kategoriene 5, 6 og 7 i tabellen indikerer at det syntaktiske skillet mellom de to språkene for eksemplene i disse tre kategoriene, utgjøres av ulik bruk av passivkonstruksjoner i norsk og spansk. Før jeg går videre i analysen av disse tre kategoriene, vil jeg kort kommentere at passivsetninger i både norsk og spansk syntaktisk kan kategoriseres som intransitive ved at de naturligvis ikke tar objekt. Når tilfellene som beskrives her likevel er plassert i gruppen av transitive partikkelverb som er oversatt med et transitivt verb i spansk, bunner dette ut i at passivsetningens aktive motsetning har verb som tar objekt. I tillegg foregår det i disse eksemplene en veksling mellom aktiv og passiv mellom de to språkene slik at en enhetlig

gruppering av transitivt/intransitivt verb, er utfordrende å få til. Ser vi på kategori 5, er de spanske oversettelsene aktivsetninger der den norske originalsetningen er passiv. I kategori 6, derimot, er situasjonen omvendt ved at den spanske oversettelsen er en passivsetning, mens den norske er aktiv. La oss se på et eksempel der setningen er passiv i norsk og aktiv i spansk:

(44) a ... og studerte i smug alle som kom opp fra metroen. Det var en stadig strøm som ble **gulpet opp** (spy) (DUB_no:67)

El metro **vomitaba** un flujo
 best.art.mask. metro spydde -3.pers.sg. ubest.art.sg.mask. strøm -sg.mask
constante de gente (DUB_sp:67)
 stadig av folk -sg.fem.
 'metroen spydde stadig en strøm av folk'

I den norske passive setningen utgjøres subjektet for partikkelverbet "å gulpe opp" av nomenfrasen "en stadig strøm". Frasen refererer til "alle som kom opp fra metroen" og underforstått kan setningen tolkes til at det 'stadig er en strøm av mennesker som kommer opp fra metrostasjonen'. I den spanske aktive setningen, derimot, er subjektet *el metro* 'metroen' for verbet *vomitara* 'å spy'. En syntaktisk forskjell er naturligvis altså hvilket ledd som fungerer som subjekt. I den spanske oversettelsen kan også tolkningen forstås dit hen at det er 'en stadig strøm av folk som kommer opp fra metrostasjonen'. Tolkningen til både den norske og den spanske setningen må dermed kunne sies å være kommunikativ ekvivalente i dette tilfellet slik at semantikken i stor grad ivaretas her selv om setningenes valens varierer.

Samtidig kunne spansk like gjerne ha oversatt denne setningen med en passiv. Bruk av passiv i spansk ville ikke resultert i en mindre grammatisk riktig setning. Oversettelsen ville da også sammenfalt mer med den norske. Ser vi på de andre eksemplene i kategoriene 5 og 6, ville det samme være tilfellet for dem. Jeg ser ingen klare språklige årsaker til at denne vekslingen mellom passiv- og aktivsetninger forekommer. Den opprinnelige diatesen kunne vært benyttet i de spanske oversettelsene her uten at det ville fått noen grammatiske konsekvenser verken for det syntaktiske eller semantiske aspektet i de spanske setningene. Med lik diatese ville oversettelsen også syntaktisk vært mer identisk med den norske.

Kategori 7 indikerer også ulik bruk av passiv, men her ligger forskjellen i at norsk bruker s-passiv, mens den spanske oversettelsen har en *impersonal* 'upersonlig'-konstruksjon. Denne

typen konstruksjon karakteriseres typisk i spanske grammatikker med at setningene mangler subjekt samtidig som det beskrives mange underkategorier for denne typen konstruksjon. Konstruksjonen i den spanske oversettelsen som tilhører kategori 7, utgjøres av det upersonlige *haber que + infinitivo* 'man må/bør + infinitiv' (Gómez Torrego 2002:270). Konstruksjonen kan antas å bli benyttet i ulike tilfeller der subjektet for verbhandlingen enten er ukjent eller ikke er obligatorisk eksplisitt til stede. Samtidig antas det ytterligere her at den spanske oversetteren bruker denne upersonlig-konstruksjonen som et middel til å gjenskape passivsetningen i norsk:

- (45) a   ..., du vet, hvis du pantsetter noe, må det **løses ut** (frigjøre, løskjøpe) og hentes innen en viss tid (MIV_no:112)
- Como sabrá,   cuando se   empeña   algo,
 som   vet -3.pers.sg.høflig. når   man -3.pers.sg. pantsetter -3.pers.sg. noe -sg.mask
 hay que **desempeñar**lo   y recogerlo   dentro
 måman   innløse   det -pron.sg.mask. og hente   det -pron.sg.mask. gjennom
 de un   plazo   determinado   (MIV_sp:133)
 av ubest.art.sg.mask   tid -sg.mask.   bestemt -adj.sg.mask.
 'Som De vet, når man pantsetter noe, må man innløse det og hente det igjen i løpet av en fastsatt tid'

I den norske passivsetningen er det et ekspletivt "det" som syntaktisk fungerer som subjekt. Spansk har imidlertid ikke et tilsvarende ledd som kan utgjøre foreløpig subjekt, og det er heller ikke et ledd i den spanske oversettelsen som syntaktisk fungerer som subjekt for verbet *desempeñar* 'å innløse'. I tilfeller der norsk har foreløpig subjekt, har spansk i stedet brukt blant annet upersonlig-konstruksjoner som en mulighet og som oversetteren har valgt i dette tilfellet. Samtidig synes de to setningene imidlertid å være kommunikativt ekvivalente slik at oversettelsen kan forsvares semantisk.

I den spanske oversettelsen av partikkelverbet som tilhører kategori 8 er det benyttet et uttrykk som i spansk kan karakteriseres som idiomatisk på grunnlag av betydningen til uttrykket som en helhet. Dette idiomatiske uttrykket er likevel strukturelt forskjellig fra de idiomatiske uttrykkene som inngår i de komplekse konstruksjonene:

- (46) a   Til slutt **ga** han **opp**... (avskrive, slutte) (MIV_no:78)

Luego se **dio** **por vencido** (MIV_sp:92)
straks seg – upers.pron.3.pers.sg. ga- 3.pers.sg. av overgitt
'straks erklærte han seg overgitt'

Uttrykket *darse por vencido* 'å erklære seg overgitt' utgjør predikatet i den spanske setningen og oversetter samtidig partikkelverbet til spansk. Predikatet er syntaktisk forskjellig fra det norske predikatet hvor verbkjernen utgjøres av partikkelverbet, fordi det spanske uttrykket har en PP som ikke finnes i den norske setningen. I tillegg er subjektet i norsk NPen "han", mens i spansk er subjektet implisitt til stede via pro-drop. Pronomenet *se* 'seg' er videre en komponent i det pronominale verbet *darse* 'å se seg' som syntaktisk har funksjon som direkte objekt i denne setningen (Gómez Torrego 2002:114). I den norske originalsetningen, er derimot objektet utelatt og kan forstås som implisitt til stede i setningen.

Den spanske oversettelsen i dette tilfellet må ses på som en strukturelt variabel måte å uttrykke originalspråket på i oversettelse der den spanske oversettelsen dekker situasjonens betydning uten at den helt betyr det samme som den norske setningen. Dersom man også ser på den semantiske tolkningen til den spanske oversettelsen her, er det ikke åpenbart hvorfor akkurat dette uttrykket er benyttet. Oversettelsen synes heller ikke å være kommunikativ ekvivalent med den norske setningen. Derav kan denne oversettelsen også ha kommet uheldig ut dersom det også antas at oversetteren her har benyttet oversettelsesmetode tre, "kommunikativ oversettelse", i et tilfelle hvor det initialt i hvert fall ville ha vært nødvendig å ta i bruk metode to "semantisk oversettelse" for å til en så god oversettelse av partikkelverbet som mulig.

Det er ulike forekomster av PPer i norsk sammenlignet med den spanske oversettelsen som danner grunnlaget for de syntaktiske variasjonene i tilfellene som hører til kategori 9, 10, 11 og 12. I noen av tilfellene er PPen i den norske setningen skrevet om til en spansk NP i oversettelsen som i spansk syntaktisk fungerer som et direkte objekt. I disse tilfellene får imidlertid ikke omskrivningen noen konsekvenser for oversettelsenes semantiske innhold slik at de anses som semantisk ekvivalente med de norske setningene. NP-omskrivningene av PPene gjelder før øvrig eksemplene i kategori 9. I et tilfelle finnes det eksempel på at en PP i den norske setningen som ikke er oversatt i den spanske setningen. I ett annet tilfelle har den spanske oversetteren derimot lagt til en PP som ikke er uttrykt i den originale norske teksten. Disse to tilfellene tilhører kategoriene 10 og 11. Til slutt for tilfellet tilhørende kategori 12, er PPen i den norske setningen blitt oversatt til spansk med et adverbial. Heller ikke disse

variasjonene med bruk av ulike PPer har relevans for tolkningen av oversettelsen selv om setningene resulterer i syntaktisk ulike konstruksjoner. Jeg ser heller ingen opplagte språklige årsaker til ulikhetene som det vises til her, men antar imidlertid at de spanske oversettelsene er semantisk ekvivalente med de norske setningene.

Den syntaktiske forskjellen som finnes mellom det norske og det spanske eksemplet som tilhører kategori 13, er ikke gjeldende for oversettelsen av partikkelverbet, og utgjør dermed heller ingen relevans for dette kapitlets formål. Den strukturelle variasjonen for eksemplet i kategori 13 ligger imidlertid begrunnet i at det finnes et adjektiv i den norske setningen som ikke er oversatt til spansk. Samtidig får dette fraværet av adjektivet ingen konsekvenser for oversettelsen semantisk sett. Den spanske oversettelsen er semantisk ekvivalent til den norske setningene og jeg velger derfor ikke å beskrive denne videre i detalj. Dette eksemplet finnes i appendiksnnummer 103.

Likeledes utgjør ikke det faktum at tempusformen i tilfellet som hører til kategori 14 er preteritum i norsk og presens perfektum i spansk, noen konsekvenser for den semantiske tolkningen av oversettelsen her. I dette eksemplet er derimot verbet i den spanske oversettelsen mer semantisk spesifikt enn verbet i originalsetningen:

- (47) a   **Tok du det opp? spurte jeg** (her: feste til tape, særlig musikk-film) (M_no:69)
          ¿Lo   **has**   **grabado?**-   pregunté (M_sp:69)
          det –pron.ent.mask. har- 2.pers.ent. tatt opp – partisipp spurte -1.pers.ent.
          'har du tatt det opp? spurte jeg'

Det spanske verbet *grabar* i oversettelsen her er interessant fordi det konkret indikerer at enten film eller musikk blir "tatt opp på bånd". Denne spesifikke tolkningen som også må tillegges partikkelverbet i akkurat dette tilfellet, kan tenkes å måtte uttrykkes ved hjelp av et direkte objekt i norsk. I spansk, derimot, kommer tolkningen til uttrykk direkte gjennom verbet alene. Semantisk kan denne spanske oversettelsen i tillegg også tilsies å underbygge betydningen som partikkelverbet har i akkurat dette tilfellet, samtidig som setningene derav er kommunikativt ekvivalente.

De to siste eksemplene fra gruppen med transitivt spansk verb i oversettelsen tilhører kategori 15 og 16. De syntaktiske forskjellene mellom den norske originalsetningen og den spanske

El cerebro estaba compuesto, además,
 best.art.sg.mask. hjerne –sg.mask. var -3.pers.sg. sammensatt –sg.mask. dessuten
 por átomos que se habían **hervido**
 av atomer som man –upers.pron.passiv hadde -3.pers.pl. kokt –partisipp
 en estrellas ya quemadas hace mucho tiempo
 i stjerner –pl.fem. allerede utbrente –pl.fem. gjør -3.pers.sg. mye tid
 (M_sp:166)
 'hjernen var dessuten sammensatt av atomer som man hadde kokt i stjerner for
 veldig lenge siden'

Dersom vi ser på partikkelverbet i setningen, kan tolkningen i denne konteksten være 'å starte, begynne'. Vi tenker oss at "atomene oppstod en gang" eller "hadde sitt utspringspunkt i de utbrente stjernene". Den spanske oversettelsen bruker imidlertid verbet *hervir* 'å koke' som har den samme interpretasjonen som den norske verbkomponenten "å koke". Når "koke" brukes alene betyr det 'å lage noe ved å la det koke, ofte i vann'. I de fleste tilfellene benyttes verbet i samband med matlaging. En forklaring på denne oversettelsen kan være at oversetteren ikke har forstått den iboende semantikken til dette partikkelverbet. I dette tilfellet fører partikkelen til en radikal endring i verbbetydningen i norsk som ikke er opplagt ved første gjennomlesning. Den spanske oversettelsen synes imidlertid merkelig fordi den på ingen måte gjengir originaltekstens tolkning. Samtidig er også aksjonsarten forskjellig mellom norsk og spansk her. Aksjonsarten for det norske eksemplet er telisk ved at handlingen klart inneholder forestillingen om et slutt punkt (Faarlund et.al. 1997:639). Det spanske verbets aksjonsart er derimot ikke-telisk fordi verbhandlingen ikke synes å være en avsluttet handling.

Når vi ser på aksjonsarten i norsk og spansk i de tilfellene der partikkelverbet er oversatt med et transitivt verb, er den i de aller fleste tilfellene telisk i begge språk. I tre tilfeller er aksjonsarten derimot telisk i norsk og ikke-telisk i spansk der den ikke-teliske aksjonsarten kommer til uttrykk i spansk gjennom tempusformen som oversetteren benytter. Jeg henviser til appendiksnummer 49 og 86 for to av tilfellene, mens vi her skal se på tilfellet fra appendiksnummer 15 i detalj:

- (50) a ... og **tok inn synet av freskene på veggen** (MIV_no:193)
 ... y **veía** borrosos los frescos
 og så -3.pers.sg.imperf. uklart –pl.mask. best.art.pl.mask. freskene –pl.mask.

de las   paredes   (MIV_sp:229)

av best.art.pl.fem. veggene –pl.fem.

'... og så uklart freskene på veggen'

Den norske setningens aksjonsart tolkes til å være telisk på grunnlag av setningens semantikk. Setningen betyr '... å se lenge på freskene på veggen' der det å ta inn synet av freskene kan ses på som en durativ handling, men der denne bare foregår over en viss tid, og det samtidig finnes en forestilling om et slutt punkt for verbhandlingen "å ta inn". I den spanske oversettelsen er tempusformen *imperfecto* benyttet (Kendris and Kendris 2003:490). I spansk skilles det mellom imperfektiv og perfektiv fortid ved at språket har to ulike bøyningssystemer for preteritum. Disse to fortidsformene i spansk utgjøres av henholdsvis *indefinido* (perfektiv) og *imperfecto* (imperfektiv). Når tempusformen *imperfecto* benyttes, angir det en imperfektiv aksjonsart i spansk (Gómez Torrego 2002:146). Samtidig blir ofte *imperfecto* brukt for å beskrive en situasjon eller indikere en gjentakende handling i fortiden. Man kan selvfølgelig se for seg at verbhandlingen som *imperfecto* her viser til, er avsluttet i fortiden. Likevel tillegges denne tempusformen en mer ikke-telisk forståelse av verbhandlingen. Samtidig er det interessant at spansk i dette tilfellet velger å bruke *imperfecto*. Dette indikerer at oversetteren her har forstått partikkelverbets mer naturlige tolkning. I isolasjon har nemlig dette partikkelverbet en ikke-telisk aksjonsart.

I den kontrastive analysen av de ulike oversettelsene av partikkelverb med transitiv verbkomponent der spansk har brukt et transitivt verb, har vi nå sett at ulike syntaktiske strukturer mellom de to språkene kan ligge forankret i forskjellige språklige fenomener, men også i valg som oversetteren foretar seg. Samtidig indikerer analysen at syntaktiske variasjoner i liten grad får konsekvenser for den semantiske ekvivalensen mellom norsk og spansk, slik at formålet for den gode oversettelsen i stor grad opprettholdes der målet er å gjenskape en så semantisk ekvivalent oversatt tekst som mulig sammenlignet med originalteksten. I tillegg indikerer imidlertid også analysen at den spanske oversettelsen av partikkelverbet i de fleste tilfellene gjengir den semantiske tolkningen av partikkelverbet. Dette skulle dermed være en indikasjon på at de spanske oversetterne så langt oppfatter verbet sammen med partikkelen som en enhet som også gjenspeiles i den spanske oversettelsen av partikkelverbet i isolasjon i de fleste tilfellene.

I den videre diskusjonen skal vi først nå ta for oss oversettelsen med intransitive og pronominale verb i den spanske oversettelsen, for deretter å se kort på spansk oversettelse med kopulaverb. (For diskusjon rundt termene transitivt/intransitivt verb, henviser jeg også til kapittel 5.3.1.1.1).

5.3.1.1.2 *Intransitive verb*

I utgangspunktet synes det rart at et norsk partikkelverb med transitiv verbkomponent skulle oversettes til spansk med et intransitivt verb. Spanske intransitive verb opererer syntaktisk som norske intransitiver ved at de kun har et eksternt argument. Følgelig kan heller ikke de spanske intransitive verbene ta et direkte objekt som utfylling. På grunnlag av dette skulle man anta at spanske intransitive verb i oversettelsen av partikkelverbene med transitiv verbkomponent, syntaktisk ville bli problematisk. Videre kunne man tenke seg at betydningen til den norske setningen følgelig heller ikke ville kunne gjengis. En mulig forklaring på oversettelsen med denne verbtypen i spansk, er at den semantiske ekvivalenten til enkelte transitive partikkelverb, alltid er intransitive i spansk. Vi så i tabell (4) at det er to tilfeller der spansk har brukt et intransitivt verb i oversettelsen. Begge tilfellene er syntaktisk forskjellig fra de norske setningene. Samtidig er graden av ulikhet forskjellig mellom de to. I det ene eksemplet har spansk foretatt en total omskrivning av hele setningen som partikkelverbet står i uten å oversette partikkelverbet direkte. Det semantiske innholdet bevares derfor heller ikke i oversettelsen. Dette eksemplet finnes i appendiknummer 108. I den andre setningen består syntaksforskjellen i at spansk har lagt til en PP som ikke finnes i den norske setningen:

- (51) a Det kan iblant kjennes som om hun må ha tenkt at det var slik hun skulle holde oppsikt med meg dersom hun en dag **ble revet bort** (dø, bli borte for alltid) (M_no:337)
- A veces tengo la sensación
 til ganger –ubest.pl.fem. har -1.pers.sg. best.art.sg.fem. følelse –sg.fem.
 de que pensó que así me vigilaría
 av at tenkte -3.pers.sg.hun/han at slik meg –ind.obj. skulle overvåke -3.pers.sg.hun/han
 si **moría** antes que yo (M_sp:305)
 hvis skulle dø -3.pers.sg. før at jeg

’Noen ganger har jeg følelsen av at hun tenkte at slik skulle hun overvåke meg dersom hun døde før meg’

Den norske setningen er en passivsetning, mens den spanske setningen er aktiv. Verbet i passivsetningen har ikke objekt og syntaktisk er dette verbet derfor enverdig og samsvarer med et intransitivt verb. Samtidig vil jeg påpeke at det norske verbet i originalsetningen kan ta objekt når det står i aktivsetninger og er derfor kategorisert som et transitivt verb i dette tilfellet. På den andre siden kan det faktum at den norske setningen er en passivsetning, forklare hvordan det syntaktisk åpner opp en mulighet for å oversette transitive partikkelverb til et intransitivt verb i spansk. Preposisjonsfrasen som er lagt til i setningen, er *antes que yo* 'før meg' og synes som en unødvendig frase i oversettelsen. Dersom "hun" skal kunne holde oppsikt med fortelleren etter sin død, må nødvendigvis fortelleren leve lenger enn "hun". Det er dermed underforstått at det er "hun" som dør først. Semantisk kan imidlertid denne oversettelsen forsvares. Den semantiske ekvivalenten i det spanske språket for partikkelverbet "å rive bort", er det intransitive verbet *morir* 'å dø'. Samtidig antas det norske partikkelverbet å være et idiom hvis betydning er 'å dø' og som følgelig må være lagret separat i leksikon. Jeg ser samtidig ikke at det finnes en annen, tilsvarende mulighet i det spanske språket for oversettelse av dette partikkelverbet enn *morir* i denne konteksten. Denne oversettelsen karakteriseres derfor også som semantisk ekvivalent med den norske setningen der det samtidig syntaktisk kan forsvares at et intransitivt verb er benyttet i den spanske oversettelsen av et transitivt partikkelverb.

5.3.1.1.3 Pronominale verb

Pronominale verb i spansk utgjøres av en gruppe verb som ledsages av et pronomen *se* 'seg' (i 3. person entall/flertall) som syntaktisk fungerer som direkte objekt, og noen ganger som indirekte objekt, og som kongruerer med subjektet i setningen (Gómez Torrego 2002:114-115, Butt and Benjamin 2004:369). Like fullt karakteriseres ikke funksjonen til *se* som pronomen i alle tilfeller, men må heller kunne beskrives som et verbmorfem som har ulike funksjoner (Gutiérrez Araus 2004:135). For enkelthets skyld vil jeg likevel opprettholde benevnelsen "pronomen" i denne redegjørelsen. På bakgrunn av tilstedeværelsen av pronomenet *se* i strukturer med pronominale verb i spansk og hvor disse utgjør verbet i den spanske oversettelsen, vil ikke den spanske oversettelsen være syntaktisk lik den norske setningen. Samtidig kan oversettelsene semantisk kunne forsvares når spansk bruker pronominale verb i oversettelsen ved at den spanske semantiske ekvivalenten til partikkelverbet bare utgjøres av pronominale verb i noen tilfeller. Gruppen av pronominale verb i spansk kan imidlertid også ytterligere deles opp i flere underkategorier. Underkategoriene må ses i sammenheng med den funksjonen *se* har i den spanske setningen.

En underkategori innenfor gruppen av pronominale spanske verb, er når *se* har en refleksiv funksjon der verbet er refleksivt og indikerer at noen utfører verbhandlingen *a si mismo* 'til seg selv'. Dette tilsvarer norske refleksiver som "å smøre seg" eller "å vaske seg". I tre av tilfellene med et pronominalt verb i den spanske oversettelsen, karakteriserer jeg verbet som refleksivt. Et eksempel på et refleksivt verb finnes i oversettelsen av partikkelverbet "ta på" som i dette tilfeller har tolkningen 'å kle på seg'. Den spanske oversettelsen er med verbet *ponerse* 'å kle på seg' som samtidig har den refleksive tolkningen 'å kle på seg selv'. De resterende spanske oversettelsene hvor det er brukt refleksive pronominale verb, finnes i appendiksnummer 109–111.

I spansk finnes det imidlertid også verb som alltid er pronominale. For denne gruppen verb kan pronomenet *se* aldri utelates fra setningen det står i fordi en utelatelse av pronomenet ville resultert i en ugrammatisk setning. I den spanske oversettelsen finnes det et tilfelle der verbet alltid er pronominalt i spansk. Dette spanske verbet oversetter partikkelverbet "å stenge av" som i konteksten det står i, tolkes til 'å holde munn'. Det spanske verbet som er benyttet, er *callarse* 'å tie, være taus' der *se* utgjør en obligatorisk del av verbet og der det samtidig ikke finnes et verb **callar*. Dette eksemplet finnes i appendiksnummer 112.

Samtidig har spansk også en gruppe pronominale verb hvor den spanske verbkomponenten alene har en annen betydning enn når den står sammen med pronomenet *se*. Et typisk eksempel benyttes i den spanske oversettelsen av "å bryte opp" som i norsk her kan tolkes til 'å forlate, særlig om selskap'. Spansk har oversatt dette partikkelverbet med verbet *despedirse* 'å ta farvel'. Når verbkomponenten *despedir* opptrer alene, er det imidlertid transitivt og betyr 'å hive, kaste'. Denne gruppen av pronominale verb utgjør størsteparten av tilfellene innenfor gruppen av pronominale verb i oversettelsen, og er å finne i appendiksnummer 113–116.

Den siste gruppen av pronominale verb som vi finner i oversettelsen, tilhører gruppen *dativos* 'dativ'. Disse verbene regnes ikke egentlig som pronominale verb, og *se* endrer heller ikke betydningen til verbet på noen måte (Gómez Torrego 2002:308-309). Pronomenet *se* anses i stedet for å være et forsterkende, ekspletivt element som forsterker verbhandlingen og forståelsen av hvem som utførte den:

- (52) a Det hender at et barn **spiser opp** en sjokolade... (fortære, gjøre til intet) (M_no:191)
 A veces un niño **se**

noen ganger ubest.art.sg.mask. barn –sg.mask. seg –refl.pron.dativo
come una chocolatina... (M_sp:178)
 spiser -3.pers.sg. ubest.art.sg.fem. sjokolade –sg.fem.
 'Noen ganger spiser et barn opp en sjokolade'

I dette tilfellet kan man ikke tillegge den refleksive tolkningen 'barnet spiser sjokoladen til seg selv' i den spanske setningen, og det pronominalt *se* tilfører heller ingen betydningsendringer for *comer* 'å spise'. Samtidig står pronomenet *se* til subjektet *un niño* 'et barn' og tolkningen blir, som følge av pronomenet, 'barnet spiste opp sjokoladen alene og bare for seg'. Denne typen spansk konstruksjon kan for eksempel også sammenlignes med det norske "å ta seg en sjokolade". Ytterligere er det en veldig interessant faktor i dette eksemplet ved at pronominalen endrer aksjonsarten til verbet på lik linje med det partikkelen *gør* i det norske verbet. Verbet *comer* 'å spise' er ikke-telisk i spansk, men når det står med en *dativo*-pronominal, endres aksjonsarten til å bli telisk der tolkningen enten er 'totalt konsum' (Butt & Benjamin 2004:370), eller at 'barnet fortærte sjokoladen fullstendig og gjorde den til intet'. Denne spanske oversettelsen er derfor ikke bare semantisk ekvivalent med den norske setningen, men *se* har samtidig en tilnærmet lik funksjon som det partikkelen har i det norske tilfellet. Derav ser vi også at selv om de spanske eksemplene med pronominalt verb er syntaktisk ulike de norske setningene de oversetter, kan denne verbtypen i oversettelsen forsvares både ut ifra et semantisk ståsted og i forhold til gjengivelse av aksjonsart.

5.3.1.1.4 Kopulative verb

De tre norske eksemplene som er oversatt til spansk med kopulaverb er alle passivsetninger med være-passiv, men med partikkelverbet som hovedverb i partisippform. Hovedforskjellen mellom den norske og den spanske setningen er dertil at partikkelverbet uttrykkes verbalt i norsk og adjektivisk i spansk. Like fullt er setningene strukturelt samsvarende, og det spanske predikativet har en semantisk ekvivalent tolkning med det norske partikkelverbet slik at semantikken ivaretas:

(53) a Den var ikke **pakket ut** (tatt ut av emballasje) (MIV_no:240)
 ...,... no estaba **desembalado** (MIV_sp:283)
 ikke var -3.pers.sg. utpakket –sg.mask.
 'Den var ikke utpakket'

Aksjonsarten differerer imidlertid mellom den norske og den spanske setningen i dette tilfellet. I norsk er aksjonsarten telisk fordi setningen indikerer en ferdig avsluttet verbhandling både gjennom partikkelverbets fortidsform "pakket ut", og den *prosess* som verbhandlingen indikerer der det antas at noe "har kommet til en avsluttet tilstand" (Frawley 1992:305). Aksjonsarten i den spanske oversettelsen er imidlertid ikke-telisk. Dette antas å ha sammenheng med at kopulaverbet i den spanske oversettelsen mer beskriver en tilstand enn det viser til en konkret handling. For øvrig finnes eksemplene med denne oversettelsen i appendiksnummer 120–122.

5.3.1.2 Valensbunden preposisjonsfrase

Den valensbundne preposisjonsfrasen er et verbkomplement som består av en preposisjon samt en obligatorisk utfylling i form av en nomenfrase. I spansk finnes det noen verb som alltid tar et verbkomplement i form av denne bundne PPen (Araña og Aísa 1997:120). De fleste spanske verbene som opptrer med dette komplementet, kan imidlertid også stå alene som et vanlig transitivt verb. I de fleste tilfellene endres imidlertid betydningen til verbet når det står sammen med komplementet. Som jeg nevnte i beskrivelsen av den valensbundne PPen i kapittel 2, kan det noen ganger i norsk være vanskelig å skille dette verbkomplementet fra partikkelverbkonstruksjoner i de tilfellene der partikkelverbet har et eksplisitt objekt og rekkefølgen på komponentene er V + Prt + NP. Med denne rekkefølgen samsvarer leddrekkefølgen i setningen partikkelverbet opererer i med leddrekkefølgen i de tilfellene der et spansk verb står sammen med en valensbunden PP. Like fullt er de syntaktiske egenskapene til verb med en valensbunden PP og verb som står med en partikkel, ulike. Den mest prekære årsaken til det, er at den valensbundne PPen obligatorisk tar en NP som utfylling og at rekkefølgen alltid må være V + P + NP.

Samtidig er betydningen til den valensbundne PPen i stor grad bestemt av verbet.

Betydningen til et spansk verb som står sammen med verbkomplementet CR kan i noen tilfeller være lik betydningen til partikkelverbet. For de tilfellene der dette inntreffer, vil den norske og den spanske setningen semantisk samsvare med hverandre, og forklare at CR brukes i den spanske oversettelsen i noen tilfeller. Det finnes to eksempler på at den spanske oversettelsen har benyttet en valensbunden PP i mitt datamateriale. I et av disse eksemplene samsvarer setningene syntaktisk og semantisk. Dette eksemplet finnes i appendiksnummer 123. I det andre tilfellet differerer imidlertid syntaksen og semantikken mellom setningene:

- (54) a **Å tvinge fram** det verste i folk,... (gjennomføre med makt) (DUB_no:68)
Provocar à la gente para que sacase
 provosere til best.art.sg.fem. folk –sg.fem. forat -konjunktivstyrer skalhenteut -3.pers.sg.konj.
 lo peor que tiene dentro,... (DUB_sp:68)
 det –pron.3.pers.sg. verre som har -3.pers.sg. innvendig
 'Å provosere mennesket for at de skal hente ut det verste de har inne i seg'

I tilfellet over har oversetteren omskrevet den norske setningen fullstendig i den spanske oversettelsen. De to setningene differerer syntaktisk både i forhold til hvilke ledd som fungerer som direkte objekt, og ved at en sekvens i det norske direkte objektet "det verste" er blitt skrevet om til en kompleks leddsetning i spansk innledet av *para que* 'for at'. Samtidig differerer disse setningene også semantisk både som følge av de syntaktiske variasjonene, men også fordi det spanske verbet som er brukt i oversettelsen av partikkel verbet har en annen tolkning enn partikkel verbet i isolasjon.

5.3.1.3 Komplekse konstruksjoner

Syntaktisk vil det ikke være likhet mellom de spanske oversettelsene som benyttet komplekse konstruksjoner og partikkelverbkonstruksjonene i norsk. Det er ulike årsaker til dette som igjen avhenger av hvilken kompleks konstruksjon som benyttes. Diskusjonen rundt oversettelsene der spansk benytter komplekse konstruksjoner, vil jeg i hovedsak konsentrere meg om det semantiske innholdet i den norske og den spanske setningen. Samtidig antar jeg at det i spansk enten ikke finnes et semantisk ekvivalent verb for partikkelverbene som oversettes i spansk med denne gruppen konstruksjoner, eller at det faktisk finnes et semantisk ekvivalent verb i spansk, men at oversetteren i akkurat disse tilfellene velger ikke å bruke dem. Like fullt er målet også for disse oversettelsen at de skal være så semantisk ekvivalente med den norske originalsetningen som mulig. På dette grunnlaget vil det derfor være interessant å se om de komplekse konstruksjonene i tilfellene som er brukt i spansk her, semantisk kan forsvares. De komplekse konstruksjonene finnes i sin helhet i appendiksnummer 125–140.

5.3.1.3.1 V + PP og V + NP

I de tilfellene der den spanske oversettelsen bruker enten den komplekse konstruksjonen V + PP eller V + NP, forstås konstruksjonen som en helhet til å være en spesifikk oversettelse av *partikkel verbet*. Syntaktisk sammenfaller ikke oversettelsene til spansk ved å bruke V + PP med de norske setningene, fordi det er lagt til en PP i den spanske setningen som ikke finnes i

den norske strukturen. I de to tilfellene der spansk har oversatt partikkelverbet med en V + PP, er oversettelsene imidlertid også semantisk forskjellige fra de norske setningene:

- (55) a Reidar ville blitt **stemt ned** (velge vekk, votere ned et forslag) MIV_no:170
Reidar Folke Jespersen *habría* **quedado**
RFJ villehablitt -3.pers.sg. forblitt
en minoría (MIV_sp:202)
i mindretall
'Reidar Folke Jespersen ville ha blitt værende i mindretall'

Partikkelverbet har tolkningen 'å votere ned et forslag' der vi videre skjønner at det er "Reidars forslag" som her ikke blir valgt. Den spanske oversettelsen av partikkelverbet *habría quedado en minoría* 'ville blitt værende i mindretall' har imidlertid en semantisk nyanseforskjell som ikke så lett kommer til uttrykk i den norske setningen. Den spanske oversettelsen indikerer at "Reidar får flertallet mot seg" der det også kan tolkes inn i den norske setningen at 'det forslaget som Reidar fremla ikke ville blitt valgt som løsning og at Reidar da vil bli værende i mindretall'. Denne spanske oversettelsen kan kanskje bare forstås som å være en annen måte å uttrykke den norske tolkningen på, samtidig som at setningene likevel ikke kan karakteriseres som semantisk ekvivalente, men heller kommunikativ ekvivalent.

Når konstruksjonen V + NP benyttes i oversettelsen, får den spanske setningen enten et objekt lagt til som ikke finnes i den norske setningen, eller leddet som fungerer som objekt vil variere mellom norsk og spansk. Oversettelsene med konstruksjonen V + NP gjengir samtidig i noen tilfeller den norske setningens betydning på en akseptabel måte. Dette gjelder for eksemplene i appendiksnr 127 til og med nummer 134. Dette kommer til uttrykk som for eksempel i oversettelsen av partikkelverbet "brenne av" som her betyr 'å antenne, lage ild'. Spansk har oversatt dette med *abrir fuego* 'å åpne ild' der verbobjektet i spansk får frem at det er "ild" som åpnes. Jeg påpeker også at spansk ikke hadde kunnet benytte verbet *abrir* 'åpne' alene, fordi dette er semantisk et verb med et svært bredt tolkningsområde og bruksområder, men som her ikke ville gitt noen mening i oversettelsen. Like fullt anses oversettelsen som beskrives over, som kommunikativt ekvivalent med den norske setningen. For de tre gjenværende oversettelsene med V + NP, karakteriserer jeg imidlertid de spanske

oversettelsene so ikke-akseptable. En forklaring til det er at den spanske setningens semantikk i sin helhet ikke er ekvivalent med den norske setningen:

- (56) a   Odin mener at hemmeligheten må **poppes opp** (her: forbedre) (DUB_no:336)
Odin piensa   que hay que **darle**
Odin tenker -3.pers.sg. at ha at giham –infinitiv+pron.ind.obj.3.pers.sg.
más bombo   a ‘el   secreto’   (DUB_sp:345)
mer stortromme   til best.art.sg.mask. hemmelighet –sg.mask.
'Odin tenker at det må slås hardere på stortromma for å gi hemmeligheten mer publisitet'

Den norske setningen kan tolkes til at 'Odin mener at hemmeligheten må gjøres mer spennende'. Den spanske oversettelsen har imidlertid en annen tolkning der det sies at 'hemmeligheten må gis mer publisitet'. En forklaring på dette kan være at oversetteren har mistolket det norske partikkelverbets semantiske innhold. Samtidig kunne man tenke seg at partikkelverbet hadde betydningen 'gjøre mer populær' i publisitetsøyemed. Her skal det imidlertid også legges til at i konteksten i romanen eksemplet er hentet fra, er "hemmeligheten" en viktig del av en roman som fortsatt ikke er utgitt i romanens daværende ståsted, slik at den tolkningen som samsvarer mer med den spanske oversettelsen, ikke passer inn i eksemplets kontekst. Jeg har ingen språklige forklaringer til denne spanske oversettelsen, men antar at en mulig feiltolkning av partikkelverbet ligger til grunn for den semantiske forskjellen mellom disse to setningene, og at det vil gjelde for resten av gruppen med V + NP i oversettelsen.

5.3.1.3.2 *Idiomatiske uttrykk*

De to idiomatiske uttrykkene i oversettelsen i spansk med kompleks konstruksjon, har strukturen V + P + NP slik at oversettelsen inneholder en PP som ikke står i den norske setningen. Det ene idiomatiske uttrykket i den spanske oversettelsen ligger nært opptil den norske tolkningen. Partikkelverbet som er oversatt er "å komme på" som i dette tilfellet kan tolkes til 'å huske, erindre'. Den spanske oversettelsen bruker uttrykket *venir a la memoria* 'komme tilbake i erindringen eller hukommelsen'. Denne oversettelsen kan derfor anses som semantisk akseptabel. Det andre idiomatiske uttrykket som er benyttet i oversettelsen, er derimot mer problematisk basert på det formelle i uttrykket:

- (56) a   Det har vært kolonialforretning også, hvis du husker den kjeden som het IRMA, det var de som **tok over** etter meg (overdragelse til ny eier)

(MIV_no:112)

Quizá se acuerde de una cadena

kanskje pron. -3.pers.sg. husker -3.pers.sg. av best.art.sg.fem. kjede -sg.fem.

llamada IRMA; ..., ellos fueron los que

kalt IRMA de -pers.pron.3.pers.pl. var -3.pers.pl. de -pron.3.pers.pl.mask som

me la **tomaron** en traspaso

meg -pers.pron.ind.obj. den -pron.3.pers.sg.fem. tok - 3.pers.pl. i overgang

(MIV_sp:132)

'Kanskje De husker en kjede som het IRMA; '..., det var de som tok den over etter meg'

Konteksten som partikkelverbet i den norske setningen står i, omhandler en overdragelse av et eierskap vedrørende en butikk. PPen *en traspaso* 'en overgang' står som utfylling til verbet *tomar* 'å ta'. Uttrykket *tomar en traspaso* 'ta i en overgang' kan derfor tolkes som en akseptabel semantisk oversettelse av den norske setningen. Samtidig brukes dette uttrykket vanligvis bare i et særskilt uformelt muntlig spansk språk. Derav synes det rart at det er benyttet som oversettelse av en skriftlig tekst, selv om betydningen ikke er nevneverdig forskjellig. Samtidig utgjør eksemplet en del av en dialog i romanen det er hentet fra. Dette kan mulig forklare den muntlige stilen som oversettelsen indikerer. Samtidig ser jeg ingen andre språklige utfordringer for dette eksemplet og uttrykket kan anses som en variabel måte å få frem den norske semantikken på i spansk.

5.3.1.3.3 Perifrase

Den spanske oversettelsen av *partikkelverbet* utgjøres i dette tilfellet av perifraseren *volver* 'å komme tilbake' + preposisjonen *a* 'til' + infinitiven *despertar* 'å våkne':

(57) a Men med Newton **blusset** det **opp** igjen... (DUB_no:139)

Sin embargo, con Newton su interés

likevel, med N hennes -pron.eiendoms.3.pers.sg. interesse - sg.mask.

había **vuelto** **a despertar** (DUB_sp:143)

hadde -3.pers.sg. kommetilbake - partisipp til våkne

'Likevel, med Newton våknet interessen hans/hennes på nytt'

Syntaktisk er den norske og den spanske setningen forskjellig fra den norske for det første ved at språkene har ulike subjekt. I norsk har "det" funksjon som subjekt, mens subjektet i spansk er NPen *su interés* 'interessen hans/hennes'. For det andre er det norske adverbet "igjen" utelatt fra den spanske oversettelsen. En mulig forklaring på dette er imidlertid at spansk har

betydningen 'igjen' som et element innbakt i selve verbet *volver* som konkret betyr 'å komme tilbake', men der det også i visse sammenhenger har tolkningen 'å gjøre noe på nytt'.

Semantisk er den spanske oversettelsen interessant når vi sammenligner den med den norske. Partikkelverbet "blusser opp" kan i denne konteksten tolkes dit hen at 'når interessen blusser opp, vil den komme tilbake med ny styrke' eller den 'våkner til liv på nytt'. Perifrasen anses derfor som et middel til å uttrykke semantisk ekvivalens mellom de to språkene samtidig som perifrasen i oversettelsen tyder på at oversetteren har forstått dette partikkelverbets egentlige semantiske natur.

5.3.1.4 Omskrivning V -> AP

Det er ett tilfelle der den spanske oversettelsen benytter omskrivningen V → AP. I dette tilfellet er dermed partikkelverbet i den spanske oversettelsen blitt skrevet om til et adjektiv:

- (58) ... og da lyset **kom på**... (ble antent, skrudd på) MIV_no:120
..., y con la luz **encendida**... (MIV_sp:142)
og med best.art.sg.fem. lys -sg.fem. påtent -sg.fem
'... og med lyset påtent, ...'

Den norske setningen er bygget opp med NPen "lyset" som subjekt og predikatet "kom på". Samtidig kan den norske setningen anses som en passivsetning der den aktive setningens tolkning ville vært at 'noen skrudde på lyset'. Den spanske setningen i oversettelsen her antas imidlertid å være en småsetning. Dette begrunnes med at det i den spanske setningen ikke finnes opphav til de funksjonelle projeksjonene TP og CP (Åfarli og Eide 2003:175).

Ytterligere innledes den spanske oversettelsen med preposisjonen *con* 'med' som kan ta en småsetning. Samtidig kan en ytterligere tolkning av den spanske setningen være 'å ha lyset påslått' som igjen underbygger småsetningsteorien. Semantisk er imidlertid ikke den norske og den spanske setningen ekvivalente. Oversettelsen kan dermed indikere at oversetteren kan ha hatt vansker med å forstå partikkelverbets semantiske tolkning fullt ut. Den spanske setningen er i dette tilfellet verken syntaktisk eller semantisk ekvivalent med den norske setningen, og derav er denne spanske oversettelsen vanskelig å begrunne.

Den kontrastive analysen som til nå er utført, viser at den syntaktiske akseptabiliteten i den spanske oversettelsen, varierer med type verb, komplekse konstruksjon og omskrivning som er benyttet. Samtidig er de spanske oversettelsene i overfall semantisk akseptable slik at formålet for en god oversettelse i de fleste tilfellene er oppfylt. Ytterligere indikerer også

oversettelsene vi har sett på her at de spanske oversetterne oppfatter verbet sammen med partikkelen som en enhet og tolker partikkelverbet semantisk som en enhet. I den videre fortsettelsen av den detaljerte kontrastive analysen, er det partikkelverb med intransitiv verbkomponent og oversettelsen av disse til spansk, som det fokuseres på. Her gjøres det oppmerksom på at eksemplene for det neste kapitlet i sin helhet finnes i appendiks C.

5.3.2 Partikkelverb med intransitiv verbkomponent

I oversettelsen av partikkelverb med intransitiv verbkomponent, er det forventet at spansk benytter intransitive verb. Spanske intransitive verb er enverdige og tar et eksternt argument i likhet med norske intransitive verb. Samtidig ville den syntaktiske strukturen antas å samsvare mellom de to språkene der det er benyttet intransitiver i oversettelsen av denne gruppen partikkelverb. Det finnes også tilfeller der den spanske oversettelsen semantisk er kommunikativt ekvivalent med et norsk intransitivt partikkelverb og der strukturene blir syntaktisk like, samtidig som aksjonsarten også her er forventet telisk:

- (59) a Jeg vil vite om jeg er i fare! **hogg** hun **til**, iltert (MIV_no:110)
 Quiero saber si corro peligro! **estalló**
 vil -1.pers.sg. vite om løper -1.pers.sg. farlig eksploderte -3.pers.sg
 ella de repente (MIV_sp:131)
 hun –pers.pron.3.pers.sg.fem. av plutselig
 'Jeg vil vite om jeg er i fare, eksploderte hun plutselig'

Subjektet i den norske setningen og dennes spanske oversettelse utgjøres av den samme NPen "hun" i norsk og *ella* 'hun' i spansk. Partikkelverbet "å hogge til" kan her ha tolkningen 'å svare stygt' som beskriver *måten* det blir svart på ved at denne forstås som krass. Samtidig kan det spanske verbet *estalló* 'eksploderte' tolkes til å uttrykke en lignende krass måte å svare på. De to setningene samsvarer derav strukturelt og er samtidig også semantisk kommunikativt ekvivalente.

For de resterende tilfellene der den spanske oversettelsen benytter et intransitivt verb og hvor den norske og den spanske setningen både er syntaktisk og semantisk ekvivalente, henvises det til appendiksnummer 1–9. Samtidig viser analyser av den spanske oversettelsen med intransitivt verb, at for noen av setningene er det enten ikke syntaktisk eller semantisk (eller begge deler) ekvivalens mellom norsk og spansk som forventet. Disse skal vi komme tilbake til i kapitlet om verbtyper (5.3.2.1). Imidlertid samsvarer heller ikke forventningene om at

spansk benytter intransitivt verb i de fleste tilfellene i oversettelsen av intransitive partikkelverb, med det antallet av de faktiske verbtypene som er benyttet i spansk. La oss først på nytt se på tabellen fra 5.2, her gjengitt som tabell (7). Den viser hvordan de spanske oversettelsene av intransitivt partikkelverb fordeler seg med hensyn til verbtype, kompleks konstruksjon og omskrivning samt antallet for hver enkelt type oversettelse:

Tabell (7)

Partikkelverb med intransitiv verbkomponent	
Spansk oversettelse	Antall
Transitivt verb	4
Intransitivt verb	14
Pronominale verb	18
Kopulative verb	5
Valensbunden PP	X
V + PP	1
V + NP	2
Idiomatiske uttrykk	2
Perifrase	1
V -> NP	2
V -> AP	1
Totalt	50

Tabellen viser at spansk har benyttet intransitive verb i oversettelsen for mindre enn halvparten av det totale antallet av tilfeller der partikkelverbet er intransitivt. Dersom vi derimot ser på gruppen av pronominale verb, utgjør denne en relativt stor gruppe for oversettelsen av intransitiver til spansk. Ytterligere har spansk brukt transitive og kopulative verb i noen få tilfeller. Samtidig er bruken av de komplekse konstruksjonene og omskrivningene i oversettelsene i mindretall. Legg for øvrig merke til at ingen partikkelverb med intransitiv verbkomponent er oversatt til spansk med valensbunden PP.

I den videre kontrastive analysen som viser oversettelsene til spansk av de intransitive partikkelverbene, vil detaljene rundt oversettelsene bli utdypet. Siden de spanske verbtypene og konstruksjonene allerede er beskrevet i detalj i kapitlet om transitive partikkelverb, gjentas ikke detaljene rundt disse på nytt. Beskrivelsen av verbtypene følger også rekkefølgen fra tabellen slik at de transitive verbene i oversettelsen kommer som verbtype nummer en.

5.3.2.1 Verbyper

5.3.2.1.1 Transitivt spansk verb

Det kan synes uforståelig at spansk har benyttet transitive verb i oversettelsen av et partikkelverb med intransitiv verbkomponent. Når dette likevel inntreffer i noen tilfeller, ses ulike årsaker ligge til grunn. En mulighet er at dersom den spanske oversettelsen kan utelate objektet i strukturen, vil den norske setningen syntaktisk kunne gjengis identisk i spansk. Samtidig vil det i tilfeller som dette også avhenge av hva man karakteriserer som transitivt. Jeg antar imidlertid også her at dersom et verb i utgangspunktet kan ta objekt, er det transitivt selv om objektet ikke er eksplisitt uttrykt i setningen verbet står i. Et annet aspekt er at betydningen til det spanske verbet vil være semantisk ekvivalent med partikkelverbets betydning i noen tilfeller slik at setningene også vil kunne være like semantisk. Dette er tilfelle for eksemplet i appendiksnummer 33. En annen mulighet for transitive verb i oversettelsen av intransitive partikkelverb, er at den semantiske spanske ekvivalenten til partikkelverbet, alltid er transitiv. Dette gir seg utslag i oversettelsen som for eksemplet i appendiksnummer 34. Når strukturene til eksemplene med transitive spanske verb i oversettelsen ikke samsvarer mellom norsk og spansk, skyldes det hovedsakelig derimot at den spanske oversettelsen har et direkte objekt i setningen som naturligvis ikke forekommer i den norske. En annen mulighet er at den spanske oversetteren har måttet foreta en omskrivning av setningen til spansk for at denne skal være kommunikativt ekvivalent den norske setningen selv om setningene strukturelt da vil variere:

- (60) a   ..., og jeg skal ikke nekte for at jeg skvatt da sannheten til slutt **gikk opp** for meg (få noe til å klaffe, stemme,) (M_no:341)
- ..., y no voy a   negar que me estremecí   al   **descubrir**
                  og ikke skal -1.pers.sg. nekte at   meg rystet -1.pers.sg. tilden oppdage
              la   verdad (M_sp:308)
                  best.art.sg.fem. sannhet -sg.fem.
                  'og jeg skal ikke nekte for at jeg ble rystet av å oppdage sannheten'

Syntaktisk er disse to setningene ulike ved at det norske subjektet "sannheten" fungerer som direkte objekt i spansk gjennom NPen *la verdad* 'sannheten'. I tillegg har spansk et indirekte objekt i denne setningen som utgjøres av dativpronomenet *me* 'meg', men som i norsk er uttrykt gjennom PPen "for meg". En ytterligere tolkning av den norske teksten kan imidlertid være at det semantiske innholdet uttrykker 'jeg oppdaget sannheten da den gikk opp for meg'. Med denne tolkningen, som også antas å være den mest nærliggende tolkningen av den norske setningen i dette tilfellet, er den spanske oversettelsen kommunikativt ekvivalent med

den norske setningen. Semantikken antas videre å være en akseptabel årsak til bruk av transitivt verb i denne oversettelsen. Se for øvrig også appendiksnummer 35–36.

5.3.2.1.2 *Intransitive verb*

Gruppen der den spanske oversettelsen med et intransitivt verb strukturelt ikke samsvarer med den norske originalsetningen, er ikke like komplekst varierende som det vi så i oversettelsene med spanske transitive verb av de transitive partikkelverbene. Samtidig finnes det ikke syntaktisk samsvar mellom den norske og den spanske setningen i fem av oversettelsene med intransitivt verb. I to av disse tilfellene er setningene ulikt oppbygget i de to språkene, men der de syntaktiske forskjellene likevel ikke antas å ha nærliggende relevans for den semantiske ekvivalensen mellom disse setningene. Disse eksemplene finnes i appendiksnummer 10–11. De mest interessante forskjellene og som viser seg å være relevante både for semantikken og aksjonsarten for de spanske oversettelsene i denne gruppen, finner vi i de tilfellene der partikkelverbet er "å holde på" med forståelsen av at 'en spesifikk verbhandling holder på å bli utført'. Dersom vi skal forstå hvilken verbhandling "holde på" gjelder i hvert enkelt tilfelle, må vi se verbet og setningen den står i som en del av en større kontekst:

- (61) a   Han løp rundt og rundt med senka hode og blikket i bakken, og jo lenger han **holdt på**, jo saktere talte presten... (holdt på å løpe) (USH_no:53)
- Daba   vueltas   y más vueltas,   con la
ga -3.pers.sg.   runde -pl.fem og mer runde -pl.fem med best.art.sg.fem.
cabeza   gacha   y la   vista   baja,
hode -sg.fem. nedoverbøyd -sg.fem. og best.art.sg.fem. blikk -sg.fem. nedover
y cuanto más **corría**,   más despacio hablaba   el
og hvor mer løp -3pers.sg. mer rolig   snakket -3.pers.sg. best.art.sg.mask.
párroco,...   (USH_sp:60)
prest -sg.mask.
'Han snurret rundt og rundt, med hodet bøyd nedover og med blikket ned, og dess mer han løp, dess saktere talte presten'

I dette eksemplet er det underforståtte komplementet for partikkelverbet "å løpe". En syntaktisk forskjell mellom norsk og spansk i dette tilfellet, er at den innledende setningen i norsk er bygget opp av et subjekt samt steds- og måtesadverbialer. I spansk er denne setningen imidlertid konstruert med subjekt, verbal og direkte objekt i tillegg til

måtesadverbial. Samtidig er det spanske verbet som oversetter partikkelverbet *correr* 'å løpe' slik at semantisk er setningene ekvivalente. At den spanske oversetteren her velger verbet *correr* viser imidlertid også at oversetteren har forstått den egentlige naturen til partikkelverbet "holde på". Samtidig antas det at aksjonsarten til setninger med "å holde på" er ikke-teliske. Dette underbygges også av den spanske tempusformen som er *imperfecto* og som tilegner en durativ aksjonsart i spansk (Gómez Torrego 2002:150). Denne spanske oversettelsen er interessant fordi den tilsier at oversetteren har forstått både hvilken handling partikkelverbet egentlig gjelder, og at partikkelverbet "å holde på" isolert sett ikke har en grunnleggende, egen betydning, men at den må ses i sammenheng med konteksten den står i. Det samme gjelder også for de to andre tilfellene med "å holde på". Eksemplene finnes i appendikksnummer 12–14.

5.3.2.1.3 Pronominale verb

Pronominale verb i den spanske oversettelsen av denne gruppen partikkelverb antas å være nær relatert til partikkelverbets semantiske tolkning. Dertil antas det at verb som er semantisk ekvivalente med partikkelverbene og som benyttes i oversettelsen for de konkrete tilfellene som beskrives i dette kapitlet, er pronominale i spansk. Ytterligere finnes noen av de samme undergruppene av pronominale verb som ble beskrevet for oversettelsen av transitive partikkelverb (5.3.1.1.3), i de spanske oversettelsene her. Samtidig tilhører ingen av de pronominale verbene i dette kapitlet verken gruppen refleksive spanske verb eller *dativos* 'dativ'-pronominalverb. De spanske oversetterne har imidlertid benyttet et verb innenfor den gruppen pronominale verb som alltid står sammen med pronomenet *se*, i et av tilfellene. Partikkelverbet som er oversatt i dette tilfellet, er "gro til" med tolkningen 'vokse sammen igjen' sett ut ifra konteksten. I oversettelsen til spansk er det i dette tilfellet brukt verbet *asilvestrarse* 'å uoppdyrke, forsømme'. Selv om en ytterligere tolkning av den norske setningen kan være at 'noe grodde til fordi det ble forsømt', kan ikke det spanske verbet i dette tilfellet sies å være semantisk ekvivalent med det norske. En mulig forklaring kan derfor være at oversetteren ikke har forstått dette partikkelverbets spesifikke tolkning. Eksemplet finnes i sin helhet i appendikksnummer 15.

De fleste pronominale verbene som er benyttet i oversettelsen av denne gruppen partikkelverb, tilhører den gruppen pronominalverb hvor betydningen til det spanske verbet varierer avhengig av om det står sammen med *se* eller ikke. Et typisk eksempel i oversettelsen her med denne typen pronominalverb i den spanske setningen, er oversettelsen av

partikkelverbet "å visne bort" hvis tolkning er 'å dø, bli borte for alltid, utryddes'. Den spanske oversettelsen har oversatt partikkelverbet med *malograrse* 'å stanse i utviklingen, dø for tidlig' der det kommunikative elementet i oversettelsen må kunne sies å være ekvivalent med den norske setningen. Denne typen pronominalverb er for øvrig benyttet i oversettelsen av elleve partikkelverb til sammen og finnes i appendiksnnummer 16 – 26.

Samtidig er det i den spanske oversettelsen av de intransitive partikkelverbene, benyttet en undergruppe pronominalverb spanske verb som det ikke fantes eksempler på i oversettelsen av de transitive partikkelverbene. Denne undergruppen utgjøres av det spanske grammatikker definerer som "bevegelsesverb" (Gutiérrez Araus 2004:136), og som tilsvarer norske verb så som partikkelverbet "våkne opp" eller det refleksive norske verbet "å legge seg". Definisjonen "bevegelsesverb" antas å ha sammenheng med at verbet indikerer at noe går fra en tilstand til en annen. Samtidig har heller ikke *se* refleksiv funksjon for denne typen verb (jamfør diskusjonen i 5.3.1.1.3), men endrer derimot verbets semantiske og syntaktiske egenskaper sammenlignet med når verbet er transitivt. Ytterligere kan *se* sies å være mer lik den funksjonen det har for *dativos*-pronominaler ved at det er et ekspletivt element som forsterker verbhandlingen og forståelsen av hvem som utførte den:

- (62) a Han gikk på jobb før jeg **stod opp** (gå ut av senga om morgenen) (MIV_no:113)
 Se fue al trabajo antes de que
 dro -3.pers.sg. a -til+best.art.sg.mask. jobb -sg.mask. før -konjunktivstyrende
 yo **me levantara** (MIV_sp:134)
 jeg meg -pron.1.pers.sg. stodopp -1.pers.sg.konjunktiv
 'Han dro på jobb før jeg stod opp'

Det pronominalverbet *levantarse* 'å stå opp' som er benyttet i denne oversettelsen, har ikke refleksiv betydning fordi man ikke kan si *se levanta a si mismo* 'han står opp til seg selv'. Pronomenet *se* synes derfor heller å være et forsterkende element i forhold til hvem som utfører verbhandlingen. På den andre siden vil verbkomponenten alene ha en annen betydning enn når den opptrer sammen med *se*. Det spanske verbet *levantar* betyr 'å løfte' og kan ta objekt. Samtidig finnes det også en indikasjon på overgang fra en tilstand til en annen ved at verbhandlingen uttrykker at noen går fra en liggende til en "være oppe av senga"-tilstand. Et annet interessant fenomen som forekommer for denne typen pronominalverb, og som vi også så for *dativos*-pronominalene, er at pronomenet *se* endrer verbets aksjonsart fra ikke-telisk til

telisk. Dertil kan det trekkes en slutning om at *se* også i bevegelsesverbene, har den samme funksjonen som den partikkelen har i partikkelverbet ved at både verbets betydning og aksjonsart endres. Det skal for øvrig kommenteres at av det sistnevnte partikkelverbet finnes det åtte tilfeller i datamaterialet hvorav seks av disse er oversatt med det spanske *levantarse* 'å stå opp'. Eksemplene finnes også i appendiknummer 27 – 32.

5.3.2.1.4 Kopulative verb

Spansk benytter kopulaverb i oversettelsen av partikkelverb hvor det forventes predikativ. Norske partikkelverb som tar predikativ er typisk "å se ut" som ikke gir mening når det opptrer alene, men må stå sammen med en predikativ. I datamaterialet finnes det to tilfeller på dette partikkelverbet hvor den spanske oversetteren benytter verbet *parecer* 'å synes som om, ligne' i oversettelsen. Dette spanske verbet er et kopulaverb som følgelig også krever et predikativ sammen med seg. Disse tilfellene er også både strukturelt og semantisk ekvivalente mellom norsk og spansk, og finnes i appendiknummer 39–40. For de tre resterende tilfellene hvor det er brukt et kopulativt verb i den spanske oversettelsen, utgjøres hovedforskjellen mellom norsk og spansk av at partikkelverbet uttrykkes verbalt i norsk og adjektivisk i spansk:

- (63) a   Radioen **står på** (være påslått) (USH_no:96)
              La   radio   **está   encendida** (USH_sp:109)
              best.art.sg.fem. radio –sg.fem. er -3.pers.sg. påslått –sg.fem.
              'Radioen er påslått'

I den norske setningen utgjøres predikatet i setningen av partikkelverbet alene der setningen videre kan tolkes til 'radioen er slått på'. I den spanske oversettelsen er verbet derimot et kopulaverb som står sammen med et subjektspredikativ, men der oversettelsen semantisk må kunne sies å være kommunikativt ekvivalent med den norske setningen, selv om setningene syntaktisk differerer med hverandre. Se for øvrig også appendiknummer 37, 38 og 41.

5.3.2.2 Komplekse konstruksjoner

De syntaktiske forskjellene mellom norsk og spansk i de tilfellene der spansk bruker komplekse konstruksjoner i oversettelsen, beskrives utførlig i kapittel 5.3.1.3. Samtidig gjør jeg oppmerksom på at den komplekse konstruksjonen med perifrase i oversettelsen til spansk for de intransitive partikkelverbene, ikke beskrives i detalj her fordi eksemplet vil kunne sidestilles med beskrivelsen som er gjort i 5.3.1.3.3 både syntaktisk og med tilstedeværelsen

av verbet *volver* 'å komme tilbake' som en viktig komponent i tolkningen. Eksemplet med perifrase i oversettelsen vises imidlertid i appendiknummer 48.

5.3.2.2.1 V + PP og V + NP

I de tilfellene der den spanske oversettelsen bruker de komplekse konstruksjonene V + PP eller V + NP i oversettelsen av intransitive partikkelverb, forstås det også her at konstruksjonen er en spesifikk oversettelse av *partikkelverbet*. Syntaktisk sammenfaller ikke disse oversettelsene til spansk med de norske setningene. Vi husker fra kapittel 5.3.1 at konstruksjonen V + PP i spansk består av et verb sammen med en PP som igjen tar en NP som utfylling. I den spanske oversettelsen som er gjort her med V + PP, legges det dermed til en PP som ikke finnes i den norske strukturen:

- (64) a   ... tenkte vi at du kanskje ville **sitte på** (M_no:66)
          ... pensamos   que tal vez quisieras
          tenkte -1.pers.pl. at   kanskje   kanskjeville -2.pers.sg.
volver   con nosotros   en el
kommetilbake med oss –pers.pron.1.pers.pl. i   best.art.sg.mask.
coche   (M_sp:67)
bil –sg.mask.
'Vi tenkte at du kanskje ville reise tilbake med oss i bilen'

Partikkelverbet "å sitte på" refererer i norsk oftest til at man får 'skyss med noen i en bil'. Dette kan forklare hvorfor spansk benytter *volver en el coche* 'reise tilbake i bilen' som oversettelse av partikkelverbet. En annen måte å uttrykke "å sitte på" i spansk, kunne være å bruke verbet *ir* 'å reise' sammen med Ppen *con nosotros* 'med oss' der man eventuelt kunne lagt til Ppen *en el coche* 'i bilen' dersom man ville spesifisere fremkomstmiddelet. Samtidig er den norske og den spanske setningen i dette tilfellet kommunikativt ekvivalente ved at de kan tolkes dit hen at 'noen får kjøre med noen i en bil'. Oversettelsen viser i hvert fall at den spanske oversetteren har forstått partikkelverbets semantiske natur og at det i hovedsak dreier seg om å kjøre med bil i norsk.

Når V + NP benyttes i oversettelsen av denne gruppen partikkelverb, bryter syntaksen fordi det blir lagt til en NP med funksjon som direkte objekt som naturligvis ikke finnes i de norske setningene med intransitive partikkelverb:

- (65) a Mannen dukket opp i døren så plutselig at Mai-Britt **kvakk til** (fare sammen)
 (DUB_no:192)
 El hombre apareció en la puerta
 best.art.sg.mask. mann –sg.mask. dukketopp -3.pers.sg. i best.art.sg.fem. dør –sg.fem.
 tan de repente que Mai-Britt **dio un respingo** (DUB_sp:200)
 så plutselig at M-B ga ubest.art.sg.mask. byks –sg.mask.
 'Mannen dukket opp så plutselig at Mai-Britt gjorde et byks'

Den spanske oversettelsen av partikkelverbet *dar un respingo* 'gjøre et byks' kan ha en videre tolkning der det forstås at 'noen blir skremt'. Samtidig har også partikkelverbet tolkningen 'å fare sammen' hvor jeg antar at "noen gjør et byks fordi de blir skremt". På den andre siden har det ikke vært mulig å identifisere et separat verb i spansk som semantisk er ekvivalent med "å skvette, bli skremt". Oversettelsen med V + NP antas derfor å være gjort på semantisk grunnlag der den spanske oversettelsen også er kommunikativt ekvivalent med den norske originalsetningen. Se for øvrig appendiksnnummer 44 for det andre tilfellet med V + NP i oversettelsen.

5.3.2.2 Idiomatiske uttrykk

De idiomatiske uttrykkene i oversettelsen av intransitive partikkelverb, har den samme strukturen med V + PP + NP som i oversettelsen av transitive verb. Syntaktisk samsvarer derfor oversettelsen ikke med den norske setningen fordi den spanske setningen får en PP lagt til som ikke står i norsk:

- (66) a Noe av samtalen med inspektør Bonjove **dukket opp** (vise seg,
 plutselig tilsynekomst) (DUB_no:71)
 Una parte de la conversación que
 ubest.art.sg.fem. del –sg.fem. av best.art.sg.fem. samtale –sg.fem. som
 había mantenido con el inspector
 hadde -3.pers.sg. fortsatt med best.art.sg.mask. inspektør –sg.mask.
 Bonjove le **vino a la**
 B ham –pron.ind.obj.3.pers.sg. kom -3.pers.sg. til best.art.sg.fem.
mente (DUB_sp:71)
 hukommelse –sg.fem.
 'Noe av samtalen med inspektør Bonjove kom i mente til ham'

For å forstå den spanske oversettelsen i dette tilfellet må det ses nærmere på partikkelverbet. Det finnes flere tilfeller i datamaterialet der partikkelverbet "dukke opp" er benyttet og tolkningen har vært 'å vise seg, plutselig tilsynekomst'. Den spanske oversetteren har for disse tilfellene benyttet verbet *aparecer* 'å dukke opp, vise seg plutselig' som semantisk gjengir tolkningen av det norske partikkelverbet. Den norske setningen i dette tilfellet er imidlertid en passivsetning hvor subjektet for "dukker opp" utgjøres av NPen "noe av samtalen med inspektør B". Subjektet er derfor ikke en konkret, håndgripelig gjenstand, men derimot en abstrakt gjenstand. Abstrakte gjenstander kan ytterligere betegnes som kun tenkte objekter slik at tolkningen av den norske setningen vil kunne være 'noe av samtalen ble mentalt klart for ham'. Ytterligere kan det dertil tenkes at spansk bare bruker *aparecer* for tilfeller der subjektet er konkret og håndgripelig, men i tilfeller med abstrakte, tenkte subjekter, kan tilsynekomsten av det abstrakte elementet synliggjøres i spansk ved at en mental prosess poengteres slik som oversettelsen indikerer. Den spanske oversettelsen i dette tilfellet må derfor kunne sies å være kommunikativt ekvivalent med den norske setningen og dertil er denne oversettelsen semantisk forsvarlig. I tillegg viser oversettelsen også at den spanske oversetteren har forstått de ulike betydningene og referansene som partikkelverbet "å dukke opp" innehar i de ulike kontekstene.

5.3.2.3 Omskrivning V -> NP/V -> AP

Spansk har i oversettelsen av partikkelverb med intransitiv verbkomponent benyttet omskrivningen V -> NP i to tilfeller, mens i et tilfelle er oversettelsen V -> AP. Det norske partikkelverbet er dermed blitt skrevet om til henholdsvis en nomenfrase NP og en adjektivfrase AP i spansk. Siden partikkelverbet erstattes av et nominalt eller et adjektivisk ledd, vil ikke den norske og den spanske setningen samsvare syntaktisk. Samtidig må vi også i dette tilfellet se oversettelsene i lys av partikkelverbets betydning:

- (67) a Det hadde vært i morgentimene like etter at solen **hadde stått opp** (M_no:75)
 Había tenido lugar en las primeras horas
 hadde -3.pers.sg. hatt sted i best.art.pl.fem. første -pl.fem. time -pl.fem.
 de la mañana, justo después de **la salida**
 av best.art.sg.fem. morgen -sg.fem. rett etter av best.art.sg.fem. utgang -sg.fem.
del sol (M_sp:74)
 av+best.art.sg.mask. sol -sg.mask.
 'Det hadde funnet sted i de første timene av morgenen, rett etter soloppgangen'

I kapittel 5.3.2.1.3 om pronominale verb i spansk oversettelse, ble det gjort rede for at spansk i oversettelse av partikkelverbet "å stå opp" benyttet bevegelsesverbet *levantarse* 'å stå opp'. Subjektet for partikkelverbet i eksemplet her er imidlertid "solen" og en videre tolkning av den norske setningen kan være at 'noe fant sted like etter soloppgang'. I den spanske oversettelsen er subjektet "solen" for det norske verbet ikke oversatt, men står i stedet som en komponent i nomenfrasen *la salida del sol* 'soloppgangen' som oversetter partikkelverbet i sin helhet. Den spanske oversettelsen indikerer at oversetteren har forstått den underliggende tolkningen 'soloppgang' som subjektet sammen med partikkelverbet denoterer i den norske setningen. Den norske og den spanske setningen i dette tilfellet må dertil kunne regnes som kommunikativt ekvivalente i forhold til det semantiske innholdet. For det andre tilfellet med V -> NP henvises det ytterligere til appendiksnummer 48, mens tilfellet med V -> AP i oversettelsen finnes i appendiksnummer 50.

Den kontrastive analysen av hvordan den spanske oversetteren har valgt å oversette partikkelverb med intransitiv verbkomponent, viser at heller ikke her er de syntaktiske avvikene relevante for den semantiske forståelsen mellom norsk og spansk i de fleste tilfellene. Derav er også målet for en god oversettelse oppnådd og strukturene er i de fleste tilfeller semantisk ekvivalente. Samtidig indikerer også de spanske oversettelsene av denne gruppen partikkelverb at oversetterne oppfatter partikkelverbet som en enhet. Dette underbygger igjen hypotesen min om at partikkelverb må anses som en enhet når det gjelder syntaktisk struktur og semantisk tolkning.

Detaljene i oversettelsene av både partikkelverb med transitiv og intransitiv verbkomponent, er nå gjort rede for. Samtidig er det også blitt analysert verbkonstruksjoner fra en spansk roman der det er blitt sett på denne romanens oversettelse til norsk for å identifisere hvilke typer spanske verb som oversettes til norsk med partikkelverb. Det er ikke rom i denne oppgaven for å gå dypere inn i analysene av det datamaterialet som er hentet ut for denne "motgående" analysen, men funnene skal likevel kort kommenteres. Eksemplene finnes i appendiks D i sin helhet.

5.3.3 Spanske verb oversatt med partikkelverb til norsk

Forekomsten av partikkelverb med transitiv og intransitiv verbkomponent varierer ikke like mye som i det datamaterialet vi har sett detaljerte analyser av. Forklaringen til dette tror jeg ligger i at det spanske datamaterialet bare inneholder 67 eksempler i motsetning til det norske

materialet som til sammen har 191 eksempler. Dersom datagrunnlaget hadde vært større, kan det tenkes at fordelingen mellom transitivt og intransitivt partikkelverb ville blitt annerledes. Like fullt ser jeg at mønsteret for hvilke typer spanske verb som er oversatt med partikkelverb til norsk, samsvarer med datamaterialet jeg har beskrevet detaljert i de foregående kapitlene. Det er flest spanske transitive verb som er oversatt med transitive partikkelverb, mens det derimot er flere intransitive og pronominale spanske verb som oversettes med intransitivt partikkelverb i den norske oversettelsen. Samtidig ses de samme typene komplekse konstruksjoner og omskrivninger i den spanske teksten som den norske oversetteren i fåtall har benyttet partikkelverb for å oversette. Imidlertid er det ikke blitt identifisert andre typer spanske verb eller konstruksjoner som er oversatt til norsk partikkelverb enn de som er beskrevet for de norske verbene som er oversatt til spansk.

De norske oversettelsene av spanske verb og konstruksjoner tilfører imidlertid ingen flere nyanser eller refleksjoner til analysene. Jeg anser derfor dette materialet som lite interessant og relevant i denne sammenhengen, og velger derfor ikke å beskrive dette mer inngående.

5.4 Konklusjon

Vi har sett at det overordnede målet for en oversetter er å skulle gjenskape betydningen fra originalforfatterens tekst, og samtidig produsere ekvivalente forståelige tekster for leserne. Dersom den oversatte teksten er semantisk ekvivalent sammenlignet med originalteksten, kan oversettelsen samtidig beskrives som en god oversettelse. Ut ifra dette har det blitt antatt at de spanske oversettelsenes hovedmål nettopp har vært å skulle gjenskape så semantisk ekvivalente tekster i spansk som mulig når man sammenligner de med de norske originaltekstene. Dertil kan det trekkes en konklusjon om at de spanske oversettelsene som er blitt analysert i de foregående kapitlene, også har oppnådd dette målet for oversettelsen i de aller fleste tilfellene. Samtidig har jeg hevdet at en av utfordringene som spanske oversettere opplever i oversettelse av norske tekster, er at fenomenet "partikkelverb" opptrer i norsk. Partikkelverbene er utfordrende for spanske oversettere fordi denne verbtypen ikke finnes i spansk.

I den kontrastive analysen mellom norsk og spansk har jeg fokusert på å beskrive to hovedformål parallelt. Det ene formålet for analysen var å vise hvilke muligheter som finnes i det spanske språket for å kunne oversette norske partikkelverb. Analysen har vist at i de fleste tilfellene kan spanske oversettere benytte et enkelt spansk verb for å oversette partikkelverbet

fordi mange spanske verb er semantisk ekvivalente med de norske partikkelverbene. Samtidig har analysen også vist at de spanske oversetterne i noen tilfeller har måttet benytte komplekse konstruksjoner og omskrivninger i oversettelsen for å få til en så semantisk ekvivalent spansk struktur som mulig sammenlignet med den norske originalsetningen. Like fullt viser også analysen at i de tilfellene der den spanske oversettelsen av partikkelverbet ikke utgjøres av et enkelt verb, må valget i oversettelsen antas å være semantisk begrunnet. Dette skulle også tilsi at det ikke nødvendigvis er vanskelig å få til en så lik semantisk spansk oversettelse av partikkelverbet som mulig, men at partikkelverbets tolkning må gjøres ut ifra den konteksten partikkelverbet står i, og at oversettelsen derfor også bør reflektere denne så likt som mulig.

Det andre formålet for den kontrastive analysen var å skulle se på om de spanske oversetterne ut ifra hvordan de oversetter partikkelverbene og setningene de opererer i, oppfatter at verbet sammen med partikkelen fungerer som en enhet. De spanske oversettelsene gjør i de aller fleste tilfellene det fordi oversettelsene har en semantisk tolkning som er ekvivalent med de norske setningene der partikkelverbets separate tolkning også ivaretas og gjengis. Samtidig har oversetterne i noen tilfeller ikke greid å gjengi tolkningen som partikkelverbet innehar, men for disse få tilfellene har det blitt påpekt at partikkelverbet i utgangspunktet kan ha vært vanskelig å tolke. Ytterligere finnes det tilfeller av spansk oversettelse hvor strukturen som en helhet ikke kan sies å være semantisk ekvivalent med den norske setningen, men der oversettelsen av partikkelverbet i isolasjon likevel underbygger at også spanske morsmålsbrukere oppfatter V + Prt i norsk som en enhet både syntaktisk og semantisk. Dertil påpeker jeg også at analysene av partikkelverbene i kapittel 4, er videre underbygget og forklart. Likevel vil det være vanskelig innenfor rammene for denne oppgaven å komme frem til en *forklaring* på at fenomenet partikkelverb eksisterer i norsk, men ikke i spansk. Jeg ønsker likevel en kort diskusjon rundt fenomenet der jeg argumenterer at mikroparametre kan forklare forskjellene mellom norsk og spansk i forhold til forekomsten av partikkelverb.

6 Avslutning

I denne oppgaven har jeg argumentert at idiomatiske norske partikkel på bakgrunn av sine fonologiske, syntaktiske og semantiske egenskaper fungerer som en enhet. Vi har sett at det er hensiktsmessig å dele inn norske partikkelverb i to hovedgrupper hvor vi på syntaktisk og semantisk grunnlag skiller på kausativkonstruksjonene på den ene siden og idiomatiske partikkelverb på den andre. Samtidig viser detaljerte analyser av de idiomatiske partikkelverbene at partikkelen spiller en viktig rolle både for partikkelverbets semantikk og aksjonsart. Analysene som jeg har gjort viser at partikkelen i de fleste tilfellene er med og endrer verbets betydning slik at den er forskjellig fra betydningen verbkomponenten har alene. Ytterligere er partikkelen av betydning for aksjonsarten til verbet fordi aksjonsarten i de fleste tilfellene endres i verbet når partikkelen settes til. Når vi i tillegg har sett at aksjonsarten i de fleste tilfellene blir telisk, er dette et grunnlag for å si at de idiomatiske partikkelverbene betegner en avsluttet handling. I tillegg viste avgrensningen av partikkelverbene at partikkelen også er sentral i forhold til uttalen av partikkelverbet fordi tonelaget endres fra tonelag 1 til tonelag 2 når partikkelen klitiserer til verbet. I kapittel 2 kom vi frem til en foreløpig definisjon på partikkelverb:

Dersom $V + P$ har orduttale, $P + NP$ i en $V + P + NP$ -sekvens ikke kan tematiseres, og/eller betydningen og aksjonsarten til V endres som følge av $V + P$, betydningen er idiomatisk og P står uten leksikalsk innhold og ikke tar en nominal utfylling, regnes P som en partikkel, forkortet Prt , der $V + Prt = \text{Partikkelverb}$

Analysene mine viser at det er klare holdepunkter for å beholde denne definisjonen som et kriterium på partikkelverb tilhørende gruppe II. I innledningen til oppgaven nevnte jeg diskusjoner som har vært der det er blitt hevdet at det ikke finnes holdepunkter for å definere $[V + Prt]$ som et partikkelverb i norsk, men at verbene vi har sett på bare er et enkelt verb med en preposisjon til. Jeg argumenter på bakgrunn av analysene mine av de norske partikkelverbene, at det ikke finnes holdepunkter for en slik påstand, men at de fonologiske, syntaktiske og semantiske egenskapene vi har sett hos partikkelverbet tilsier at verbet sammen med partikkelen fungerer som én enhet. Ytterligere er denne enheten evidens for at "partikkelverb" kan sies å utgjøre en egen type verb i norsk. Dette skulle samtidig da tilsi at omtalen av partikkelverb i norske grammatikkbøker er for snever, og at beskrivelsen av

partikkelverbe som blant annet finnes i *Norsk Referansegrammatikk* (Faarlund et al. 1997), er mangelfull.

Det er imidlertid ikke bare analysen av de norske partikkelverbene som underbygger hypotesen min. Den kontrastive analysen mellom norsk og spansk viser at også morsmålsbrukere i spansk oppfatter verbet og partikkelen som en enhet. Dette kommer tydelig frem i de spanske oversettelsene ved at de i de fleste tilfellene er semantisk ekvivalente med den norske originalteksten, og at betydningen til det spanske verbet, komplekse konstruksjonen eller omskrivningen som oversetter partikkelverbet, i de fleste tilfellene gjengir partikkelverbets betydning. Jeg hevder derfor at hypotesen min er videre underbygget av resultatene som analysene av de spanske oversettelsene gir, og at dette ytterligere beviser at partikkelverb tilhørende gruppe II som idiomatiske uttrykk må anses som en fonologisk, syntaktisk og semantisk enhet i norsk. Samtidig har også den kontrastive analysen beskrevet hvordan de norske partikkelverbene i ulike tilfeller kan oversettes til spansk i en oversettelse som er semantisk ekvivalent med den norske teksten, og at målet for en god oversettelse derfor er oppfylt. De mange mulighetene for oversettelse som analysene mine viser, kan også være til hjelp for de som jobber med spansk språk til daglig der de samtidig er en indikator på at en oversettelse ikke nødvendigvis trenger å være syntaktisk lik originalteksten så lenge semantikken er kommunikativ ekvivalent mellom de to språkene.

Analysene av det spanske datamaterialet har ytterligere vist at den indirekte evidensen for at spansk ikke har partikkelverb som jeg la frem i kapittel 2, viser seg å være riktig. Samtidig forklarer ikke dette hvorfor partikkelverb finnes i norsk, men ikke i spansk, men vi kan drøfte dette litt generelt. Jeg hevder at det mest hensiktsmessige i et språk ville være at en spesifikk betydning ble gjengitt i ett ord og ikke ved at flere ord sammen får en spesifikk betydning. Med dette som utgangspunkt kan vi tenke oss at spansk er det mest 'normale' eller funksjonelle språket av norsk og spansk der spansk i de fleste tilfellene får frem den spesifikke betydningen til partikkelverbet i ett enkelt verb, mens norsk bruker et komplekst partikkelverb. Dette antar jeg kan forklares gjennom leksikalske egenskaper ved leksikalske komponenter i de to språkene der den spesifikke betydningen som partikkelverbet innehar ved at verbet og partikkelen fungerer som en enhet, er innebygget i enkeltkomponenter i det spanske språket. En mulig forklaring på hvordan dette henger sammen, kan vi finne i minimalismen der parametrisk variasjon er redusert til hvilke leksikalske egenskaper som språkernes ordtilfang har forklart som mikroparametre.

Dersom vi antar at forekomsten av partikkelverb i ulike språk ligger forankret i mikroparametriske variasjoner, tenker jeg meg at dette kanskje kan forklare to ting. For det første vil en mikroparametrisk tilnærming kunne bidra til forståelsen av hvorfor partikkelens plassering kan variere mellom språk hvor eksistensen av partikkelverb er kjent. Det sies gjerne at partikler i svensk alltid står i preobjektsposisjon, danske partikler alltid er etterstilt objektet, mens partikler i både norsk, engelsk og tysk kan stå i både pre- og postobjektsposisjon (Toivonen 2003:159-167). Det andre fenomenet mikroparametre kan kunne bidra til forståelsen av, er hvorfor partikkelverb forekommer i norsk og andre germanske språk, men ikke i romanske språk som spansk, italiensk og fransk.

Rammene rundt denne oppgaven skaper dessverre ikke rom for å komme frem til et endelig svar på denne lingvistiske variasjonen mellom germanske og romanske språk. Variasjon i forekomsten av partikkelverb i ulike språk må i stedet være et prosjekt for fremtidig forskning der det også ville være interessant å sammenligne data fra flere språk som har partikkelverb med for eksempel spansk. Samtidig har denne oppgaven eksemplifisert strukturelle forskjeller mellom norsk og spansk der analysene fremlegger evidens for hypotesen om at verbet sammen med partikkelen fungerer som en enhet. I tillegg gir oppgaven en dypere innsikt i hvordan partikkelverb kan bli utforsket i lingvistikken i fremtidig forskning.

Litteraturliste

1 Faglitteratur

- Adger, David. 2003. *Core syntax – A Minimalist Approach*. Oxford University Press. UK.
- Araña, Corina González og Carmen Herrero Aísa. 1997. *Manual de gramática española. Gramática de la palabra, de la oración y del texto*. Editorial Castalia. Spania
- Araus, María Luz Gutiérrez. 2004. *Problemas fundamentales de la gramática del español como 2/L*. Arco/Libros. Spania.
- Aronoff, Mark and Kirsten Fudeman. 2005. *What is Morphology?* Blackwell Publishing. USA/UK/Australia.
- Boeckx, Cedric. 2006. *Linguistic Minimalism. Origins, Concepts, Methods, and Aims*. Oxford University Press. UK.
- Butt, John & Carmen Benjamin. 2004. *A new reference grammar of modern Spanish*. Hodder Arnold. UK. Fourth Edition.
- Carnie, Andrew. 2007. *Syntax – A Generative Introduction*. Blackwell Publishing. USA. 2nd Edition.
- Carroll, David W. 2004. *Psychology of Language*. Thomson Wadsworth. USA. Fourth edition.
- Chomsky, Noam. 1965. *Aspects of the theory of syntax*. The M.I.T. Press. Cambridge, Massachusetts. USA.
- Chomsky, Noam. 1995. *The Minimalist Program*. The MIT Press. UK/ USA.
- Chomsky, Noam. 1998. *Minimalist Inquiries – The Framework*. MIT Occasional Papers in Linguistics. Number 15. USA.
- Citko, Barbara. 2005. On the Nature of Merge: External Merge, Internal Merge, and Parallel Merge. I: *Linguistic Inquiry*. MIT. Volume 36. Number 4. Fall 2005. Side 475–496. USA.
- Comrie, Bernard. 1995. *Aspect. An introduction to the study of verbal aspect and related problems*. Cambridge University Press. UK. First published 1976. The reprinted 1995 Edition.
- Cruse, D.A. 1997. *Lexical Semantics*. Cambridge University Press. UK. First published 1986. Her: Reprinted 1997 edition.
- Dehé, Nicole. 2002a. *Particle Verbs in English: Syntax, information structure and intonation*. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. Nederland/USA.

- Dehé, Nicole, Ray Jackendoff, Andrew McIntyre og Silke Urban (eds.). 2002b. *Verb-Particle Explorations*. Mouton de Gruyter. Berlin/New York. Tyskland/USA.
- Enger, Hans-Olav og Kristian Emil Kristoffersen. 2005. *Innføring i norsk grammatikk. Morfologi og syntaks*. Landslaget for norskundervisning. Cappelen Akademisk Forlag. Oslo. Norge. 2. Opplag.
- Faarlund, Jan Terje, Svein Lie og Kjell Ivar Vannebo. 1997. *Norsk Referansegrammatikk*. Universitetsforlaget. Oslo. Norge.
- Faarlund, Jan Terje. 2005. *Revolusjon i lingvistikken – Noam Chomskys språkteori*. Det Norske Samlaget. Oslo. Norge.
- Frawley, William. 1992. *Linguistic Semantics*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. London. UK.
- Fretheim, Thorstein. 1974. Some Cases of Accent Shift in East Norwegian. I: *Norwegian Journal of Linguistics (NTS)*. Vol. 28, pp. 113–129. Norge.
- Hauser, Marc D, Noam Chomsky and W. Tecumseh Fitch. 2002. The Faculty of Language: What is it, who has it, and how did it evolve? I: *Science*. Washington: Nov. 22. 2002. Vol. 298. Iss. 5598. Side 1569, 11 sider.
- Hendrick, Randall. 2003. *Minimalist Syntax* (edited by Randall Hendrick). Blackwell Publishing. USA.
- Jackendoff, Ray. 2002b. English particle constructions, the lexicon, and the autonomy of syntax. I: Dehé et al. *Verb-Particle Explorations*. Mouton de Gruyter. 2002b:67-94. Berlin/New York. Tyskland/USA.
- Kulbrandstad, Lars Anders. 2003. *Språkets mønstre. Grammatiske begreper og metoder*. Universitetsforlaget. Oslo. Norge. 4. opplag 2003.
- Kumar, Ranjit. 2005. *Research methodology. A step-by-step guide for beginners*. SAGE Publications. UK/USA/India. 2. opplag 2005.
- Lederer, Marianne. 2003. *Translation. The Interpretive Model*. St. Jerome Publishing. Manchester. UK.
- Levin, Beth. 1993. *English Verb Classes and Alternations. A preliminary Investigation*. The University of Chicago Press. Chicago and London. USA/UK.
- Malmkjær, Kirsten. 2005. *Linguistics and the Language of Translation*. Edinburgh University Press. Edinburgh. UK.
- Nordgård, Torbjørn og Tor A. Åfarli. 1990. *Generativ syntaks – Ei innføring via norsk*. Novus forlag. Oslo. Norge.

- Platzack, Christer. 1998. *Svenskans inre Grammatik – det minimalistiska programmet: En introduktion till modern generativ grammatikk*. Studentlitteratur. Sverige.
- Radford, Andrew. 2004. *Minimalist Syntax – Exploring the Structure of English*. Cambridge University Press. UK.
- Ramchand, Gillian and Peter Svenonius. 2002. The Lexical Syntax and Lexical Semantics of the Verb-Particle Construction. I: [lingBuzz/000007](#). Proceedings of WCCFL Santa Cruz. University of Oxford and University of Tromsø.
- Rizzi, Luigi. 2004. On the study of the language faculty: Results, developments, and perspectives. I: *The Linguistic Review*. Volume 21. Issue 3–4 (Sep. 2004). Sider 323–345. Walter de Gruyter. Tyskland.
- Rydning, Antin Fougner. 1988. The practical implications of theoretical concepts of "semantic correspondence" and "communicative equivalence" in translation. I *Translation Theory in Scandinavia*. Side 243–253. Hentet fra: The Scandinavian Symposium on Translation Theory (SSOTT) III. Universitetet i Oslo. Oslo. Norge.
- Son, Minjeong og Peter Svenonius. 2008. Microparameters of Cross-Linguistic Variation: Directed Motion and Resultatives. CASTL. University of Tromsø. Ikke utgitt per november 2008. Tildelt av Peter Svenonius på e-post med referanse: [SonSvenonius08ii.pdf](#).
- Svenonius, Peter. 1996. The Verb-Particle Alternation in the Scandinavian Languages. I: [lingBuzz/000046](#). Ms. University of Tromsø. Norge.
- Toivonen, Ida. 2002b. Swedish particles and syntactic projection. I: Nicole Dehé et al. *Verb-Particle Explorations*. Mouton de Gruyter. 2002b:191-209. Berlin/ New York. Tyskland/USA.
- Toivonen, Ida. 2003. *Non-Projecting Words – A Case Study of Swedish Particles*. Kluwer Academic Publishers. Nederland.
- Torrego, Leonardo Gómez. 1998. *Valores gramaticales de "se"*. I serien *Cuadernos de Lengua Española*. Arco/Libros, S.L. Madrid. Spania.
- Torrego, Leonardo Gómez. 2002. *Gramática didáctica del español*. CESMA. Spania.
- Ven, Christine. 1999. En syntaktisk analyse av verbpartikler i norsk. Hovedoppgave i nordisk språk. Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap. Vår 1999. NTNU. Trondheim. Norge
- Åfarli, Tor A. 1985. Norwegian Verb Particle Constructions as Causative Constructions. *Nordic Journal of Linguistics* 8. Side 75–98.

Åfarli, Tor A. 1997. *Syntaks. Setningsbygning i norsk*. Det Norske Samlaget. Oslo. Norge.
Åfarli, Tor A. og Kristin M. Eide. 2003. *Norsk generativ syntaks*. Novus forlag. Oslo. Norge.

2 Skjønnlitteratur

Aust, Kurt. 2006, 2007. *De usynlige brødre*. H. Aschehoug & Co. Oslo. Norge.
Aust, Kurt. 2008. *La hermandad invisible*. Oversatt til spansk av Sofia Pascual Pape.
Oversettelsen er støttet av NORLA (Norwegian Literature Abroad). Ediciones Destino. Barcelona. Spania.
Dahl, Kjell Ola. 2007. *Mannen i vinduet*. Gyldendal Norsk Forlag. Oslo. Denne utgaven i Gyldendal Krim 2007.
Dahl, Kjell Ola. 2008. *Un muerto en el escaparate*. Oversatt til spansk av María Dolores Ábalos. Editorial Planeta. Barcelona. Spania.
Gaarder, Jostein. 2005. *Maya*. H. Aschehoug & Co. Oslo. Norge.
Gaarder, Jostein. 2005. *Maya*. Oversatt til spansk av Kirsti Baggethun og Asunción Lorenzo. Ediciones Siruela. Spania.
Petterson, Per. 2008. *Ut og stjele hester*. Forlaget Oktober. Oslo. Norge. 2. opplag.
Petterson, Per. 2007. *Salir a robar caballos*. Oversatt til spansk av Cristina Gómez Baggethun. Ediciones Bruguera. Barcelona. Spania.
Zafón, Carlos Ruiz. 2001. *La sombra del viento*. Editorial Planeta. Barcelona. Spania.
Zafón, Carlos Ruiz. 2004. *Vindens skygge*. Oversatt til norsk av Kari og Kjell Risvik. Gyldendal. Oslo. Norge.

3 Ordbøker og oppslagsverk

García-Pelayo, Ramón y Gross. Larousse: *Diccionario del español moderno*. Signet. Librairie Larousse. Første utgave 1983. Denne utgaven kjøpt i 2005. USA/UK/Australia.
Kendris, Christopher and Theodore Kendris. 2003. *501 Spanish verbs*. Barron's Educational Series, Inc. New York. USA. Femte utgave.
Kunnskapsforlaget blå ordbøker. 1995. *Spansk ordbok. Spansk-norsk/norsk-spansk*. Oslo. Norge.
Matthews, Peter H. 2005. *Oxford Concise Dictionary of Linguistics*. Oxford University Press. UK. 2. opplag.
Bokmålsordboka. <http://www.dokpro.uio.no/ordboksoek.html>
Norsk Riksmålsordbok. www.ordnett.no.
La Real Academia Española. www.rae.es.
Tanums. 2005. *Tanums store rettskrivningsordbok*. Revidert av Boye Wangensteen.

- Gjennomgått av Språkrådet. Kunnskapsforlaget. Oslo. Norge. 9. utgave.
- Vinje, Finn-Erik. 2004. *Skriveregler*. Bokmål. Gjennomgått av Språkrådet. Aschehoug & Co. Oslo. Norge. 8. utgave. 1. opplag 2004.
- Wray, Alison og Aileen Bloomer. 2006. *Projects in Linguistics. A practical guide to researching language*. Hodder Arnold. London. UK. Andre utgave.

4 Internettreferanser

Ministerio de Educación y Ciencia. Secretaría General Técnica. Subdirección General de Cooperación Internacional. Educación Exterior. 2006. *El mundo estudia español*. Kapittel om: Noruega/Norge. 2006:247-255. En rapport om det spanske språkets ekspansjon innenfor utdanningssystemene i de europeiske landene. Informasjonen er hentet fra følgende side: <http://www.anpenorge.no/estadisticas.html> etter referanse fra José María Izquierdo. Førstebibliotekar, fagreferent i romanske språk ved UiO. p.j.m.izquierdo@ub.uio.no.

RAE: La Real Academia Española. www.rae.es.

La misión principal de la Real Academia Española, según los Estatutos que regulan su funcionamiento, es evitar que los cambios que experimente la lengua española en su constante adaptación a las necesidades de sus hablantes quiebren la unidad que mantiene en todo el ámbito hispánico. A tal fin, la Academia debe establecer los criterios de propiedad y corrección de la lengua, así como contribuir a su esplendor. En cumplimiento de este mandato se desarrollan los proyectos académicos (<http://www.rae.es/rae/Noticias.nsf/Portada2?ReadForm&menu=2>)

‘Hovedoppgaven til la Real Academia Española, etter de vedtektene som regulerer dennes funksjon, er å forebygge at de endringene som det spanske språket konstant gjennomgår som følger de spansktalesendes behov, bryter samholdet som finnes i hele den spanske omgangskretsen. Til dette formålet må Akademiet etablere kriterier for riktig språkbruk og rettelser, samt bidra til språkets prakt. I forhold til disse formålene, utvikles det også akademiske prosjekter’.

Appendiks A

Fargekoder:

Verb: ikke-telisk

Prt.verb: telisk

Verb: telisk

Prt.verb: telisk

Verb: ikke-telisk + telisk

Prt.verb: telisk

Verb: ikke-durativ

Prt.verb:telisk

Verb: Ikke-telisk

Prt.verb: Ikke-telisk

Verb: ikke-telisk

Prt.verb: ikke-telisk + telisk

Verb: ikke-telisk + telisk

Prt.verb: ikke-telisk + telisk

Partikkelverb markert med * = Partikkelverb hvor betydningen forsterkes av partikkelen

Partikkelverb uten markering = Partikkelverb hvor betydningen endres av partikkelen

Transitivt Partikkelverb

Nr	Partikkelverb	Kontekst
1	gi opp - avskrive, avbryte, slutte	, og til slutt må jeg gi opp og går inn... (USH_no:102)
2	gi opp - avskrive, avbryte, slutte	Til slutt ga han opp ... (MIV_no:78)
3	skru opp - her: åpne	Jeg legger saga over på sida i graset og setter meg på huk og skrur opp bensinløkket og heller på ... (USH_no:146)
4	grave opp - grave på nytt, lage hull ved å fjerne masse	Den har grodd helt til og må graves opp igjen (USH_no:96)
5	fyre opp - antenne, særlig om ild	... og drar det rasket sammen i en egen haug som kan fyres opp og bli til bål i novembermørket (USH_no:147)
6	brenne opp - svi, brenne, gjøre til intet	...; slå graset, rydde vekk restene av fjøset og brenne det opp, ... (USH_no:135)
7	hale opp - løfte, heise	..., men jeg er likevel overbevist om at en fremmed skapning lik et spøkelse var kommet inn i stua som halte han opp og dytta han ut i gangen (USH_no:142)
8	slå opp - her: åpne	Hei sjef, sa han, og jeg slo øyenene opp og så meg omkring (USH_no:42)

9	hoste opp - her: finne, oppdage	... hvis ikke vi hoster opp en hjertevenn til denne dama før saken er over (MIV_no:86)
10	skjenke opp - helle, tømme, servere	Frank Frølich forsøkte å skylle koppene deres i vasken før han skjenket opp fra kaffetrakteren (MIV_no:168)
11	skjenke opp - helle, tømme, servere	..., han satte seg på en stol og skjenket opp (DUB_no:72)
12	kjøpe opp - anskaffe i større mengder for salg	Reidar kjøpte opp ting som var pantsatt og ikke hentet, du vet, hvis du pantsetter noe, må det løses ut og hentes innen en viss tid (MIV_no:112)
13	si opp - avskjedige	Jeg spør fordi jeg har hørt at Jonny Stokmo visstnok ble sagt opp fra jobben sin (MIV_no:116)
14	skjære opp - lage biter, dele i mindre deler	..., men jeg skar opp lokket på esken (MIV_no:240)
15	skjære opp - lage biter, dele i mindre deler	Glasset var skåret opp med en diamantskjærer (DUB_no:314)
16	skjære opp - lage biter, dele i mindre deler	Forsiktig skar han opp tapen og ... (DUB_no:316)
17	poppe opp - her: forbedre/gjøre mer spennende	Odin mener at 'hemmeligheten' må poppes opp (DUB_no:336)
18	re opp - re en seng, klargjøre en seng	-jeg rer opp til deg på sofaen (DUB_no:131)
19	gjøre opp - her: betale for seg	Men det rare er at han forlot hotellet uten å gjøre opp for seg (DUB_no:72)
20	plukke opp - finne, hente, rydde	Even bøyde seg og plukket opp en haug med papirer som fløt ut over gulvet (DUB_no:130)
21	plukke opp - finne, hente, rydde	Han plukket mobilen opp av lommen og slo den på (DUB_no:131)
22	plukke opp - finne, hente, rydde	Han rapte høyt og inderlig som for å provosere veggene og sofaen, for han plukket opp Mais dagbok, ... (DUB_no:333)
23	plukke opp - finne, hente, rydde	..., plukket hun boken opp fra gulvet og bladde tilbake ... (DUB_no:335)
24	blusse opp - starte på nytt, komme tilbake med ny styrke	Men med Newton blusset det opp igjen... (DUB_no:139)
25	bygge opp - konstruere, bygge på nytt	Jeg er i gang med å bygge opp en kronologisk oversikt over Newtons liv,... (DUB_no:61)
26	smuldre opp - løse opp, smule	Gaten ristet, begynte å smuldre opp under ham... (DUB_no:129)
27	dikte opp - skrone, finne på	... om det der er noe dere bare dikter opp her på øya...(M_no:136)
28	rette opp - her: reparere	Rette opp en feil i det elektriske anlegget (M_no:11)
29	spise opp - fortære, gjøre til intet	Det hender at et barn spiser opp en sjokolade ... (M_no:191)
30	spise opp - fortære, gjøre til intet	... bare av redsel for at noen andre skal spise den opp (M_no:191)

31	dekke opp - forberede bordet med bestikk, glass etc.	Det var dekket opp ved alle småbordene (M_no:207)
32	dekke opp - forberede bordet med bestikk, glass etc.	Og mens betjeningen begynte å dekke opp til middag (M_no:19)
33	bryte opp - her: avslutte, forlate, særlig om selskap	Det er altså ikke det å bryte opp som er problemet (M_no:131)
34	fange opp - høre, særlig tilfeldig	...at jeg var i stand til å fange opp ordenes betydning (M_no:80)
35	snappe opp - høre, særlig tilfeldig	Eller hadde jeg bare snappet opp et par tilfeldige replikker fra en lengre samtale? (M_no:58)
36	trekke opp - her: skissere, tegne	og iallfall ikke målt mot de enorme tidsavsnitt som manifestet trekker opp (M_no:22)
37	trekke opp - her: skissere, tegne	Men nettopp mens jeg stod og trakk opp noen slike prekære koordinater i tid og rom (M_no:66)
38	trekke opp - her: skissere, tegne	Med de perspektivene Gordon hadde trukket opp (M_no:196)
39	rippe opp - her: erindre, huske, særlig ubehagelig	Jeg skal vedgå at det fortsatt kan gå inn på meg å rippe opp i de tøffe takene jeg hadde med Gordon Gekko (M_no:199)
40	sperre opp - spile, forstørre	Da sperret han øynene opp, som om det var noe han merket seg spesielt (M_no:170)
41	rigge opp - sette opp, sette i stand	..., og retterstedet er allerede i ferd med å rigges opp (M_no:347)
42	tørke opp - fjerne, rengjøre	Jeg drømte ikke da jeg tørket det opp... (MIV_no:119)
43	tørke opp - fjerne, rengjøre	Du tørket det opp? Når? (MIV_no:119)
44	låse opp - åpne låst dør	Han låste opp bakhjørnen og gikk ut i hagen (DUB_no:314)
45	låse opp - åpne låst dør	... og låst opp døren (DUB_no:314)
46	*gulpe opp - brenne seg	Det var en stadig strøm som ble gulpet opp (DUB_no:67)
47	lyse opp - lyse, stråle	..., bare et par stearinlys på bordet lyste opp sammen med lyset fra den åpne kjøkkendøren (DUB_no:130)
48	varme opp - her: gjøre klart selskap, forberede	John forsøkte først å varme opp forsamlingen (M_no:174)
49	ta opp - feste til teip/musikk - film	Tok du det opp? spurte jeg (M_no:69)
50	lese opp - fremsi, proklamere	..., hendte det til stadighet at de leste opp noen pussige formler for hverandre (M_no:340)
51	varte opp - servere	... så jeg lot meg behørig varte opp av de to damene (M_no:42)
52	smøre på - gni utover et smøraktig stoff	, og han skar det i tynne skiver og smurte margarin på (USH_no:45)

53	helle på - fyller, særlig om flytende væsker	Jeg legger saga over på sida i graset og setter meg på huk og skrur opp bensinløkket og heller på ... (USH_no:146)
54	komme på - her: huske, erindre	... fordi han plutselig kom på det han hadde glemt; (USH_no:48)
55	komme på - her: antenne, skru på, særlig om elektrisk apparat	og da lyset kom på virket det ikke så ille (MIV_no:120)
56	fylle på - fyller, helle, særlig om flytende væsker	, fyller på med vann og setter kjelen på komfyren (USH_no:96)
57	legge på - her: avslutte samtale, telefonrør	Ja da, sa Even medgjørlig og skulle til å legge på da han husket (DUB_no:131)
58	legge på - her: avslutte samtale, telefonrør	Etter å ha lagt på ble han noen sekunder stående og stryke seg over leppene med nervøse fingre (MIV_no:241)
59	ta på - her: kle seg	, tar på rein, hvit skjorte (USH_no:96)
60	ta på - her: kle seg	..., men det var for seint å ta dem på igjen (USH_no:43)
61	dekke på - gjøre bordet klart, særlig til måltid	, og dekker på med bestikk, serviett og glass (USH_no:98)
62	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	..., jeg måtte vite om det var noen i rommet, så til slutt slo jeg på lyset (MIV_no:119)
63	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	Han plukket mobilen opp av lommen og slo den på (DUB_no:131)
64	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	Han slo på en stål lampe bak sofaen (DUB_no:134)
65	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	Han slo på lyset, ... (DUB_no:313)
66	skru på - her: antenne, om elektrisk apparat	... og det første jeg la merke til da jeg skrudde på lyset, var... (M_no:109)
67	skru på - her: aktivere, restarte	Og dessuten skru sine gener av og på alt etter hva som tjente helheten (M_no:53)
68	skru på - her: sette på en kork	Nå konstaterte jeg dessuten at korken på flasken ikke var skrudd ordentlig på (M_no:110)
69	finne frem - hente, velge	Jeg finner fram den minste kjelen (USH_no:96)
70	legge frem - her: vise, presentere	Har du nye ideer du vil legge fram for oss? (DUB_no:315)
71	få frem - vise, påpeke	..., og det var nok det Mai ønsket å få frem (DUB_no:137)

72	tvinge fram - gjennomføre med makt	Å tvinge fram det verste i folk, bryte ned forsvarsmurene så all dritten lå åpen, sårbar, til å trampe på (DUB_no:68)
73	*binde sammen - forene, koble	..., det er som om den farga lufta binder verden sammen (USH_no:97)
74	pakke sammen - klargjøre en koffert ell. for reise	..., ellers har jeg ingen andre forsetter enn å sende deg denne epistelen før jeg pakker sammen (M_no:28)
75	ta imot - ønske velkommen	..., og de gangene noen har kommet, har jeg hørt bilen på forhånd og gått ut på trappa for å ta imot (USH_no:97)
76	ta imot - akseptere, godta	..., men for øyeblikket gir den blå verden en trøst jeg ikke veit om jeg vil ha, og ikke trenger, og tar imot likevel (USH_no:97)
77	sette inn - her: erstatte	..., reparere tak og bytte vindskier på huset, sette inn nytt glass for det knuste gamle i vinduene (USH_no:135)
78	sette inn - her: fylle en konto	..., ville sette pengene inn på en konto (DUB_no:132)
79	ta inn - her: absorbere, merke seg	, lar bare øynene ta inn mørket til jeg ikke kniper dem lenger (USH_no:102)
80	ta inn - her: observere	... og tok inn synet av freskene på veggen (MIV_no:193)
81	kalle inn - beordre	Jeg skal kalle typen inn til avhør (MIV_no:237)
82	*høste inn - innhente, berge grøden i hus	Ennå kunne han ikke høste inn så mye som et anerkjennende nikk (M_no:97)
83	hulle inn - svøpe, pakke	Men en stadig større del av menneskeheten har latt seg hulle inn av en optisk drivhuseffekt (M_no:77)
84	slippe inn - filtrere, sile	..., som slapp inn en dus belysning gjennom hvite persienner (MIV_no:120)
85	brenne av - antenne, lage ild, ta fyr	Og så brente han av (USH_no:49)
86	rive av - rykke, dra voldsomt	Han rev av røret og bjeffet: Ja! (MIV_no:239)
87	ta av - fjerne	Han tok dem av og pusset dem fraværende med et lommeterkle mens han kikket opp og tok inn synet av freskene på veggen (MIV_no.193)
88	Slå av - skru av, særlig om elektrisk apparat	Han slo telefonen av og la den i jakkelommen (MIV_no:118)
89	Slå av - skru av, særlig om elektrisk apparat	..., mens Finn-Erik slo av lysene i stuen og de gikk ut på badet (DUB_no:193)
90	Slå av - skru av, særlig om elektrisk apparat	... og sett på henne med en sår tristhet da hun ville slå av lyset (DUB_no:334)

91	skru av - her: deaktivere, stanse	Og dessuten skru sine gener av og på alt etter hva som tjente helheten (M_no:53)
92	stenge av - her: holde munn, stanse snakking	..., vet jeg ikke om jeg klarer å stenge av (M_no:188)
93	stenge av - her: holde munn, stanse snakking	Da kan du kanskje stenge av denne munndiareaen din også (M_no:129)
94	stenge av - her: holde munn, stanse snakking	Da er det kanskje din tur til å stenge av, sa jeg (M_no:136)
95	slippe av - her: sette av noen fra en bil	..., ble en mann sluppet av på hovedveien i mørket (USH_no:141)
96	sjekke ut - kontrollere, undersøke	Desto bedre grunn til å sjekke ham ut (DUB_no:169)
97	løse ut - frigjøre, løskjøpe	Reidar kjøpte opp ting som var pantsatt og ikke hentet, du vet, hvis du pantsetter noe, må det løses ut og hentes innen en viss tid (MIV_no:112)
98	pakke ut - ta ut av emballasje	Den var ikke pakket ut (MIV_no:240)
99	pakke ut - ta ut av emballasje	Og du hadde ikke pakket den ut? (MIV_no:240)
100	slå ut - svimeslå, gjøre dårlig	Inne i obduksjonssalen ble Frank Frølich som alltid nesten slått ut av den dårlig ventilerte luften (MIV_no:78)
101	tenke ut - få en idé, pønske ut	Si ikke det, sa Frølich og grep seg selv i å tenke ut en flørtestrategi (MIV_no:112)
102	tenke ut - få en idé, pønske ut	Det hadde jeg ikke helt tenkt ut, tilstod han (MIV_no:87)
103	stryke ut - viske ut, fjerne	... og fikk lyst til å stryke den ut igjen, ... (DUB_no:61)
104	drikke ut - tømme glasset	Verten hevet glasset sitt og de drakk ut (DUB_no:74)
105	brette ut - trekke ut, vise frem, folde ut	Forsiktig skar han opp tapen og brettet ut papiret i den ene enden av pakken så han kunne riste ut innholdet (DUB_no:316)
106	riste ut - ta ut, hente frem	Forsiktig skar han opp tapen og brettet ut papiret i den ene enden av pakken så han kunne riste ut innholdet (DUB_no:316)
107	viske ut - fjerne, ta vekk	Og denne fornemmelsen, den var ikke til å viske ut i dagene som fulgte (M_no:41)
108	peke ut - velge	Hennes far, høvdingen, hadde bestemt at hun skulle gifte seg med en mann som han hadde pekt ut for henne (M_no:204)
109	trekke ut - her: gjøre langvarig	... det var for øvrig ingen grunn til å trekke ut tiden i det støyende menneskemylderet (M_no:212)
110	rive ut - her: ta bort, fjerne	..., blir jeg nødt til å rive ut noen sider her og der (M_no:348)
111	koke ut - her: starte	Hjernen bestod dessuten av atomer som en gang var kokt ut i for lengst utbrente stjerner (M_no:177)

112	dele ut - fordele, gi	... og deler gevinsten ut til de fattige? (M_no:197)
113	finne ut - undersøke, utforske	Finne konkret ut hva han spiste sist og når han spiste det (MIV_no:81)
114	finne ut - undersøke, utforske	Men vi er nødt til å få noen ideer hvis vi skal ha tjangs til å finne ut hva tallene betyr (MIV_no:84)
115	finne ut - undersøke, utforske	..., men fant ut at han likte det (MIV_no:120)
116	finne ut - undersøke, utforske	..., ting som vi kan finne ut av (MIV_no:123)
117	finne ut - undersøke, utforske	..., fant han ut at det var flere enn én ting han måtte få orden på eller utbedre før han dro inn til Oslo igjen (USH_no:135)
118	finne ut - undersøke, utforske	Ring meg, om du finner ut noe av interesse, er du snill (DUB_no:72)
119	stille ut - vise frem, plassere	Gjerningsmannen tar seg bryet med å kle av liket, skrive koden på kroppen og stille kroppen ut i vinduskarmen (MIV_no:79)
120	fritte ut - utspørre, spørre ivrig	... at vi utpå kvelden kanskje kunne prøve å fritte ut en evolusjonsbiolog om hvor hans vitenskap befant seg for tiden, ... (M_no:346)
121	kjenne igjen - huske, identifisere, gjenkjenne	Han har kjent meg igjen, ... (USH_no:100)
122	skyve fra - dytte, støte, puffe	... og regnet som falt mot det duvende vannet i elva da han skøyv fra (USH_no:50)
123	legge til - tilføye	"Vel - det bør ha vært bra sprut i blødningene, siden kniven har kuttet kar med relativt høyt trykk", mumlet han og la til: ... (MIV_no:81)
124	føye til - tillegge, utdype	og jeg får kanskje føye til at det i denne terrorbalansen er selve forstanden som er David med den spinkle steinslyngen (M_no:123)
125	få til - klare, gjennomføre	, og retninga inn på kjøkkenet under grunnmuren for å få det til (USH_no:95)
126	bryte ned - her: ødelegge, svekke	Å tvinge fram det verste i folk, bryte ned forsvarsmurene så all dritten lå åpen, sårbar, til å trampe på (DUB_no:68)
127	bryte ned - her: ødelegge, svekke	Det er derimot skremmende hvor lett det er å bryte ned en biologisk balanse (M_no:31)
128	skrive ned - notere	...og slo nummeret han hadde fått beskjed om aldri å skrive ned (DUB_no:314)
129	stikke ned - dolke, ramme, såre med spiss gjenstand	Hva slags fyr er det som stikker ned en gammel mann, lar fyren blø ut på gulvet og dø, ... (MIV_no:84)
130	stemme ned - velge vekk, avvise, gå i mot et forslag	Reidar ville blitt stemt ned (MIV_no:170)
131	bremse ned - stanse, kjøre saktere	Gunnarstranda bremset ned for rødt lys ved Ullevål stadion (MIV_no:1979)
132	rive bort - her: dø, bli borte for alltid	... at det var slik hun skulle holde oppsikt med meg dersom hun en dag ble revet bort (M_no:337)

133	legge bort - her: ta vare på, gjemme	..., uten å forstå Mais hensikt med å vise <i>ham</i> situatene, og la arket bort (DUB_no:136)
134	rydde bort - sette vekk	Hun ryddet bort et glass og en tom vinflaske som stod på det runde bordet (MIV_no:109)
135	lese gjennom - gjennomgå	Deretter tok han en varm dusj før han satte seg ved skrivebordet og leste gjennom rapporter i saken (MIV_no:237)
136	lese igjennom - gjennomgå	Først etter å ha lest den igjennom gikk han til telefonen (MIV_no:237)
137	lese igjennom - gjennomgå	Etter at jeg nok en gang har lest igjennom brevet til Vera (M_no:22)
138	ta over - få ny eier	Det har vært kolonialforretning også, hvis du husker den kjeden som het IRMA, det var de som tok over etter meg (MIV_no:112)
139	sende over - poste, frakte	Det har slått meg at jeg i det minste kunne sende over en e-post (M_no:28)
140	glatte over - mykne, bagatellisere	Vi glattet over med noen joviale bemerkninger og returnerte til bordet vårt (M_no:211)
141	gjøre om - endre	For du får bare denne ene sjansen og beslutningen du tar, kan aldri gjøres om (M_no:18)

Intransitivt Partikkelverb

142	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Hun forklarte i høytaleren at hun ikke hadde stått opp (MIV_no:109)
143	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Jeg har egentlig stått opp, sa hun da (MIV_no:109)
144	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Reidar stod tidlig opp, begynte hun og falt i staver (MIV_no:113)
145	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Han gikk på jobb før jeg stod opp (MIV_no:113)
146	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Da jeg stod opp (MIV_no:119)
147	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Jeg stod opp av sengen, ... (MIV_no:121)
148	stå opp - "gå ut av senga, særlig etter søvn"	Men da du stod opp første gangen og var livredd, sjekket du ikke inngangsdøren? (MIV_no:124)
149	stå opp - her: plassere seg, finne en posisjon	Det hadde vært i morgentimene like etter at solen hadde stått opp (M_no:75)
150	poppe opp - her: dukke opp	Kansje det var de mange spørsmålene som poppet opp i hodet (DUB_no:313)
151	dukke opp - vise seg, plutselig tilsynekomst	Mannen dukket opp i døren så plutselig at Mai-Britt kvakk til (DUB_no:192)
152	dukke opp - vise seg, plutselig tilsynekomst (her:"huske")	Noe av samtalen med inspektør Bonjove dukket opp (DUB_no:71)
153	dukke opp - vise seg, plutselig tilsynekomst	Og var det like tilfeldig at de dessuten dukket opp ved datolinjen? (M_no:69)
154	klarne opp - om vær: bli sol, lyst	Varmt var det, for det hadde omsider klarnet opp etter noen heftige morgenskurer (M_no:58)
155	vokse opp - tilta i størrelse, omfang; utvikle seg	Selve drivkraften i evolusjonen var det enkle faktum at bare en liten del av hvert kull hadde vært i stand til å vokse opp (M_no:53)
156	*stanse opp - stoppe, slutte å bevege seg	En bil med sotete vinduer kjørte langsomt inn til motsatte fortau og stanset opp (DUB_no:66)
157	våkne opp - bli våken etter søvn	Hvis ikke jeg våkner opp og innser noe annet (M_no:196)

158	gå opp - få noe til å stemme, klaffe, forstå	Hun la kabalen fem ganger innen regnet ga seg; ingen av dem gikk opp (DUB_no:62)
159	gå opp - få noe til å stemme, klaffe, forstå	Men er det ikke også gåtefullt at den kjøttfulle ligningen ser ut til å gå opp? (M_no:133)
160	gå opp - få noe til å stemme, klaffe, forstå	..., og jeg skal ikke nekte for at jeg skvatt da sannheten til slutt gikk opp for meg (M_no:341)
161	falle på - her: starte, mørket kommer	... befinner man seg langt ute i verdensrommet straks natten faller på (M_no:77)
162	sitte på - kjøre med, få skyss	Tenkte vi at du kanskje ville sitte på (M_no:66)
163	holde på - "utføre en handling"	Om vedkapping: ... så da kan vi holde på til vi blir ferdige (USH_no:146)
164	holde på - "utføre en handling"	Han løp rundt og rundt med senka hode og blikket i bakken, og jo lenger han holdt på, ... (USH_no:53)
165	holde på - "utføre en handling"	Om vedkløyving: ..., sola har gått ned i det som må være vest, sørvest, skumringa kommer sigende fra skogkanten der jeg nettopp har holdt på (USH_no:94)
166	holde på - "utføre en handling"	..., fant han ut at det var flere enn én ting han måtte få orden på eller utbedre før han dro inn til Oslo igjen. Dermed ble det til at han holdt på litt lenger (USH_no:135)
167	stå på - være påslått, særlig om elektronisk apparat	Radioen står på (USH_no:96)
168	dukke frem - her: vise seg, plutselig tilsynekomst	En bok, et par disketter og en haug papirer dukket fram som om alt ... (DUB_no:316)
169	gripe inn - avbryte, intervenere, foreta seg noe	Oppdraget hadde vært å undersøke hvordan innførte plante- og dyrearter har grepet inn i den økologiske balansen (M_no:30)
170	sette inn - her: starte, begynne	Dette var før maya-grepet satte inn for fullt (M_no:195)
171	tørne inn - her: sovne, legge seg	Nå tørner jeg iallfall inn (M_no:197)
172	steppe inn - her: erstatte	Det var altså jeg som hadde tipset Ana og José om at Frank kanskje var villig til å steppe inn i kortspillet for hollenderen (M_no:346)
173	pigge av - flykte, forsvinne	Nå bare pigger du av! (M_no:113)
174	stikke av - flykte, forsvinne	Da er det mange som bare stikker av (M_no:16)
175	slappe av - her: ta det rolig	Du, slapp av! (DUB_no:131)
176	blø ut - forblø	Hva slags fyr er det som stikker ned en gammel mann, lar fyren blø ut på gulvet og dø, ... (MIV_no:84)

177	dø ut - visne, bli borte for alltid, utryddet	Jeg ville forstå hvorfor disse høyst spesialiserte krypdyrene plutselig døde ut (M_no:32)
178	se ut - her: være merkelig	, og det ser merkelig ut, (USH_no:103)
179	se ut - her: være merkelig	Det så merkelig ut (USH_no:43)
180	se ut - her: ligne, være, virke som	..., for håndverkeren måtte jo holdes i kosten, eller sånn skulle det se ut (USH_no:139)
181	se ut - her: ligne, være, virke som	Ser i alle fall slik ut (MIV_no:78)
182	gro til - vokse sammen igjen	Den har grodd helt til og må graves opp igjen (USH_no:96)
183	hogge til - her: svare stygt	Jeg vil vite om jeg er i fare! hogg hun til, iltert (MIV_no:110)
184	gå til - her: bli til, skje, være	, og slik må det ha gått til at vi er der hvor vi er i dag (DUB_no:62)
185	kvekke til - her: skvette, bli skremt	Mannen dukket opp i døren så plutselig at Mai-Britt kvakk til (DUB_no:192)
186	ta til - her: begynne, starte	, og flukten tok til på nytt (DUB_no:68)
187	komme til - her: ankomme	... eller også noen som kom til i løpet av dagen (M_no:170)
188	slå til - her: akseptere, godta	... slo jeg likevel til uten nærmere overveielser (M_no:85)
189	gå ned - her: plassere seg, finne posisjon	, sola har gått ned i det som må være vest, sørvest, skumringa kommer sigende fra skogkanten der jeg nettopp har holdt på (USH_no:94), ...
190	visne bort - dø, bli borte for alltid, utryddet	... eller også ville to av lemmene ha visnet bort (M_no:91)
191	henge igjen - her: bli værende	, og så var dette replikken som hang igjen (USH_no:104)

Appendiks B

Norsk til spansk			
Transitivt partikkelverb oversatt til:			
Fargekoder:			
Rød: Transitivt verb og lik konstruksjon		Grønn: Transitivt verb og ulik konstruksjon	
Teal: Intransitivt verb og ulik konstruksjon		Indigo: Pronominale verb og ulik konstruksjon	
Oransje: Kopulaverb og lik konstruksjon		Blågrå: Kopulaverb og ulik konstruksjon	
Gold: Valensbundet PP og lik konstruksjon		Eplegrønn: Valensbundet PP og ulik konstruksjon	
Turkis: Verb + PP og ulik konstruksjon		Lavendel: Verb + NP og ulik konstruksjon	
Pale: Perifrase og ulik konstruksjon		Mørk: Adjektiv og ulik konstruksjon	
Sjøgrønn: Idiomaticke uttrykk og ulik konstruksjon			
Aksjonsart:			
Telisk		Ikke-telisk	
Telisk + ikke-telisk			
Nr.	Verb	Kontekst	Aksjonsart
1	slå opp - her: åpne	Hei sjef, sa han, og jeg slo øyenene opp og så meg omkring (USH_no:42)	Telisk
	abrir – åpne	Hola, jefe – me dijo, y yo abrí los ojos y paseé la vista alrededor (USH_sp:48)	Telisk
2	skru opp - her: åpne	Jeg legger saga over på sida i graset og setter meg på huk og skrur opp bensinlokket og heller på ... (USH_no:146)	Telisk
	desenroscar - skrue, skrue opp	Dejo la sierra apoyada de costado sobre la hierba y me pongo en cuclillas y desenroscó la tapa del bidón y ... (USH_sp:164)	Telisk
3	finne frem - her: hente, velge	Jeg finner fram den minste kjelen (USH_no:96)	Telisk
	sacar - hente, velge	Saco la cacerola más pequeña (USH_sp:109)	Telisk
4	binde sammen - forene, koble	..., det er som om den farga lufta binde verden sammen (USH_no:97)	Telisk
	unir - forene, samle, gjøre til ett	... ,como si el el aire teñido mantuviese unido el mundo (USH_sp:110)	Telisk

5	brenne opp - svi, brenne, gjøre til intet	...; slå graset, rydde vekk restene av fjøset og brenne det opp , ... (USH_no:135)	Telisk
	quemar - svi, brenne opp	Cortar la hierba, reunir los restos del establo y quemar los, apilar las tejas, limpiar la maleza de la orilla del río, ... (USH_sp:151)	Telisk
6	sette inn - her: erstatte	..., reparere tak og bytte vindskier på huset, sette inn nytt glass for det knuste gamle i vinduene (USH_no:135)	Telisk
	sustiuir - erstatte	... reparar el tejado y cambiar las tablas de los aleros, sustiuir los cristales rotos de las ventanas por otros nuevos (USH_sp:151)	Telisk
7	sette inn - her: fylle en konto	..., ville sette pengene inn på en konto (DUB_no:132)	Telisk
	meter - føre, skyve, putte	..., meter el dinero en una cuenta (DUB_sp:136)	Telisk
8	hale opp - løfte, heise	..., men jeg er likevel overbevist om at en fremmed skapning lik et spøkelse var kommet inn i stua som halte han opp og dytta han ut i gangen (USH_no:142)	Telisk
	levantar - løfte, løfte opp	..., pero de todos modos estoy convencido de que una criatura extraña como un fantasma entró en el salón y lo levantó y lo empujó hasta el vestíbulo (USH_sp:159)	Telisk
9	finne ut - undersøke, utforske	..., fant han ut at det var flere enn én ting han måtte få orden på eller utbedre før han dro inn til Oslo igjen (USH_no:135)	Telisk
	descubrir - vise, oppdage, oppfinne	..., descubría que había más de una cosa que arreglar o reformar antes de volver a Oslo (USH_sp:152)	Telisk
10	finne ut - undersøke, utforske	Ring meg, om du finner ut noe av interesse, er du snill (DUB_no:72)	Telisk
	descubrir - vise, oppdage, oppfinne	Llámeme si descubre algo de interés, hágame ese favor (DUB_sp:72)	Telisk
11	finne ut - undersøke, utforske	Men vi er nødt til å få noen ideer hvis vi skal ha tjangs til å finne ut hva tallene betyr (MIV_no:84)	Telisk
	averiguar - undersøke	Pero tenemos que barajar unas cuantas ideas si queremos averiguar lo que significan esos números (MIV_sp:99)	Telisk
12	kjenne igjen - huske, identifisere, gjenkjenne	Han har kjent meg igjen , ... (USH_no:100)	Telisk
	reconocer - gjenkjenne, huske	Me ha reconocido , ... (USH_sp:113)	Telisk
13	ta inn - her: absorbere, merke seg	, lar bare øynene ta inn mørket til jeg ikke kniper dem lenger (USH_no:102)	Telisk
	absorber - sugе inn, absorbere	... , dejo que los ojos absorban la oscuridad hasta que dejo de forzarlos (USH_sp:116)	Telisk

14	legge til - tilføye	"Vel - det bør ha vært bra sprut i blødningene, siden kniven har kuttet kar med relativt høyt trykk", mumlet han og la til : ... (MIV_no:81)	Telisk
	añadir - legge til, tilføye	La sangre ha tenido que salpicar a base de bien. El cuchillo ha seccionado los vasos con una presión relativamente fuerte, murmuró, y añadió : ... (MIV_sp:96)	Telisk
15	ta inn - her: observere, stirre, se lenge	... og tok inn synet av freskene på veggen (MIV_no:193)	Telisk
	ver - her: se, observere, stirre	Se las quitó y las limpió distraídamente con un pañuelo, mientras hacia arriba y veía borrosos los frescos de las paredes (MIV_sp:229)	ikke-telisk
16	stikke ned - dolke/ramme/såre med spiss gjenstand	Hva slags fyr er det som stikker ned en gammel mann, lar fyren blø ut på gulvet og dø, ... (MIV_no:84)	Telisk
	apuñalar - dolke, stikke ned	Qué clase de tipo apuñala a un anciano, lo deja desangrarse en el suelo y, ... (MIV_sp:99)	Telisk
17	hoste opp - her: finne, oppdage	... hvis ikke vi hoster opp en hjertevenn til denne dama før saken er over (MIV_no:86)	Telisk
	descubrir - vise, oppdage, oppfinne	... si no descubrimos a algun amigo del alma de esa señora antes de que cierre el caso (MIV_sp:102)	Telisk
18	rydde bort - sette vekk	Hun ryddet bort et glass og en tom vinflaske som stod på det runde bordet (MIV_no:109)	Telisk
	recoger - rydde, plukke opp	La mujer recogió un vaso y una botella de vino vacía de la mesa redonda (MIV_sp:130)	Telisk
19	si opp - avskjedige	Jeg spør fordi jeg har hørt at Jonny Stokmo visstnok ble sagt opp fra jobben sin (MIV_no:116)	Telisk
	despedir - avskjedige, si opp	Se lo pregunto porque he oído que JS fue despedido (MIV_sp:137)	Telisk
20	tørke opp - fjerne, rengjøre	Jeg drømte ikke da jeg tørket det opp ... (MIV_no:119)	Telisk
	limpiar - vaske, rengjøre	Desde luego, cuando lo limpié no estaba soñando (MIV_sp:141)	Telisk
21	tørke opp - fjerne, rengjøre	Du tørket det opp ? Når? (MIV_no:119)	Telisk
	limpiar - vaske, rengjøre	Lo limpió ? Cuándo? (MIV_sp:141)	Telisk
22	lese igjennom - gjennomgå	Deretter tok han en varm dusj før han satte seg ved skrivebordet og leste gjennom rapporter i saken (MIV_no:237)	Telisk
	leer - lese	Después de darse una ducha de agua hirviendo, se sentó junto al escritorio y leyó los informes de las pesquisas (MIV_sp:280)	Telisk
23	lese igjennom - gjennomgå	Først etter å ha lest den igjennom gikk han til telefonen (MIV_no:237)	Telisk
	reparar - gjennomgå	Después de repararlo , se dirigió al teléfono (MIV_sp:280)	Telisk

24	lese igjennom - gjennomgå	Etter at jeg nok en gang har lest igjennom brevet til Vera (M_no:22)	Telisk
	releer - lese på nytt, om igjen	Después de haber releído una vez más la carta a Vera (M_sp:25)	Telisk
25	kalle inn - beordre, særlig om møte	Jeg skal kalle typen inn til avhør (MIV_no:237)	Telisk
	citar - innkalle, gjøre avtale	Voy a citarlo para un interrogatorio (MIV_sp:280)	Telisk
26	rive av - rykke, dra voldsomt	Han rev av røret og bjeffet: Ja! (MIV_no:239)	Telisk
	coger - plukke opp, løfte	Cogió el auricular y vociferó: ¡Diga! (MIV_sp:283)	Telisk
27	pakke ut - ta ut av emballasje	Og du hadde ikke pakket den ut ? (MIV_no:240)	Telisk
	abrir - åpne	Y si no había abierto la caja, ... (MIV_sp:284)	Telisk
28	skjære opp - lage biter, dele i mindre deler	..., men jeg skar opp lokket på esken (MIV_no:240)	Telisk
	rasgar - rive i stykker/flenge/åpne	Pero rasgué la tapa y vi que dentro estaba el uniforme (MIV_sp:284)	Telisk
29	skjære opp - lage biter, dele i mindre deler	Glasset var skåret opp med en diamantskjærer (DUB_no:314)	Telisk
	cortar - skjære, kutte opp	El cristal había sido cortado con una punta de diamante (DUB_sp:322)	Telisk
30	skjære opp - lage biter, dele i mindre deler	Forsiktig skar han opp tapen og ... (DUB_no:316)	Telisk
	cortar - skjære, kutte opp	Con mucho cuidado cortó la cinta adhesiva ... (DUB_sp:324)	Telisk
31	legge på - her: avslutte samtale, telefonrør	Ja da, sa Even medgjørlig og skulle til å legge på da han husket (DUB_no:131)	Telisk
	colgar - legge på telefonrøret	Si, por supuesto, dijo Even dócilmente, y a punto estuvo de colgar cuando de pronto se acordó de una cosa (DUB_sp:135)	Telisk
32	legge på - her: avslutte samtale, telefonrør	Etter å ha lagt på ble han noen sekunder stående og stryke seg over leppene med nervøse fingre (MIV_no:241)	Telisk
	colgar - legge på telefonrøret	Después de colgar , se quedó unos segundos de pie y se pasó sus nerviosos dedos por los labios (MIV_sp:285)	Telisk
33	tenke ut - få en idé, pønske ut	Si ikke det, sa Frølich og grep seg selv i å tenke ut en flørtestrategi (MIV_no:112)	Telisk
	planear - planlegge	No diga eso, dijo Frølich, y se pilló a sí mismo planeando una estrategia de ligue (MIV_sp:132)	Telisk
34	tenke ut - få en idé, pønske ut	Det hadde jeg ikke helt tenkt ut , tilstod han (MIV_no:87)	Telisk
	pensar - tenke, tenke over	Pues todavía no lo he pensado bien – admitió él (MIV_sp:103)	Telisk

35	stryke ut - viske ut, fjerne	... og fikk lyst til å stryke den ut igjen, ... (DUB_no:61)	Telisk
	borrar - viske ut, overstryke, fjerne	, y le entraron ganas de borrar la rápidamente, ... (DUB_sp:61)	Telisk
36	skrive ned - notere	...og slo nummeret han hadde fått beskjed om aldri å skrive ned (DUB_no:314)	Telisk
	apuntar - notere, skissere	... y marcó el número que le habían dicho que jamás apuntara en ningún sitio (DUB_sp:322)	Telisk
37	låse opp - åpne låst dør	Han låste opp bakdøren og gikk ut i hagen (DUB_no:314)	Telisk
	abrir - åpne	Abrió la puerta trasera y salió al jardín (DUB_sp:322)	Telisk
38	låse opp - åpne låst dør	... og låst opp døren (DUB_no:314)	Telisk
	abrir - åpne	... y habían abierto la puerta desde dentro (DUB_sp:322)	Telisk
39	bryte ned - her: ødelegge, svekke	Å tvinge fram det verste i folk, bryte ned forsvarsmurene så all dritten lå åpen, sårbar, til å trampe på (DUB_no:68)	Telisk
	destruir - ødelegge	... destruir las defensas para que toda la mierda quedase al descubierto, vulnerable, y luego poder pisarla (DUB_sp:68)	Telisk
40	legge frem - her: vise, presentere	Har du nye ideer du vil legge fram for oss? (DUB_no:315)	Telisk
	presentar - presentere/fremstille	¿Tienes nuevas ideas que quieres presentarnos ? (DUB_sp:323)	Telisk
41	plukke opp - finne, hente, rydde	Even bøyde seg og plukket opp en haug med papirer som fløt ut over gulvet (DUB_no:130)	Telisk
	recoger - her: løfte, finne	Even se inclinó hacia delante y recogió un montón de papeles que estaban esparcidos por el suelo (DUB_sp:134)	Telisk
42	plukke opp - finne, hente, rydde	Han plukket mobilen opp av lommen og slo den på (DUB_no:131)	Telisk
	sacar - her: hente, ta opp	Se sacó el móvil del bolsillo y lo abrió (DUB_sp:135)	Telisk
43	plukke opp - finne, hente, rydde	Han rapte høyt og inderlig som for å provosere veggene og sofaen, for han plukket opp Mais dagbok, ... (DUB_no:333)	Telisk
	retomar - ta opp på nytt, gjenta	Gritó desde sus entrañas como si quisiera provocar a las paredes y el sofá antes de retomar el diario de Mai (DUB_sp:341)	Telisk
44	plukke opp - finne, hente, rydde	..., plukket hun boken opp fra gulvet og bladde tilbake ... (DUB_no:335)	Telisk
	recoger - rydde, plukke opp	..., ella recogió el diario del suelo y lo hojeó... (DUB_sp:344)	Telisk
45	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	..., jeg måtte vite om det var noen i rommet, så til slutt slo jeg på lyset (MIV_no:119)	Telisk
	encender - tenne, slå på, særlig om elektrisk apparat	..., tenía que saber si había alguien en la habitación, así que encendí la luz (MIV_sp:141)	Telisk

46	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	Han slo på en stålampe bak sofaen (DUB_no:134)	Telisk
	encender - tenne, slå på, særlig om elektrisk apparat	Encendió una lampara de pie que había detrás del sofá (DUB_sp:136)	Telisk
47	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	Han plukket mobilen opp av lommen og slo den på (DUB_no:131)	Telisk
	abrir - åpne	Se sacó el móvil del bolsillo y lo abrió (DUB_sp:135)	Telisk
48	legge bort - her: ta vare på, gjemme	..., uten å forstå Mais hensikt med å vise <i>ham</i> sitatene, og la arket bort (DUB_no:136)	Telisk
	guardar - oppbevare, ta vare på	..., sin entender la intención de Mai, y se guardó el folio (DUB_sp:140)	Telisk
49	slå av - skru av, særlig om elektrisk apparat	..., mens Finn-Erik slo av lysene i stuen og de gikk ut på badet (DUB_no:193)	Telisk
	apagar - slå av	..., mientras contemplada cómo Finn-Erik apagaba las luces del salón (DUB_sp:201)	ikke-telisk
50	slå av - skru av, særlig om elektrisk apparat	... og sett på henne med en sår tristhet da hun ville slå av lyset (DUB_no:334)	Telisk
	apagar - slå av	... y la había contemplado con tristeza cuando ella apagó la luz (DUB_sp:343)	Telisk
51	slå av - skru av, særlig om elektrisk apparat	Han slo telefonen av og la den i jakkelommen (MIV_no:118)	Telisk
	apagar - slå av	Apagó el móvil y lo guardó en el bolsillo de la chaqueta (MIV_sp:139)	Telisk
52	brette ut - trekke ut, vise frem, folde ut	Forsiktig skar han opp tapen og brettet ut papiret i den ene enden av pakken så han kunne riste ut innholdet (DUB_no:316)	Telisk
	desdoblar - brette, folde ut, trekke ut	... y desdobló el papel de uno de los extremos del paquete, ... (MIV_sp:324)	Telisk
53	riste ut - ta ut, hente frem	Forsiktig skar han opp tapen og brettet ut papiret i den ene enden av pakken så han kunne riste ut innholdet (DUB_no:316)	Telisk
	sacar - her: hente ut	... para así poder sacar el contenido agitándolo ligeramente (DUB_sp:324)	Telisk
54	få frem - vise, påpeke	..., og det var nok det Mai ønsket å få frem (DUB_no:137)	Telisk
	pretender - fordre, hevde	...y seguramente eso era lo que había pretendido Mai (DUB_sp:141)	Telisk
55	viske ut - fjerne, ta vekk	Og denne fornemmelsen, den var ikke til å viske ut i dagene som fulgte (M_no:41)	Telisk
	borrar - viske ut, overstryke	y esa sensación no se borró en los días siguiente (M_sp:46)	Telisk
56	skru av - her: deaktivere, stanse	... og dessuten skru sine gener av og på alt etter hva som tjente helheten (M_no:53)	Telisk
	desactivar - stoppe, deaktivere	... además, de activar y desactivar sus genes según conviniera a la totalidad (M_sp:56)	Telisk

57	skru på - her: aktivere, restarte	... og dessuten skru sine gener av og på alt etter hva som tjente helheten (M_no:53)	Telisk
	activar - sette i gang, fremskynde, aktivere, restarte	... además, de activar y desactivar sus genes según conviniera a la totalidad (M_sp:56)	Telisk
58	hulle inn - svøpe, pakke	Men en stadig større del av menneskeheten har latt seg hulle inn av en optisk drivhuseffekt (M_no:77)	Telisk
	envolver - pakke, svøpe, omgi med	Más una parte cada vez mayor de la humanidad se ha dejado envolver por un efecto óptico de invernadero (M_sp:77)	Telisk
59	høste inn - innhente, berge grøden i hus	Ennå kunne han ikke høste inn så mye som et anerkjennende nikk (M_no:97)	Telisk
	cosechar - høste	El hombre seguía sin cosechar ni un pequeño gesto de aprobación (M_sp:95)	Telisk
60	skru på - her: antenne, om elektrisk apparat	... og det første jeg la merke til da jeg skrudde på lyset, var... (M_no:109)	Telisk
	encender - tenne, slå på	... y lo primero que vi al encender la luz... (M_sp:105)	Telisk
61	føye til - tillegge, utdype	og jeg får kanskje føye til at det i denne terrorbalansen er selve forstanden som er David med den spinkle steinslyngen (M_no:123)	Telisk
	añadir - legge til, tilføye	... y tal vez debo añadir que, en este equilibrio de terror, la verdadera razón es David con la frágil honda (M_sp:117)	Telisk
62	dele ut - fordele, gi	... og deler gevinsten ut til de fattige? (M_no:197)	Telisk
	repartir - fordele, utdele	¿y reparto las ganancias entre los pobres? (M_sp:183)	Telisk
63	peke ut - her: velge	Hennes far, høvdingen, hadde bestemt at hun skulle gifte seg med en mann som han hadde pekt ut for henne (M_no:204)	Telisk
	elegir - velge	Su padre, el cacique, había decidido que su hija se casaría con el hombre que él había elegido para ella (M_sp:189)	Telisk
64	trekke ut - her: gjøre langvarig	... det var for øvrig ingen grunn til å trekke ut tiden i det støyende menneskemylderet (M_no:212)	Telisk
	prolongar - fig: gjøre langvarig	... y además no había razón alguna para prolongar la estancia entre esa ruidosa multitud de gente (M_sp:196)	Telisk
65	stenge av - her: holde munn, stanse snakking	..., vet jeg ikke om jeg klarer å stenge av (M_no:188)	Telisk
	parar - stoppe, stanse	... no sé si podré parar (M_sp:175)	Telisk
66	rigge opp - sette opp, sette i stand	..., og retterstedet er allerede i ferd med å rigges opp (M_no:347)	Telisk
	montar - montere, sette opp	..., y ya se está montando el patíbulo (M_sp:313)	Telisk

67	rive ut - her: ta bort, fjerne	..., blir jeg nødt til å rive ut noen sider her og der (M_no:348)	Telisk
	quitar - fjerne, ta bort	..., tendré que quitar unas páginas de aquí y de allí (M_sp:314)	Telisk
68	snappe opp - høre, særlig tilfeldig	Eller hadde jeg bare snappet opp et par tilfeldige replikker fra en lengre samtale? (M_no:58)	Telisk
	captar - dra nytte av, fange opp, høre	¿O solo había captado fragmentos casuales de una conversación más larga? (M_sp:60)	Telisk
69	fange opp - høre, særlig tilfeldig	...at jeg var i stand til å fange opp ordenes betydning (M_no:80)	Telisk
	captar - dra nytte av, fange opp, høre	... que fui capaz de captar el significado de las palabras (M_sp:80)	Telisk
70	skjenke opp - helle, tømme, servere	..., han satte seg på en stol og skjenket opp (DUB_no:72)	Telisk
	servir - servere	..., se sentó en una silla y servió (DUB_sp:72-73)	Telisk
71	bygge opp - konstruere, bygge på nytt	Jeg er i gang med å bygge opp en kronologisk oversikt over Newtons liv,... (DUB_no:61)	ikke-telisk
	elaborar - utarbeide, fremstille	Estoy elaborando una relación cronológica de la vida de Newton,...(DUB_sp:61)	ikke-telisk
72	trekke opp - her: skissere, tegne	Men nettopp mens jeg stod og trakk opp noen slike prekære koordinater i tid og rom (M_no:66)	Telisk
	trazar - skissere, tegne	... pero justo cuando estaba trazando unas complicadas coordenadas en el tiempo y en el espacio (M_sp:67)	Telisk
73	stille ut - vise frem, plassere	Gjerningsmannen tar seg bryet med å kle av liket, skrive koden på kroppen og stille kroppen ut i vinduskarmen (MIV_no:79)	Telisk
	colocar - sette, stille, plassere	El autor del crimen se toma la molestia de desnudar al cadáver, escribir un código en el cuerpo y colocar lo en el escaparate (MIV_sp:93)	Telisk
74	slippe inn - filtrere, sile	..., som slapp inn en dus belysning gjennom hvite persienner (MIV_no:120)	ikke-telisk
	colar - filtrere, sile, smyge seg inn	A través de los visillos blancos se colaba una luz difusa (MIV_sp:142)	ikke-telisk
75	varte opp - servere	... så jeg lot meg behørig varte opp av de to damene (M_no:42)	Telisk
	senir - oppvarte	... de modo que med dejé servir por las dos señoras (M_sp:46)	Telisk
76	fritte ut - utspørre, spørre ivrig	... at vi utpå kvelden kanskje kunne prøve å fritte ut en evolusjonsbiolog om hvor hans vitenskap befant seg for tiden, ... (M_no:346)	ikke-telisk
	sonsacar - pumpe, spørre, avhøre	... que intentáramos sonsacar al biólogo evolutivo información sobre dónde se encontraba en actualidad su ciencia (M_sp:313)	ikke-telisk
77	ta imot - akseptere, godta	..., men for øyeblikket gir den blå verden en trøst jeg ikke veit om jeg vil ha, og ikke trenger, og tar imot likevel (USH_no:97)	Telisk
	aceptar - ta imot, akseptere, godta	..., pero por el momento el mundo azul me proporciona un consuelo que no sé si quiero, que no necesito, y que de todos modos acepto (USH_sp:110)	Telisk

78	fylle på - fylle, helle, særlig om flytende væsker	, fyller på med vann og setter kjelen på komfyren (USH_no:96)	Telisk
	llenar - fylle, fylle på	... , la lleno con agua y la pongo sobre la estufa (USH_sp:109)	Telisk
79	ta imot - ønske velkommen	... , og de gangene noen har kommet, har jeg hørt bilen på forhånd og gått ut på trappa for å ta imot (USH_no:97)	Telisk
	recibir - her: ta imot, hilse på noen, ønske velkommen	... , y siempre que ha venido alguien, he oído antes el ruido del coche y he salido a las escaleras a recibirlo (USH_sp:110)	Telisk
80	drikke ut - tømme glasset, gjøre til intet	Verten hevet glasset sitt og de drakk ut (DUB_no:74)	Telisk
	apurar - gjøre slutt på, utrenske, tømme	El dueño levantó la copa y los dos apuraron la copa de calvados (DUB_sp:74)	Telisk
81	glatte over - mykne, bagatellisere	Vi glattet over med noen joviale bemerkninger og returnerte til bordet vårt (M_no:211)	Telisk
	suavizar - mykne, mildne, glatte	Suavizamos la situación con unos comentarios amables, y volvimos a nuestra mesa (M_sp:195)	Telisk
82	skjenke opp - helle, tømme, servere	Frank Frølich forsøkte å skylle koppene deres i vasken før han skjenket opp fra kaffetrakteren (MIV_no:168)	Telisk
	verter - helle, tømme, særlig om flytende væsker	... dijo Frølich intentando fregar bien las tazas antes de verter en ellas café recién hecho (MIV_sp:199)	Telisk
83	helle på - fylle, særlig om flytende væsker	Jeg legger saga over på sida i graset og setter meg på huk og skurr opp bensinlokket og heller på ... (USH_no:146)	Telisk
	verter - helle, tømme, særlig om flytende væsker	Dejo la sierra apoyada de costado sobre la hierba y me pongo en cuclillas y desenroscó la tapa del bidón y vierto la gasolina dentro (USH_sp:164)	Telisk
84	smøre på - gni utover et smøraktig stoff	... og brød han hadde bakt sjøl i den gamle ovnen, og han skar det i tjukke skiver og smurte margarin på (USH_no:45)	Telisk
	untar - smøre, smøre på	... y pan que había cocido él mismo en el viejo horno, lo cortó en gruesas rebanadas y las untó con margarina (USH_sp:51)	Telisk
85	varme opp - her: gjøre klart selskap, forberede	John forsøkte først å varme opp forsamlingen (M_no:174)	Telisk
	calentar - varme (opp)	John intentó en primer lugar calentar motores en los congregados (M_sp:163)	Telisk

86	kjøre opp - anskaffe i større mengder for salg	Reidar kjøpte opp ting som var pantsatt og ikke hentet, ... (MIV_no:112)	Telisk
	comprar - kjøpe	Reidar compraba cosas empeñadas que no habían sido recogidas. (MIV_sp:133)	ikke-telisk
87	slippe av - her: sette av noen fra en bil	..., ble en mann sluppet av på hovedveien i mørket (USH_no:141)	Telisk
	dejar - slippe, legge fra seg	..., un vehículo dejó en la penumbra de la carretera general a un hombre vestido de traje... (USH_sp:158)	Telisk
88	gulpe opp - brekke seg, spy	... og studerte i smug alle som kom opp fra metroen. Det var en stadig strøm som ble gulpet opp (DUB_no:67)	ikke-telisk
	vomitar - kaste opp, brekke seg	El metro vomitaba un flujo constante de gente (DUB_sp:67)	ikke-telisk
89	gjøre om - her: endre	For du får bare denne ene sjansen og beslutningen du tar, kan aldri gjøres om (M_no:18)	Telisk
	revocar - tilbakekalle, annullere	... porque sólo tendrás una oportunidad, y nunca podrás revocar la decisión que tomes (M_sp:21)	Telisk
90	fyre opp - antenne, særlig om ild	... og drar det rasket sammen i en egen haug som kan fyres opp og bli til bål i novembermørket (USH_no:147)	Telisk
	prender - tenne, antenne, sette fyr på	... y las juntamos en una pila a la que se puede prender fuego para encender una hoguera en la oscuridad de noviembre (USH_sp:165)	Telisk
91	dikte opp - skrone, finne på	... om det der er noe dere bare dikter opp her på øya... (M_no:136)	Telisk
	inventar - oppfinne, oppdikte, skape	... tal vez puedas decirme si es algo inventado por vosotros aquí en la isla (M_sp:128)	Telisk
92	trekke opp - her: skissere, tegne	og iallfall ikke målt mot de enorme tidsavsnitt som manifestet trekker opp (M_no:22)	Telisk
	trazar - skissere/tegne	... al menos comparados con los enormes períodos de tiempo trazados por el manifiesto (M_sp:25)	Telisk
93	trekke opp - her: skissere, tegne	Med de perspektivene Gordon hadde trukket opp (M_no:196)	Telisk
	trazar - skissere, tegne	Con las perspectivas trazadas por Gordon (M_sp:182)	Telisk
94	løse ut - frigjøre, løskjøpe	Reidar kjøpte opp ting som var pantsatt og ikke hentet, du vet, hvis du pantsetter noe, må det løses ut og hentes innen en viss tid (MIV_no:112)	Telisk
	desempeñar - innløse	Como sabrá, cuando se empeña algo, hay que desempeñarlo y recogerlo dentro de un plazo determinado (MIV_sp:133)	Telisk

95	grave opp - grave på nytt, lage hull ved å fjerne masse	Den har grodd helt til og må graves opp igjen (USH_no:96)	Telisk
	cavar - grave	Se ha asilevestrado completamente y hay que cavarlo de nuevo (USH_sp:109)	Telisk
96	gi opp - avskrive, avbryte, slutte	Til slutt ga han opp ... (MIV_no:78)	Telisk
	dar por vencer - gi etter for forfall	Luego se dio por vencido (MIV_sp:92)	Telisk
97	gjøre opp - her: betale for seg	Men det rare er at han forlot hotellet uten å gjøre opp for seg (DUB_no:72)	Telisk
	liquidar - her: betale, gjøre opp en regning	Sin embargo, lo extraño es que abandonó el hotel sin liquidar la cuenta (DUB_sp:72)	Telisk
98	rippe opp - her: erindre, huske, særlig ubehagelig	Jeg skal vedgå at det fortsatt kan gå inn på meg å rippe opp i de tøffe takene jeg hadde med Gordon Gekko (M_no:199)	Telisk
	rememorar - gjenkalle i erindringen, huske	Admito que todavía me duele a veces rememorar mis duras peleas con Gordon Geco (M_sp:185)	Telisk
99	lyse opp - lyse, stråle	..., bare et par stearinlys på bordet lyste opp sammen med lyset fra den åpne kjøkkendøren (DUB_no:130)	ikke-telisk
	iluminar - lyse, lyse opp	Un par de velas sobre la mesa iluminaban la estancia (DUB_sp:134)	ikke-telisk
100	sende over - poste, frakte	Det har slått meg at jeg i det minste kunne sende over en e-post (M_no:28)	Telisk
	enviar - sende, frakte	Se me ha ocurrido que podría enviar te un correo electrónico (M_sp:32)	Telisk
101	sperre opp - spile, forstørre	Da sperret han øynene opp , som om det var noe han merket seg spesielt (M_no:170)	Telisk
	abrir - åpne	Entonces abrió los ojos de par en par, como tomando especial nota de lo que le estaba diciendo (M_sp:160)	Telisk
102	lese opp - fremsi, proklamere	..., hendte det til stadighet at de leste opp noen pussige formler for hverandre (M_no:340)	Telisk
	recitar - fremsi, foredra, proklamere	..., solían recitarse mutuamente unas extrañas máximas (M_sp:307-308)	Telisk
103	finne ut - undersøke, utforske	Finne konkret ut hva han spiste sist og når han spiste det (MIV_no:81)	Telisk
	averiguar - undersøke, lete etter sannheten	... para averiguar cuándo y qué comió por última vez (MIV_sp:96)	Telisk
104	ta opp - her: feste til teip, særlig musikk - film	Tok du det opp ? spurte jeg (M_no:69)	Telisk
	grabar - ta opp, særlig om lyd/bilde	¿Lo has grabado ?- pregunté (M_sp:69)	Telisk
105	finne ut - undersøke, utforske	..., men fant ut at han likte det (MIV_no:120)	Telisk
	gustar - like, tilfalle noen	..., pero le gustaba (MIV_sp:142)	Telisk

106	koke ut - her: starte	Hjernen bestod dessuten av atomer som en gang var kokt ut i for lengst utbrente stjerner (M_no:177)	Telisk
	hervir - koke, fosskoke	El cerebro estaba compusto, además, por átomos que se habían hervido en estrellas ya quemadas hace mucho tiempo (M_sp:166)	Telisk
107	rive bort - her: dø, bli borte for alltid	... at det var slik hun skulle holde oppsikt med meg dersom hun en dag ble revet bort (M_no:337)	Telisk
	morir - dø, avgå ved døden	... que así me vigilaría si moría antes que yo (M_sp:305)	Telisk
108	få til - her: klare, makte å gjennomføre	, og retninga inn på kjøkkenet under grunnmuren for å få det til (USH_no:95)	Telisk
	lleggar - her: komme til, nå	Para que él podiera llegar hasta la cañería y cambiar el ángulo del tubo que entraba en la cocina por debajo.. (USH_sp:108)	Telisk
109	ta på - her: kle seg	, tar på rein, hvit skjorte (USH_no:96)	Telisk
	ponerse - her: kle på seg	... , me pongo una camisa blanca limpia (USH_sp:110)	Telisk
110	ta på - her: kle seg	..., men det var for seint å ta dem på igjen (USH_no:43)	Telisk
	ponerse - her: kle på seg	..., pero ya era demasiado tarde para volvérmelos a poner (USH_sp:49)	Telisk
111	ta av - her: fjerne	Han tok dem av og pusset dem fraværende med et lommeterkle mens han kikket opp og tok inn synet av freskene på veggen (MIV_no:193)	Telisk
	quitarse - ta av seg	Se las quitó y las limpió distraídamente con un pañuelo, mientras hacia arriba y veía borrosos los frescos de las paredes (MIV_sp:229)	Telisk
112	stenge av - her: holde munn, stanse snakking	Da er det kanskje din tur til å stenge av , sa jeg (M_no:136)	Telisk
	callarse - tie, være taus	Entonces tal vez te toca callarte ya- dije- (M_sp:128)	Telisk
113	bryte opp - her: avslutte, forlate, særlig om selskap	Det er altså ikke det å bryte opp som er problemet (M_no:131)	Telisk
	despedirse - her: ta farvel, forlate selskap	De modo que el problema no es despedirse (M_sp:124)	Telisk
114	gi opp - avskrive, avbryte, slutte	, og til slutt må jeg gi opp ... (USH_no:102)	Telisk
	rendirse - her: gi opp	... , y al final me rindo (USH_sp:115)	Telisk
115	bremse ned - stanse, kjøre saktere	Gunnarstranda bremset ned for rødt lys ved Ullevål stadion (MIV_no:1979)	Telisk
	detenerse - stoppe, stanse	Gunnarstranda se detuvo ante un semáforo en rojo del estadio Ullevål (MIV_sp:234)	Telisk
116	smuldre opp - løse opp, smule	Gaten ristet, begynte å smuldre opp under ham... (DUB_no:129)	Telisk
	deshacerse - her: oppløse	La calle tembló, el pavimento empezó a deshacerse bajo sus pies... (DUB_sp:133)	Telisk

117	slå ut - svimeslå, gjøre dårlig	Inne i obduksjonssalen ble Frank Frølich som alltid nesten slått ut av den dårlig ventilerte luften (MIV_no:78)	Telisk
	desmayarse - besvime/gjøre dårlig	En la sala de autopsias, Frank Frølich estaba, como siempre, a punto de desmayarse por la escasa ventilación (MIV_sp:92)	Telisk
118	spise opp - fortære, gjøre til intet	Det hender at et barn spiser opp en sjokolade ... (M_no:191)	Telisk
	comerse - spise, fortære, gjøre til intet	A veces un niño se come una chocolatina sólo por miedo a que otra persona se la coma (M_sp:178)	Telisk
119	spise opp - fortære, gjøre til intet	... bare av redsel for at noen andre skal spise den opp (M_no:191)	Telisk
	comerse - spise, fortære, gjøre til intet	A veces un niño se come una chocolatina sólo por miedo a que otra persona se la coma (M_sp:178)	Telisk
120	pakke ut - ta ut av emballasje	Den var ikke pakket ut (MIV_no:240)	Telisk
	estar desembalado/a - være utpakket	..., ... no estaba desembalado (MIV_sp:283)	ikke-telisk
121	skru på - her: sette på en kork	Nå konstaterte jeg dessuten at korken på flasken ikke var skrudd ordentlig på (M_no:110)	Telisk
	estar enroscado - være igjenskrudd	Justo entonces descubrí, para más inri, que el tapón de la botella no estaba bien enroscado (M_sp:106)	ikke-telisk
122	dekke opp - forberede bordet med bestikk, glass etc.	Det var dekket opp ved alle småbordene (M_no:207)	Telisk
	estar puesta - her: være pådekket	Todas las mesas pequeñas estaban puestas (M_sp:192)	ikke-telisk
123	bryte ned - her: ødelegge, svekke	Det er derimot skremmende hvor lett det er å bryte ned en biologisk balanse (M_no:31)	Telisk
	acabar con - slutte med, gjøre ende på	Por otra parte, es terrible comprobar lo fácil que resulta acabar con el equilibrio ecológico (M_sp:36)	Telisk
124	tvinge fram - gjennomføre med makt	Å tvinge fram det verste i folk, bryte ned forsvarsmurene så all dritten lå åpen, sårbar, til å trampe på (DUB_no:68)	Telisk
	provocar a alguien - utfordre, fremkalle noe hos noen	Provocar a la gente para que sacase lo peor que tiene dentro, destruir las defensas para que toda la mierda quedase al descubierto, vulnerable, y luego poder pisarla (DUB_sp:68)	Telisk
125	stemme ned - velge vekk, avvise, votere ned et forslag	Reidar ville blitt stemt ned (MIV_no:170)	Telisk
	quedar en minoría - bli i mindretall	Reidar Folke Jespersen habría quedado en minoría (MIV_sp:202)	Telisk

126	finne ut - undersøke, utforske	..., ting som vi kan finne ut av (MIV_no:123)	Telisk
	ser de suma importancia - være av stor viktighet	..., algunas cosas que para nosotros podrían ser de suma importancia (MIV_sp:146)	Telisk
127	brenne av - antenne, lage ild, ta fyr	Og så brente han av (USH_no:49)	Telisk
	abrir fuego - åpne ild	Y entonces abrió fuego (USH_sp:56)	Telisk
128	dekke på - gjøre bordet klart, særlig til måltid	, og dekker på med bestikk, serviett og glass (USH_no:98)	Telisk
	poner tazas, platos etc - sette på kopper, tallerkner etc.	... , y pongo los cubiertos, la servilleta y el vaso (USH_sp:112)	Telisk
129	re opp - re en seng, klargjøre en seng	-jeg rer opp til deg på sofaen (DUB_no:131)	Telisk
	preparar una cama - tilberede, klargjøre en seng	... ; te prepararé una cama en el sofá (DUB_sp:135)	Telisk
130	slå på - skru på, antenne, særlig om elektrisk apparat	Han slo på lyset, ...(DUB_no:313)	Telisk
	dar al interruptor - slå på lysbryteren	Le dio al interruptor de la luz (DUB_sp:321)	Telisk
131	dekke opp - forberede bordet med bestikk, glass etc.	Og mens betjeningen begynte å dekke opp til middag (M_no:19)	Telisk
	preparar la mesa - tilberede, klargjøre bordet for måltid	... y mientras el personal empezaba a preparar las mesas para la cena (M_sp:22)	Telisk
132	stenge av - her: holde munn, stanse snakking	Da kan du kanskje stenge av denne munndiaren din også (M_no:129)	Telisk
	poner un tapón - sette i en propp	Entonces tal vez puedas poner un tapón a esa diarrea verbal que tienes (M_sp:122)	Telisk
133	pakke sammen - klargjøre en koffert ell. for reise	..., ellers har jeg ingen andre forsetter enn å sende deg denne epistelen før jeg pakker sammen (M_no:28)	Telisk
	hacer la maleta - pakke kofferten	... y no tengo otro plan que enviarte esta epístola antes de hacer el equipaje (M_sp:32)	Telisk
134	rette opp - her: reparere	Rette opp en feil i det elektriske anlegget (M_no:11)	Telisk
	la reparación - utføre en reparasjon	... los dueños del hotel Maravu Plantation tuvieron que ocuparse de la reparación de un fallo en la instalación eléctrica (M_sp:15)	Telisk

135	skyve fra - dytte, støte, puffe	... og regnet som falt mot det duvende vannet i elva da han skøyv fra (USH_no:50)	Telisk
	empujar la barca - dytte, skubbe båten	... y de la lluvia que caía sobre la superficie ondulante del río cuando él empujó la barca (USH_sp:57)	Telisk
136	sjekke ut - kontrollere, undersøke	Desto bedre grunn til å sjekke ham ut (MIV_no:169)	Telisk
	seguir la pista - forfølge tråden	Buena razón para seguirle la pista (MIV_sp:200)	Telisk
137	poppe opp - her: forbedre	Odin mener at 'hemmeligheten' må poppes opp (DUB_no:336)	Telisk
	dar más bombo - gi mer publisitet	Odin piensa que hay que darle más bombo a 'el secreto' (DUB_sp:345)	Telisk
138	komme på - her: huske, erindre	... fordi han plutselig kom på det han hadde glemt; (USH_no:48)	Telisk
	venir a la memoria - komme tilbake i erindringen	... porque de pronto le había venido a la memoria lo que le había olvidado (USH_sp:55)	Telisk
139	ta over - her: få ny eier for å drive en bedrift	Det har vært kolonialforretning også, hvis du husker den kjeden som het IRMA, det var de som tok over etter meg (MIV_no:112)	Telisk
	tomar en traspaso - ta i overgangen	Quizá se acuerde de una cadena llamada IRMA; ellos fueron los que me la tomaron en traspaso (MIV_sp:132)	Telisk
140	blusse opp - starte på nytt, komme tilbake med ny styrke	Men med Newton blusset det opp igjen... (DUB_no:139)	Telisk
	volver a despertar - våkne, kvikne til på nytt	Sin embargo, con Newton su interés había vuelto a despertar (DUB_sp:143)	Telisk
141	komme på - her: antenne, skru på, særlig om elektrisk apparat	... og da lyset kom på virket det ikke så ille (MIV_no:120)	Telisk
	encender - tenne, slå på, særlig om elektrisk apparat	... , y con la luz encendida no me sentía tan mal (MIV_sp:142)	ikke-telisk

Appendiks C

Norsk til spansk			
Intransitivt partikkelverb oversatt til:			
Fargekoder			
Rød: Intransitivt verb og lik konstruksjon		Grønn: Intransitivt verb og ulik konstruksjon	
Blå: Pronominale verb og ulik konstruksjon		Gul: Transitivt verb og lik konstruksjon	
Mørk blå: Transitivt verb og ulik konstruksjon		Sol: Kopulaverb og lik konstruksjon	
Indigo: Kopulaverb og ulik konstruksjon		Turkis: Verb + PP og ulik konstruksjon	
Lavendel: Verb + NP og ulik konstruksjon		Sjøgrønn: Idiomatisk uttrykk og ulik konstruksjon	
Fiolett: V -> NP og ulik konstruksjon		Mørk: V -> AP og ulik konstruksjon	
Pale: Perifrase og ulik konstruksjon			
Aksjonsart			
Telisk		ikke-telisk	
Nr.	Norsk/Spansk	Kontekst	Aksjonsart
1	hogge til - her: svare stygt	Jeg vil vite om jeg er i fare! hogg hun til , iltert (MIV_no:110)	Telisk
	estallar - eksplodere	Quiero saber si corro peligro! estalló ella de repente (MIV_sp:131)	Telisk
2	dukke opp - vise seg, plutselig tilsynekomst	Mannen dukket opp i døren så plutselig at Mai-Britt kvakk til (DUB_no:192)	Telisk
	aparecer -dukke opp	El hombre apareció en la puerta tan de repente que Mai-Brit dio un respingo (DUB_sp:200)	Telisk
3	dukke opp - vise seg, plutselig tilsynekomst	Og var det like tilfeldig at de dessuten dukket opp ved datolinjen? (M_no:69)	Telisk
	aparecer -dukke opp	¿Era también una casualidad que luego hubieran aparecido en la línea del cambio de fecha? (M_sp:70)	Telisk

4	gripe inn - avbryte, intervenere, foreta seg noe	Oppdraget hadde vært å undersøke hvordan innførte plante- og dyrearter har grepet inn i den økologiske balansen (M_no:30)	Telisk
	intervenir - delta, medvirke, intervenere	Mi misión consistía en como han intervenido en el equilibrio ecológico las especies vegetales y animales importadas (M_sp:35)	Telisk
5	komme til - her:ankomme	... eller også noen som kom til i løpet av dagen (M_no:170)	Telisk
	llegar - komme, ankomme	... o alguien nuevo que llegaba (M_sp:160)	Telisk
6	vokse opp - tilta i størrelse, omfang; utvikle seg	Selve drivkraften i evolusjonen var det enkle faktum at bare en liten del av hvert kull hadde vært i stand til å vokse opp (M_no:53)	Telisk
	crecer - vokse, stige, øke, tilta i størrelse	La fuerza motriz de la evolución era el simple hecho de que solo una pequeña parte de cada generación hubiera sido capaz de crecer (M_sp:56)	Telisk
7	dukke frem - her:vise seg, plutselig tilsynekomst	En bok, et par disketter og en haug papirer dukket fram ...(DUB_no:316)	Telisk
	aparecer -dukke opp	..., aparacieron un libro, un par de disquetes y un montón de papeles (DUB_sp:324)	Telisk
8	klarne opp - om vær: bli sol, lyst	Varmt var det, for det hadde omsider klarnet opp etter noen heftige morgenskurer (M_no:58)	Telisk
	despejar - klare opp, om være	Hacia calor, porque por fin el tiempo había despejado tras unos intensos chaparrones matutinos (M_sp:60)	Telisk
9	falle på - her: starte, mørket kommer	... befinner man seg langt ute i verdensrommet straks natten faller på (M_no:77)	Telisk
	caer - her: starte, komme	... tienes la ocasión de encontrarte en el espacio en cuanto cae la noche (M_sp:77)	Telisk
10	tørne inn - her: sovne, legge seg	Nå tørner jeg iallfall inn (M_no:197)	Telisk
	dormirse - sovne, legge seg	Yo me voy a dormir (M_sp:183)	Telisk
11	poppe opp - her: dukke opp	Kanskje det var de mange spørsmålene som poppet opp i hodet (DUB_no:313)	ikke-telisk
	surgir - komme i dagen, velte frem	A lo mejor se debía a todas aquellas preguntas que surgían sin parar en su cabeza (DUB_sp:321)	ikke-telisk
12	holde på - "utføre en handling"	Han løp rundt og rundt med senka hode og blikket i bakken, og jo lenger han holdt på , ... (USH_no:53)	ikke-telisk
	correr - løpe	, y cuanto más corría , (USH_sp:60)	ikke-telisk

13	holde på - "utføre en handling"	Om vedkapping: ... så da kan vi holde på til vi blir ferdige (USH_no:146)	ikke-telisk
	trabajar - jobbe, arbeide	..., así que podemos seguir trabajando hasta que terminemos (USH_sp:165)	ikke-telisk
14	holde på - "utføre en handling"	Om vedkløyving: ..., sola har gått ned i det som må være vest, sørvest, skumringa kommer sigende fra skogkanten der jeg nettopp har holdt på (USH_no:94)	Telisk
	trabajar - jobbe, arbeide	El sol se ha puesto por lo que supongo que es el oeste, o más bein el suroeste la oscuridad viene deslizándose desde el bosque donde he estado trabajando (USH_sp:107)	Telisk
15	gro til - her: vokse sammen igjen	Den har grodd helt til og må graves opp igjen (USH_no:96)	Telisk
	asilvestrarse - bli uoppdyrket, forsømt	Se ha asilevestrado completamente y hay que cavarlo de nuevo (USH_sp:109)	Telisk
16	gå ned - her: plassere seg, finne posisjon	... , sola har gått ned i det som må være vest, sørvest, skumringa kommer sigende fra skogkanten der jeg nettopp har holdt på (USH_no:94), ...	Telisk
	ponerse - her: plassere seg	El sol se ha puesto por lo que supongo que es el oeste, o más bein el suroeste la oscuridad viene deslizándose desde el bosque donde he estado trabajando (USH_sp:107)	Telisk
17	blø ut - forblø	Hva slags fyr er det som stikker ned en gammel mann, lar fyren blø ut på gulvet og dø, ... (MIV_no:84)	Telisk
	desangrarse - forblø	Qué clase de tipo apuñala a un anciano, lo deja desangrarse en el suelo y, ... (USH_sp:99)	Telisk
18	holde på - "utføre en handling"	..., fant han ut at det var flere enn én ting han måtte få orden på eller utbedre før han dro inn til Oslo igjen. Dermed ble det til at han holdt på litt lenger (USH_no:135)	ikke-telisk
	quedarse - her: bli igjen, bli værende	Así que al final se quedaba un poco más (USH_sp:152)	ikke-telisk
19	henge igjen - her: bli værende	..., og så var dette replikken som hang igjen (USH_no:104)	ikke-telisk
	quedarse - her: bli igjen, bli værende	, y esta réplica se me ha quedado en la punta de la lengua (USH_sp:118)	ikke-telisk
20	dø ut - visne, bli borte for alltid, utryddet	Jeg ville forstå hvorfor disse høyst spesialiserte krypdyrene plutselig døde ut (M_no:32)	Telisk
	extinguirse - slukke, utslette, annullere	Quería comprender por qué todos esos reptiles altamente especializados se extinguieron de repente (M_sp:37)	Telisk

21	stikke av - flykte, forsvinne	Da er det mange som bare stikker av (M_no:16)	Telisk
	largarse - stikke av, fordufte, flykte	Y entonces hay muchos que simplemente se largan (M_sp:19)	Telisk
22	pigge av - flykte, forsvinne	Nå bare pigger du av! (M_no:113)	Telisk
	largarse - stikke av, fordufte, flykte	¡ Lárgate ya! (M_sp:109)	Telisk
23	visne bort - dø, bli borte for alltid, utryddet	... eller også ville to av lemmene ha visnet bort (M_no:91)	Telisk
	malograrse - stanse i utviklingen, dø for tidlig	... o dos de las patas se habrían malogrado en el camino (M_sp:89)	Telisk
24	stanse opp - stoppe, slutte å bevege seg	En bil med sotete vinduer kjørte langsomt inn til motsatte fortau og stanset opp (DUB_no:66)	Telisk
	detenerse - stanse, stoppe	Un coche con las ventanillas ahumadas se acercó lentamente a la acera de enfrente y se detuvo (MIV_sp:66)	Telisk
25	våkne opp - bli våken etter søvn	Hvis ikke jeg våkner opp og innser noe annet (M_no:196)	Telisk
	despertarse - våkne opp	Entiendo, si no me despierto y entiendo otra cosa (M_sp:182)	Telisk
26	gå opp - få noe til å stemme, klaffe, forstå	Men er det ikke også gåtefullt at den kjøttfulle ligningen ser ut til å gå opp ? (M_no:133)	Telisk
	resolverse - ta beslutning	¿Pero no resulta también enigmático el que esa ecuación carnal pueda resolverse ? (M_sp:126)	Telisk
27	stå opp - "av senga, særlig om morgenen"	Han gikk på jobb før jeg stod opp (MIV_no:113)	Telisk
	levantarse - stå opp, gå ut av senga etter søvn	Se fue al trabajo antes de que yo me levantara (MIV_sp:134)	Telisk
28	stå opp - "av senga, særlig om morgenen"	Jeg har egentlig stått opp , sa hun da (MIV_no:109)	Telisk
	levantarse - stå opp, gå ut av senga etter søvn	En realidad, ya me he levantado – aclaró entonces ella (MIV_sp:129)	Telisk

29	stå opp - "av senga, særlig om morgenen"	Reidar stod opp , begynte hun og falt i staver (MIV_no:113)	Telisk
	levantarse - stå opp, gå ut av senga etter søvn	Reidar se levantó temprano – empezó ellar, y el recuerdo la hizo callarse de nuevo (MIV_sp:134)	Telisk
30	stå opp - "av senga, særlig om morgenen"	Da jeg stod opp (MIV_no:119)	Telisk
	levantarse - stå opp, gå ut av senga etter søvn	Cuando me levanté (MIV_sp:141)	Telisk
31	stå opp - "av senga, særlig om morgenen"	Jeg stod opp av sengen, ... (MIV_no:121)	Telisk
	levantarse - stå opp, gå ut av senga etter søvn	Me levanté , ... (MIV_sp:143)	Telisk
32	stå opp - "av senga, særlig om morgenen"	Men da du stod opp første gangen og var livredd, sjekket du ikke inngangsdøren? (MIV_no:124)	Telisk
	levantarse - stå opp, gå ut av senga etter søvn	Pero cuando se levantó con tanto miedo, no examinó la puerta de la calle? (MIV_sp:147)	Telisk
33	slå til - her: akseptere, godta	... slo jeg likevel til uten nærmere overveielser (M_no:85)	Telisk
	aceptar - ta imot, akseptere	... acepté sin meditarlo más (M_sp:84)	Telisk
34	steppe inn - her: erstatte	Det var altså jeg som hadde tipset Ana og José om at Frank kanskje var villig til å steppe inn i kortspillet for hollenderen (M_no:346)	Telisk
	sustituir - erstatte, sette i stedet for	..., en primer lugar fui yo quien insinuó a Ana y José la posibilidad de que Frank estuviera dispuesto a sustituir al holandés en la partida (M_sp:313)	Telisk
35	gå opp - få noe til å stemme, klaffe, forstå	Hun la kabalen fem ganger innen regnet ga seg; ingen av dem gikk opp (DUB_no:62)	Telisk
	salir - her: gi resultat	Hizo el solitario cinco veces antes de que amainara la lluvia; ninguna de las veces le salió (DUB_sp:62)	Telisk
36	gå opp - få noe til å stemme, klaffe, forstå	..., og jeg skal ikke nekte for at jeg skvatt da sannheten til slutt gikk opp for meg (M_no:341)	Telisk
	descubrir - vise, oppdage, oppfinne	..., y no voy a negar que me estremeceí al descubrir la verdad (M_sp:308)	Telisk

37	gå til - her: bli til, skje, være	, og slik må det ha gått til at vi er der hvor vi er i dag (DUB_no:62)	Telisk
	ser - være/bli	...: Así tiene que haber sido (DUB_sp:62)	Telisk
38	stå opp - være oppe av senga om morgenen	Hun forklarte i høytaleren at hun ikke hadde stått opp (MIV_no:109)	ikke-telisk
	estar levantada - være stått opp av senga	...ella le explicó que todavía no estaba levantada (MIV_sp:129)	ikke-telisk
39	se ut - her: ligne, synes som om	Bomull. Ser i alle fall slik ut (MIV_no:78)	ikke-telisk
	parecer - synes som, ligne, virke som	Al menos, eso parece (MIV_sp:92)	ikke-telisk
40	se ut - her: ligne, synes som om	..., for håndverkeren måtte jo holdes i kosten, eller sånn skulle det se ut (USH_no:139)	ikke-telisk
	parecer - synes som, ligne, virke som	..., porque al carpintero había que darle de comer, claro, o eso debía parecer (USH_sp:156)	ikke-telisk
41	stå på - være påslått, særlig om elektronisk apparat	Radioen står på (USH_no:96)	ikke-telisk
	estar encendida - være påslått, her: om elektronisk apparat	La radio está encendida (USH_sp:109)	ikke-telisk
42	sitte på - her: kjøre med, få skyss	Tenkte vi at du kanskje ville sitte på (M_no:66)	Telisk
	volver en coche - komme i bil	... pensamos que tal vez quisieras volver con nosotros en el coche (M_sp:67)	Telisk
43	kvekke til - her: fare sammen, skvette	Mannen dukket opp i døren så plutselig at Mai-Britt kvakk til (DUB_no:192)	Telisk
	dar un respingo - gjøre et byks, skvette	El hombre apareció en la puerta tan de repente que Mai-Brit dio un respingo (DUB_sp:200)	Telisk
44	se merkelig ut - her: være merkelig	... svanungene like store som foreldrene nå, men fortsatt grå, og det ser merkelig ut , (USH_no:103)	ikke-telisk
	presentar un aspecto extraño - gir et merkelig, rart aspekt	... crías de cisne ya tan crecidas como los padres, pero aún grises, y el conjunto presenta un aspecto extraño (USH_sp:117)	ikke-telisk
45	dukke opp - vise seg, plutselig tilsynekomst	Noe av samtalen med inspektør Bonjove dukket opp (DUB_no:71)	Telisk
	venir a la mente - her: ha i mente, komme til erindring, huske	Una parte de la conversación que había mantenido con el inspector Bonjove le vino a la mente (DUB_sp:71)	Telisk

46	sette inn - her: starte, begynne	Dette var før <i>maya</i> -grepet satte inn for fullt (M_no:195)	Telisk
	comenzar a echar raíces - begynne å slå rot	Fue antes de que la <i>maya</i> comenzara a echar raíces (M_sp:181)	Telisk
47	ta til - her: begynne, starte	, og flukten tok til på nytt (DUB_no:68)	Telisk
	volver a empezar - begynne, starte på nytt	, y la huida volvía a empezar (DUB_sp:68)	Telisk
48	se merkelig ut - her: være merkelig	..., og vann og røyk rant sammen ned langs skifersteinene som en grå grøt. Det så merkelig ut (USH_no:43)	ikke-telisk
	un aspecto extraño - et rart, merkelig syn	..., de manera que el agua y el hollín se deslizaban juntos por las tejas de pizarra como una pasta gris de aspecto extraño (USH_sp:50)	ikke-telisk
49	stå opp - her: plassere seg, finne en posisjon	Det hadde vært i morgentimene like etter at solen hadde stått opp (M_no:75)	Telisk
	la salida del sol - soloppgangen	Había tenido lugar en las primeras horas de la mañana, justo después de la salida del sol (M_sp:74)	Telisk
50	slappe av - her: ta det rolig	Du, slapp av! (DUB_no:131)	ikke-telisk
	tranquilo - rolig, avslappet	Tranquilo! (DUB_sp:135)	ikke-telisk

Appendiks D

Spansk til norsk

Fargekoder

Rød: Transitive spanske verb til transitivt partikkelverb

Oransje: V + NP i spansk til transitivt partikkelverb

Fiolett: Intransitivt spansk verb til intransitivt partikkelverb

Grønn: Transitivt spansk verb til intransitivt partikkelverb

Aqua: Spansk AP til intransitivt partikkelverb

Lime: Pronominale spanske verb til transitivt partikkelverb

Teal: Spansk NP til transitivt partikkelverb

Pink: Pronominalt spansk verb til intransitivt partikkelverb

Blå: Spansk NP til intransitivt partikkelverb

Nr.	Kontekst
1	Ya por entonces, Barcelona empezaba a llenarse de coches (VS_sp:128)
	Allerede den gang begynte Barcelona å fylles opp med biler (VS_no:104)
2	Un hombrecillo con rasgos de ave rapaz y cabellera plateada nos abrió la puerta (VS_sp:15)
	En småvokst mann med ansiktstrekk som en rovfugl og sølvgrå hårmanke lukket opp for oss (VS_no:7)
3	...los baños romanos de colonia y perfume con que adobada su pantagruélica persona (VS_sp:34)
	...romerbadene med kølnervann og parfyme som han bløtte sitt pantagruelske legeme opp i (VS_no:23)
4	Al irrumpir una noche en una mansión suntuosa de la Avenue Foix para diezmar la colección privada de muñecos (VS_sp:35)
	...da han en natt trengte inn i en praktfull herskapsvilla i Avenue Foix for å tygne ut i en privat dukkesamling ... (VS_sp:24)
5	... para transformarlos en pasta de papel o algo así (VS_sp:86)
	...for å gjøre den om til papirmasse eller noe sånt (VS_no:68)
6	..., aunque a veces aún repetamos aquel paseo por el rompeolas al alba y arreglemos el mundo a martillazos (VS_sp:564)
	..., men en gang i blant går vi igjen ut til moloen ved daggry, og hamrer ut verden slik vi vil ha den (VS_sp:476)
7	...se pudo obviar el trámite de rellenar la hoja de información sobre el huésped (VS_sp:104)
	...kunne slippe unna formaliteter som å fylle ut det påbudte skjemaet om gjesten (VS_no:83)

8	Con el tiempo, el sombrerero perdió toda esperanza de enderezar a aquel muchacho ...(VS_sp:155)
	Med tiden ga hattemakeren opp ethvert håp om å få skikk på gutten (VS_no:126)
9	Tonifican muchísimo después del dulce (VS_sp:176)
	De frisker godt opp etter det søte (VS_no:144)
10	Devolví el desayuno, la cena y buen aparte de la ira que llevaba encima (VS_sp:235)
	Jeg kastet opp frokosten, kveldsmaten og en god del av raseriet jeg bar på (VS_no:192)
11	... deshaciendo la oscuridad de la sala en vahos de penumbra azul y púrpura (VS_sp:113)
	... løste opp mørket i salen i damper av blått og purpurrødt halvllys (VS_no:90)
12	...y abandonaría toda pretensión de seguir mi vocación por la lírica (VS_sp:102)
	...og gi opp enhver ambisjon om å følge kallet fra min lyriske åre (VS_no:81)
13	...las calles languidecían ocultas todavía bajo un manto azulado que lamía las sombras y los charcos que la llovizna había sembrado durante la noche (VS_sp:172)
	...ennå skjult under et blått teppe som slikket opp skyggene og dammene som duskregnet hadde dannet i nattens løp (VS_no:140)
14	La única carta que podía jugar era decir la verdad (VS_sp:194)
	Det eneste kortet jeg kunne spille ut , var sannheten (VS_no:158)
15	Julián Carax concluye Sombra del Viento con una breve memoria para hilvanar los destinos de sus personajes años más tarde (VS_sp:563)
	Julián Carax avslutter <i>Vindens skygge</i> med noen kortfattede erindringer for å nøste opp hovedpersonenes skjebne mange år senere (VS_no:475)
16	Al mediodía abordé a mi padre para cuestionarle acerca de aquel libro (VS_sp:21)
	Ved tolvtiden den dagen henvendte jeg meg til far for å spørre ham ut om denne boken (VS_no:13)
17	Eso te lo estás inventando , Clara (VS_sp:56)
	Det der er bare noe du finner på , Clara (VS_no:42)
18	... conjuré la peor de cuantas ocurrencias funestas había alumbrado a lo largo de mi corta existencia (VS_sp:65)
	... pønsket jeg ut det verste av alle de skjebnesvangre innfallene jeg hadde nedkommet med i løpet av mitt korte liv (VS_no:51)
19	Tardé demasiado en urdir una respuesta aceptable (VS_sp:198)
	Jeg brukte altfor lang tid på å pønske ut et akseptabelt svar (VS_no:162)

20	... inventando prodigios que nunca he llegado a comprender (VS_sp:564)
	..., og finner opp underverker som jeg aldri har kunnet begripe (VS_no:476)
21	Y Daniel tiene cosas que hacer (VS_sp:192)
	Og Daniel har også sitt å fare med (VS_no:156)
22	Yvonne tenía por costumbre interrogar a su hijo respecto a las posibilidades de avance social que le iban (VS_sp:254)
	Yvonne hadde for vane å spørre ut sønnen om hvilke muligheter for å komme seg opp og frem i samfunnet... (VS_no:209)
23	...nos hizo jurarle que le mantendríamos informado de lo que averiguásemos (VS_sp:263)
	..., men fikk oss til å sverge på at vi skulle holde ham underrettet om det vi fant ut (VS_no:216)
24	¿Y por eso piensa usted que si consigue desentrañar el misterio de Julián Carax y rescatarle del olvido...? (VS_sp:266)
	Og derfor tror du at om du maktet å rede ut mysteriet Julián Carax og redde det fra glemselen? (VS_no:219)
25	Con los años he visto brotar en ella una amargura que quiere vestir de ironía y despego (VS_sp:565)
	Med årene har jeg merket at det spirer frem en bitterhet som hun prøver å forkle som ironi og nonchalanse (477)
26	..., pero tenía un no sé qué que te rodaba el corazón (VS_sp:137)
	..., men det var noe ved ham som ikke noe hjerte kunne stå imot (VS_no:112)
27	..., pero la nueva máquina expendedora de refrescos a moneda la tapa completamente (VS_sp:566)
	..., men at den nye brusautomaten dekker den helt til (VS_no:477)
28	Lentamente, una nueva escena se iluminó en la pantalla, (VS_sp:113)
	Langsomt lyste en ny scene opp på lerretet (VS_no:90)
29	Aquel mundo parecía haberse esfumado para mí (VS_sp:48)
	Det var som om den verdenen var blitt visket ut (VS_no:35)
30	...y se comían las ideas de la gente mientras dormía (VS_sp:155)
	...og spiste opp folks ideer mens de sov (VS_no:126)
31	Poco después de la guerra civil; un brote de cólera se había llevado a mi madre (VS_sp:13)
	Like etter borgerkrigen var mor blitt revet bort i et kolerautbrudd (VS_no:5)
32	...jeroglíficos cuyo sentido se había llevado el tiempo (VS_sp:147)
	...hieroglyfer med en betydning som tiden hadde visket ut (VS_no:119)

33	...y precedió a echar de nuevo el cerrojo sin...(VS_sp: 216)
	...rakte han meg lampen og ga seg til å låse igjen uten ...(VS_no:176)
34	Durante el desayuno, Fermín dio por inaugurada la jornada detectivesca con un esbozo general del enigma (VS_sp:232)
	Under frokosten erklærte Fermín dagens etterforskning for åpnet ved å risse opp hovedlinjene i gåten (VS_no:190)
35	...me habló con esa voz leve de las promesas y las confiancias (VS_sp:16)
	...og snakket med den lette stemmen som hører løfter og betroelser til (VS_no:7)
36	Neri siempre aparecía por allí con sus partituras (VS_sp:66)
	Neri dukket alltid opp med partiturene sine (VS_no:51/52)
37	Tarde o temprano, los tutores a domicilio dimitían por desesperación (VS_sp:118/119)
	Før eller siden sa huslærerne opp i fortvilelse (VS_no:94)
38	La puerta cedió como la losa de un sepulcro (VS_sp:142)
	Døren ga etter som steien til et gravkammer (VS_no:115)
39	Mi padre acudió azurado a mi habitación (VS_sp:14)
	Far ilte forskrekket til og holdt meg i armene og prøvde å få roet meg (VS_no:6)
40	El dueño del puesto de libros usados le contó que la novela había salido apenas (VS_sp:36)
	Innehaveren av boden opplyste at romanen så vidt var kommet ut (VS_no:24)
41	A mí, el escepticismo historicista de mi padre me resbalaba (VS_sp:46)
	Fars historistiske skepsis prellet av på meg (VS_no:34)
42	...no cabía sino amarlas con desesperación y perecer traicionado por su perfidia (VS_sp:112)
	...man måtte bare elske dem desperat, og så bukke under , forrådt av deres troløshet (VS_no:89)
43	...al poco de estallar la guerra (VS_sp:202)
	...like etter at krigen brøt ut (VS_no:165)
44	Venga, pasen (VS_sp:216)
	Kom nå, stig på (VS_no:176)
45	Decidí intervenir antes de que Fermín le soltase al sacerdote otra barbaridad (VS_sp:238)
	Jeg besluttet å gripe inn før Fermín bestormet presten med enda flere uhyrligheter (VS_no:195)

46	Tréinta días después de emerger de aquella bañera (VS_sp:104)
	Tredve dager etter at han stod opp fra det badekaret (VS_no:83)
47	Alguien dino una vez que en el momento en que te paras a pensar si quieres a alguien (VS_sp:210)
	Noen har en gang sagt at i det øyeblikket du stanser opp for å tenke over om du elsker noen (VS_no:172)
48	Hubo un tiempo, de niño, en quizá por haber crecido rodeado de libros y librerías (VS_sp:43)
	Det var en tid, som smågutt, kanskje fordi jeg var vokst opp omgitt av bøker og bokhandlere (VS_no:32)
49	Oiga, vigile (VS_sp:108)
	Det er best du passer på (VS_no:86)
50	vigile , que eso que tiene usted (VS_sp:117)
	Pass opp , for det de har der... (VS_no:93)
51	...o la Bernarda se materializaba trajinando... (VS_sp:65)
	...eller Bernarda dukket opp , og ga seg til... (VS_no:51)
52	...hasta que el reluz de la Rambla se perdió a nuestras espaldas (VS_sp:15)
	Til gjenskjæret fra Rambla svant bort bak oss (VS_no:6)
53	Para fortuna de mi padre, mis aspiraciones literarias pronto se desvanecieron (VS_sp:47/48)
	Til fars hell skrumpet mine litterære ambisjoner snart inn (VS_no:35)
54	Me planté en la vivienda de don Gustavo Barceló dispuesto a estrenarme como lector a domicilio y moscón de salón (VS_sp:53)
	...troppet jeg opp i leiligheten til Gustavo Barceló, klar til å prøve meg som høytleser og snikegjest (VS_no:39)
55	La Bernarda se presentó media hora más tarde (VS_sp:67)
	Bernarda troppet opp en halvtime senere (VS_no:52)
56	Jadeando todavía, atónito, se detuvo (VS_sp:76)
	Fremdeles stønnende, forbløffet, stanset han opp (VS_no:60)
57	Era la dueña de la pensión donde se hospedaba Fermín Romero de Torres (VS_sp:105)
	Det var vertinnen på pensjonatet der Fermín Romero de Torres hadde tatt inn (VS_no:83)
58	Alcé la vista y vi el temporal derramarse como manchas de sangre negra entre las nubes (VS_sp:72)
	Jeg løftet blikket og så uværet strømme på som flak med svart blod mellom hustakene (VS_no:57)

59	Mi voz, un tanto envarada al principio, se fue relajando paulatinamente (VS_sp:55)
	Stemmen min, som i førstningen var litt stiv, slappet av etter hvert, (VS_no:41)
60	A Fermín, se le encendió la mirada (VS_sp:240)
	Det glimt et til i øynene på Fermín (VS_no:196)
61	Ya por entonces, Barcelona empezaba a llenarse de coches (VS_sp:128)
	Allerede den gang begynte Barcelona å fylles opp med biler (VS_no:104)
62	La lista de sus amantes sigue siendo prolija, aunque encoge año a año, como su belleza (VS_sp:565)
	Listen over hennes elskere er fremdeles vidløftig, men skrumper inn for hvert år, akkurat som hennes skjønnhet (VS_no:477)
63	Se me iluminó la sonrisa antes de abrirla (VS_sp:96)
	Smilet strålte opp allerede før jeg fikk åpnet den (VS_no:76)
64	...donde el siglo XIX todavía no ha recibido noticias de su jubilación (VS_no:27)
	Der 1800-tallet enda ikke har fått meldingen om at det har gått av med pensjon (VS_sp:18)
65	había tenido la clarividencia de enviar a su hija y a su esposa a vivir con su hermana al otro lado de la frontera al inicio de la guerra civil (VS_sp:32)
	hadde vært såpass klarsynt at han sendte sin datter og kone over grensen til sin søster da borgerkrigen brøt ut (VS_no:22)
66	...esperando el término de las clases (VS_sp:119)
	...og ventet på at det skulle ringe ut (VS_no:94)
67	Estas criaturas olvidadas de Dios, fugadas la misma tarde del Cotelengo de una orden religiosa (VS_sp:182)
	Disse gudsforgåene skapninger, som samme aften hadde klart å stikke av fra Cotelengo som drives av en munkeorden (VS_no:149)